

HET UUR VAN GOD

Sri Aurobindo

HET UUR VAN GOD

Sri Aurobindo

Dit e-book (in English) is samengesteld door **Auro e-Books**, een internationaal project gewijd aan e-books over Welzijn en Spiritualiteit.

Ontdek meer e-books en andere activiteiten op onze website:
<https://auro-ebooks.com>

Eerste druk 1959
Vijfde druk 2006
Tweede druk 2009
E-book editie 2015

© Sri Aurobindo Ashram Trust 1959, 2006
Uitgegeven door de publicatieafdeling van Sri Aurobindo Ashram
Website: <http://sabda.sriurobindoashram.org>

Sri Aurobindo Ashram Pondicherry

Inhoud

Notitie van de Uitgever	6
Sectie Een	7
<i>Het Uur van God</i>	7
Het Uur van God	8
De Wet van de Weg	9
De Goddelijke Supermens	11
Sectie Twee	13
<i>Over Yoga</i>	13
Zekerheden	14
Initiële Definities en Beschrijvingen	15
Het Doel van Onze Yoga	17
Het Volledige Doel van Yoga	19
Parabrahman, Mukti	23
en Menselijke Denksystemen	23
Het Evolutionaire Doel van Yoga	26
De Volheid van Yoga — In Conditie	31
Natuur	36
Māyā	44
Sectie Drie	48
<i>Het Absolute en</i>	48
<i>de Manifestatie</i>	48
<i>Om Tat Sat</i>	49
De Allerhoogste Mahashakti	51
De Zeven Zonnen van de het Supramentale	53
De Zeven Centra van het Leven	54
OPPERSTE ZELFBEPERKENDE	55
ABSOLUTE	55
DE MANIFESTATIE	57
I	57

II	59
De Manifestatie in de Eeuwige Tijd	59
Section Vier	65
<i>Mens en Supermens</i>	65
De Mens en het Supramentale	66
De Betrokken en Evoluerende Godheid	69
De Evolutie van het Bewustzijn	72
Het Pad	75
Aantekeningen bij de teksten	77
Glossarium van Sanskriettermen	83

Notitie van de Uitgever

Het Uur van God bestaat uit korte prozastukken geschreven tussen 1910 en 1940 en postuum gepubliceerd. De stukken die voor opname in deze collectie zijn geselecteerd, voldoen aan drie verdere criteria. Deze zijn: (1) volledig uitgewerkt – geschriften die meer het karakter van aantekeningen dan van essays hadden, zijn uitgesloten; (2) volledigheid – onvolledige versies en fragmenten zijn uitgesloten; (3) duidelijkheid van het manuscript – geschriften die ongebruikelijke transcriptieproblemen opleveren, zijn uitgesloten.

De teksten van alle in deze bundel gepubliceerde stukken zijn gecontroleerd aan de hand van Sri Aurobindo's handgeschreven manuscripten.

Details over de teksten zijn te vinden in de noten aan het einde van de bundel. Sanskrietwoorden gedrukt in Devanagiri-schrift worden in deze noten gedefinieerd. Getranslitereerde Sanskrietwoorden worden in een apart glossarium gedefinieerd.

Sectie Een

Het Uur van God

Het Uur van God

Er zijn momenten waarop de Geest onder de mensen beweegt en de adem van de Heer over de wateren van ons bestaan waait; er zijn andere momenten waarop de Geest zich terugtrekt en mensen worden overgelaten aan hun eigen egoïsme. De eerste zijn periodes waarin zelfs een kleine inspanning grote resultaten oplevert en het lot verandert; de tweede zijn tijdsperiodes waarin veel moeite wordt gestoken in het bereiken van een klein resultaat. Het is waar dat de laatste de eerste kan voorbereiden, de kleine rook van een offer kan zijn die naar de hemel opstijgt en de regen van Gods overvloed afroept. Ongelukkig is de man of de natie die, wanneer het goddelijke moment aanbreekt, slapend of onvoorbereid wordt aangetroffen, omdat de lamp niet goed is voorbereid op de verwelkoming en de oren gesloten zijn voor de roep. Maar driemaal wee degenen die sterk en gereed zijn, maar toch de kracht verspillen of het moment misbruiken; voor hen is er een onherstelbaar verlies of een grote vernietiging.

Reinig in Gods uur uw ziel van alle zelfbedrog, hypocrisie en ijdele zelfvleierij, zodat u recht in uw geest kunt kijken en kunt horen wat het oproept. Alle onoprechtheid van de natuur, ooit uw verdediging tegen het oog van de Meester en het licht van het ideaal, wordt nu een gat in uw wapenrusting en nodigt uit tot een klap. Zelfs als u voor het moment overwint, is het des te erger voor u, want de klap zal later komen en u midden in uw triomf neerwerpen. Maar als u zuiver bent, zet dan alle angst opzij; want het uur is vaak verschrikkelijk, een vuur, een wervelwind en een storm, een treden van de wijnpers van Gods toorn; maar hij die erin kan staan op de waarheid van zijn doel, is hij die zal staan; ook al valt hij, hij zal weer opstaan, ook al lijkt hij op de vleugels van de wind te gaan, hij zal terugkeren. Laat wereldse voorzichtigheid u niet te dicht in het oor fluisteren; want het is het uur van het onverwachte, het onberekenbare, het onmeetbare. Meet de kracht van de Adem niet met je onbeduidende instrumenten, maar vertrouw en ga voorwaarts.

Maar houd je ziel vooral vrij, al is het maar even, van het geschreeuw van het ego. Dan zal er een vuur voor je uit marcheren in de nacht en de storm zal je helpen en je vlag zal wapperen op de hoogste hoogte van de grootheid die overwonnen moest worden.

De Wet van de Weg

Wees eerst zeker van de roep en van het antwoord van je ziel. Want als de roep niet oprecht is, niet de aanraking van Gods krachten of de stem van zijn boodschappers, maar de verleiding van je ego, dan zal het einde van je streven een armzalig spiritueel fiasco of anders een diepe ramp zijn.

En als niet de vurigheid van de ziel, maar alleen de instemming of interesse van het denken antwoordt op de goddelijke oproep, of alleen het verlangen van het lagere leven zich vastklampt aan een of andere bijkomstigheid van de vruchten van Yoga-kracht of Yoga-plezier, of slechts een voorbijgaande emotie, opspringt als een onvaste vlam, aangewakkerd door de intensiteit van de Stem of de zoetheid of grootsheid ervan, dan kan er ook weinig zekerheid voor je zijn op het moeilijke pad van Yoga.

De uiterlijke instrumenten van de sterfelijke mens hebben geen kracht om hem door de hevige beproevingen van deze spirituele reis en Titanische innerlijke strijd te dragen, of om de verschrikkelijke of hardnekkige beproevingen ervan het hoofd te bieden, of hem de moed te geven om de subtiele en formidabele gevaren ervan onder ogen te zien en te overwinnen. Alleen de verheven en standvastige wil van zijn geest en het onblusbare vuur van de onoverwinnelijke hartstocht van zijn ziel zijn voldoende voor deze moeilijke transformatie en deze verheven, onwaarschijnlijke onderneming.

Stel je niet voor dat de weg gemakkelijk is; de weg is lang, moeizaam, gevaarlijk, moeilijk. Bij elke stap ligt een hinderlaag, bij elke bocht een valkuil. Duizend zichtbare of onzichtbare vijanden zullen zich tegen je keren, verschrikkelijk in subtiliteit tegen je onwetendheid, geweldig in kracht tegen je zwakheid. En wanneer je ze met pijn hebt vernietigd, zullen duizenden anderen opstaan om hun plaats in te nemen. De hel zal zijn horden uitspuwen om zich tegen je te verzetten, om je te omringen, te verwonden en te bedreigen; De hemel zal je ontmoeten met zijn meedogenloze beproevingen en zijn koude, lichtgevende ontkenningen. Je zult jezelf alleen vinden in je angst, de demonen woedend op je pad, de Goden onwillig boven je. Oud en machtig, wreed, onoverwonnen en dichtbij en ontelbaar zijn de duistere en angstaanjagende Machten die profiteren van de heerschappij van Nacht en Onwetendheid en geen verandering willen en vijandig zijn. Afstandelijk, traag om te arriveren, ver weg en weinig en kort in hun bezoeken zijn de Stralenden die bereid of toegestaan zijn om te helpen. Elke stap voorwaarts is een strijd. Er zijn steile afdalingen, er zijn oneindige beklimmingen en steeds hogere toppen om te overwinnen. Elk beklommen plateau is slechts een etappe op weg en onthult eindeloze hoogten daarachter. Elke overwinning, denk je, de laatste triomfantelijke strijd blijkt slechts het voorspel te zijn van honderd hevige en gevaarlijke gevechten... Maar je zegt Gods hand zal met mij zijn en de Goddelijke Moeder nabij met haar genadige glimlach van hulp? En je weet dan niet dat Gods genade moeilijker te verkrijgen of te behouden is dan de nectar van de Onsterfelijken of Kuvera's onbetaalbare schatten? Vraag het aan Zijn uitverkorenen en zij zullen je vertellen hoe vaak de Eeuwige zijn gezicht voor hen heeft bedekt, hoe vaak hij zich van hen heeft teruggetrokken achter zijn mysterieuze sluier en zij zich alleen in de greep van de Hel bevonden, eenzaam in de verschrikking van de duisternis, naakt en weerloos in de angst van de strijd. En als zijn aanwezigheid achter de sluier wordt gevoeld, is het toch als de winterzon achter de wolken en die redt niet van de

regen en sneeuw en de rampzalige storm en de harde wind en de bittere kou en het grijs van een treurige atmosfeer en de grauwe vermoeiende saaiheid. Ongetwijfeld is de hulp er, zelfs wanneer die lijkt te zijn weggenomen, maar toch is er de verschijning van een totale nacht zonder opkomende zon en geen ster van hoop die de duisternis doorboort. Mooi is het gelaat van de Goddelijke Moeder, maar ook zij kan hard en verschrikkelijk zijn. Nee, is dan onsterfelijkheid een speeltje dat lichtzinnig aan een kind wordt gegeven, of het goddelijke leven een prijs zonder inspanning, of de kroon voor een zwakkeling? Streef naar de juiste weg en je zult krijgen; vertrouw en je vertrouwen zal uiteindelijk gerechtvaardigd zijn; maar de vreselijke Wet van de Weg is er en niemand kan die tenietdoen.

De Goddelijke Supermens

Dit is jouw werk en het doel van jouw bestaan en waarvoor je hier bent, om de goddelijke supermens te worden en een volmaakt werktuig van de Godheid. Al het andere dat je moet doen, is slechts jezelf voorbereiden, of een vreugde onderweg, of een val van je doel. Maar het doel is dit en het doeleinde is dit, en niet de kracht van de weg en de vreugde onderweg, maar in de vreugde van het doel ligt de grootsheid en de vreugde van je bestaan. De vreugde van de weg is omdat datgene wat je trekt, ook met je is op je pad, en de kracht om te klimmen, werd je gegeven zodat je je eigen toppen kon beklimmen.

Als je een plicht hebt, is dit je plicht; als je vraagt wat je doel zal zijn, laat dit dan je doel zijn; als je plezier eist, is er geen grotere vreugde, want alle andere vreugde is verbroken of beperkt, de vreugde van een droom, de vreugde van een slaap of de vreugde van zelfvergetelheid. Maar dit is de vreugde van je hele wezen. Want als je zegt: wat is mijn wezen, dan is dit jouw wezen, het Goddelijke, en al het andere is slechts de gebroken of verdorven schijn ervan. Als je de Waarheid zoekt, dan is dit de Waarheid. Leg het voor je neer en wees er in alle dingen trouw aan.

Het is terecht gezegd door iemand die slechts door een sluier zag en de sluier voor het gezicht aanzag, dat het je doel is om jezelf te worden; en hij zei het terecht opnieuw: het is de aard van de mens om zichzelf te transcenderen. Dit is inderdaad zijn aard en dat is inderdaad het goddelijke doel van zijn zelftranscendentie.

Wat is dan het zelf dat je moet transcenderen en wat is het zelf dat je moet worden? Want het is hier dat je geen fout zou moeten maken; want deze fout, jezelf niet kennen, is de bron van al je verdriet en de oorzaak van al je struikelen.

Wat je moet transcenderen is het zelf dat je schijnt te zijn, en dat is de mens zoals je hem kent, de schijnbare *Purusha*. En wat is deze mens? Hij is een mentaal wezen, tot slaaf gemaakt van leven en materie; en waar hij niet tot slaaf gemaakt is van leven en materie, is hij de slaaf van zijn denken. Maar dit is een grote en zware dienstbaarheid; want slaaf zijn van het denken is slaaf zijn van het valse, het beperkte en het schijnbare. Het zelf dat je moet worden, is het zelf dat je bent binnenin achter de sluier van denken, leven en materie. Het is het spirituele, het goddelijke, de supermens, de ware *Purusha* zijn. Want dat wat boven het mentale wezen staat, is de supermens. Het is de meester zijn van je denken, je leven en je lichaam; het is een koning zijn over de Natuur, waarvan je nu het werktuig bent, verheven boven haar die je nu onder haar voeten heeft. Het is om vrij te zijn en geen slaaf, om één te zijn en niet verdeeld, om onsterfelijk te zijn en niet verduisterd door de dood, om vol licht te zijn en niet verduisterd, om vol gelukzaligheid te zijn en niet de spelletjes van verdriet en lijden, om verheven te worden tot kracht en niet terneergeslagen in zwakte. Het is om in het Oneindige te leven en het eindige te bezitten. Het is om in God te leven en één te zijn met Hem in Zijn wezen. Jezelf worden is dit zijn en alles wat eruit voortvloeit.

Wees vrij in jezelf, en daarom vrij in je denken, vrij in je leven en je lichaam. Want de Geest is vrijheid.

Wees één met God en alle wezens; leef in jezelf en niet in je kleine ego. Want de Geest is eenheid.

Wees jezelf, onsterfelijk, en stel je vertrouwen niet in de dood; want de dood is niet van jezelf, maar van je lichaam. Want de Geest is onsterfelijkheid.

Onsterfelijk zijn is oneindig zijn in bestaan, bewustzijn en gelukzaligheid; want de Geest is oneindig en dat wat eindig is, leeft alleen door zijn oneindigheid.

Deze dingen ben je, daarom kun je dit alles worden; maar als je deze dingen niet was, dan zou je ze nooit kunnen worden. Wat in je is, dat alleen kan in je wezen worden geopenbaard. Je lijkt inderdaad anders dan dit, maar waarom zou je jezelf tot slaaf maken van de schijn?

Sta eerder op, overstijg jezelf, word jezelf. Je bent mens en de hele aard van de mens is om meer te worden dan zichzelf. Hij was de mens-dier, hij is meer geworden dan de dierlijke mens. Hij is de denker, de ambachtsman, de zoeker naar schoonheid. Hij zal meer zijn dan de denker, hij zal de ziener van kennis zijn; hij zal meer zijn dan de ambachtsman, hij zal de schepper en meester van zijn schepping zijn; hij zal meer zijn dan een zoeker naar schoonheid, want hij zal genieten van alle schoonheid en alle heerlijkheid. Fysiek zoekt hij naar zijn onsterfelijke substantie; vitaal zoekt hij naar het onsterfelijke leven en de oneindige kracht van zijn bestaan; mentaal en gedeeltelijk in kennis zoekt hij naar het volledige licht en de volkomen visie.

Deze bezitten is de supermens worden; want [het] is uit het denken opstijgen naar het supramentale. Noem het de goddelijke denken of Kennis of het supramentale; het is de kracht en het licht van de goddelijke wil en het goddelijk bewustzijn. Door het supramentale zag en schiep de Geest zichzelf in de werelden, daardoor leeft hij erin en regeert hij ze. Daardoor is hij Swarat Samrat, zelfheerser en alheerser.

Het supramentale is de supermens; daarom is het de voorwaarde om boven het denken uit te stijgen.

De supermens zijn is het goddelijke leven leiden, een god zijn; want de goden zijn de krachten van God. Wees een kracht van God in de mensheid.

Leven in het goddelijke Wezen en het bewustzijn en de gelukzaligheid, de wil en kennis van de Geest je laten bezitten en met je en door je laten spelen, dat is de betekenis.

Dit is de transfiguratie van jezelf op de berg. Het is God in jezelf ontdekken en Hem aan jezelf openbaren in alle dingen. Leef in zijn wezen, schijn met zijn licht, handel met zijn kracht, verheug je met zijn gelukzaligheid. Wees dat Vuur en die Zon en die Oceaan. Wees die vreugde en die grootsheid en die schoonheid.

Wanneer je dit zelfs maar gedeeltelijk hebt gedaan, heb je de eerste stappen naar supermensheid bereikt.

Sectie Twee

Over Yoga

Zekerheden

In de diepte is er een grotere diepte, in de hoogten een grotere hoogte. Eerder zal de mens de grenzen van de oneindigheid bereiken dan de volheid van zijn eigen bestaan. Want dat bestaan is oneindigheid, is God —

Ik streef naar oneindige kracht, oneindige kennis, oneindige gelukzaligheid. Kan ik dat bereiken? Ja, maar de aard van oneindigheid is dat het geen einde heeft. Zeg daarom niet dat ik het bereik. Ik word het. Alleen zo kan de mens God bereiken door God te worden.

Maar voordat hij het bereikt, kan hij een relatie met Hem aangaan. Een relatie met God aangaan is Yoga, de hoogste verrukking en het edelste nut. Er zijn relaties binnen het bereik van de mensheid die we hebben ontwikkeld. Deze worden gebeden, aanbidding, verering, offer, gedachte, geloof, wetenschap en filosofie genoemd. Er zijn andere relaties die ons ontwikkelde vermogen te boven gaan, maar binnen het bereik van de mensheid die we nog moeten ontwikkelen. Dat zijn de relaties die worden bereikt door de verschillende praktijken die we gewoonlijk Yoga noemen.

We kennen hem misschien niet als God, we kennen hem misschien als de Natuur, ons Hogere Zelf, Oneindigheid, een onuitsprekelijk doel. Het was zo dat Boeddha Hem benaderde; zo nadert hem de rigide *Adwaitin*. Hij is zelfs toegankelijk voor de atheïst. Voor de materialist vermomt Hij Zich in materie. Voor de nihilist wacht Hij in een hinderlaag in de schoot van Vernietiging.

ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।

Initiële Definities en Beschrijvingen

Yoga kent vier krachten en objecten: zuiverheid, vrijheid, gelukzaligheid en perfectie. Een ieder die deze vier machten heeft volbracht in het wezen van de transcendentale, universele, *līlāmaya* en individuele God, is de complete en absolute Yogi.

Alle manifestaties van God zijn manifestaties van het absolute *Parabrahman*.

Het Absolute *Parabrahman* is voor ons onkenbaar, niet omdat Het de nietigheid is van alles wat we zijn, want eerder is alles wat we in werkelijkheid of schijn zijn niets anders dan *Parabrahman*, maar omdat het pre-existent en supra-existent is voor zelfs de hoogste en zuiverste methoden en de meest krachtige en onbegrensde instrumenten waartoe de ziel in het lichaam in staat is.

In *Parabrahman* houdt kennis op kennis te zijn en wordt het een onuitsprekelijke identiteit. Word *Parabrahman*, als je wilt en als Dat je zal dulden, maar streef er niet naar om Het te kennen; want je zult niet slagen met deze instrumenten en in dit lichaam.

In werkelijkheid ben je al *Parabrahman* en was je dat altijd en zul je dat altijd zijn. Om *Parabrahman* in een andere zin te worden, moet je volledig afstand nemen van de wereldmanifestatie en zelfs van de wereldtranscendentie.

Waarom zou je hongeren naar het verlaten van de manifestatie alsof de wereld een kwaad was? Heeft Dat zich niet in jou en in de wereld gemanifesteerd en ben je wijzer en zuiverder en beter dan het Absolute, O door de geest misleide ziel in de sterfelijke? Wanneer Dat je terugtrekt, is je heengaan daarvandaan onvermijdelijk; totdat Zijn kracht op je wordt uitgeoefend, is je heengaan onmogelijk, schreeuwt je denken nog steeds zo fel en weeklagend om vertrek. Begeer daarom de wereld niet en schuw haar niet, maar zoek de gelukzaligheid, zuiverheid, vrijheid en grootsheid van God, in welke staat, ervaring of omgeving dan ook.

Zolang je nog enig verlangen hebt, of het nu het verlangen naar niet-geboorte of het verlangen naar bevrijding is, kun je *Parabrahman* niet bereiken. Want dat heeft geen verlangens, noch naar geboorte, noch naar niet-geboorte, noch naar de wereld, noch naar het verlaten van de wereld. Het Absolute wordt begrensd door jouw verlangen, omdat het ontoegankelijk is voor jouw kennis.

Als je *Paratpara brahman* wilt kennen, ken Het dan zoals Het ervoor kiest zich in de wereld te manifesteren en deze te transcenderen, — want transcendentie is ook een relatie tot de wereld en niet het pure Absolute, — want anders is Het onkenbaar. Dit is het gelijktijdig kennen en niet-kennen waarover in de *Vedanta* wordt gesproken.

Van *Parabrahman* zouden we niet moeten zeggen dat "Het" transcendent of immanent aan de wereld is, of gerelateerd of niet gerelateerd aan de wereld; Want al deze ideeën van wereld en niet-wereld, van transcendentie en immanentie en relatie zijn uitdrukkingen van het denken waarmee het denken zijn eigen waarden toekent aan de zelfmanifestatie van *Parabrahman* aan zijn eigen kennisprincipe, en we kunnen niet beweren dat één ervan, zelfs niet de hoogste, de werkelijke werkelijkheid is van datgene wat tegelijk alles en voorbij alles, niets en voorbij niets is. Een diepe en

gedachteloze stilte is de enige houding die de ziel, gemanifesteerd in de wereld, zou moeten aannemen ten opzichte van het Absolute.

We weten van *Parabrahman* dat Het Is, op een manier waarop geen object is en geen toestand in de wereld, want wanneer en in welke richting we ook gaan tot de verste grenzen van zielservaring of gedachte-ervaring of lichaamsservaring of welke essentiële ervaring dan ook, komen we aan de rand van Dat en nemen we Het waar als onkenbaar, zonder enig vermogen om er verdere waarheid over te ervaren.

Wanneer je ziel zich terugtrekt van diepte tot diepte en zich van buitenaf verruimt van uitgestrektheid tot uitgestrektheid, staat in de stilte van haar bestaan voor een onbekende en onkenbare wereld, van waaruit en naar welke wereld ze bestaat als iets dat noch materieel noch mentaal werkelijk is en toch niet kan worden beschreven als een droom of onwaarheid, weet dan dat je in het Heilige der Heiligen staat, voor de Sluier die niet zal worden gescheurd. In dit sterfelijke lichaam kun je het niet scheuren, noch in enig ander lichaam; noch in de staat van zelf in het lichaam, noch in de staat van zuiver zelf, noch in waken, noch in slaap, noch in trance, noch in welke staat of omstandigheid dan ook, want je moet boven de staat zijn voordat je de *Paratpara Brahman* kunt binnengaan.

Dat is de onbekende God voor wie geen altaar kan worden opgericht en geen aanbidding kan worden aangeboden; het universum is Zijn enige altaar, het bestaan is Zijn enige aanbidding. Dat we zijn, voelen, denken, handelen of zijn maar niet voelen, niet denken, niet handelen, is daarvoor voldoende. Daarvoor is de heilige gelijk aan de zondaar, activiteit aan inactiviteit, de mens aan het weekdier, aangezien allen gelijkelijk Zijn manifestaties zijn. Deze dingen gelden in ieder geval voor de *Parabrahman* & *Para Purusha*, het Hoogste dat we kennen en het dichtst bij het Absolute. Maar wat Dat achter de sluier is, of hoe Het Zichzelf en zijn manifestaties achter de sluier beschouwt, is iets dat geen enkel verstand zich kan voorstellen te vertellen of te weten; en hij is even onwetend en aanmatigend die Er een altaar voor opricht en er een inscriptie aan toevoegt, of die pretendeert het Onbekende te verklaren aan hen die weten dat zij Het niet kunnen kennen. Verwar gedachten niet, verbijster de ziel van de mens niet in haar voorwaartse mars, maar wend u tot het Universum en weet dat het zich in dit, *Tad vā etat*, alleen zo en in deze termen heeft gesteld om bekend te worden aan hen die in het universum zijn. Laat u niet misleiden door Onwetendheid, laat u niet misleiden door Kennis; er is niemand gebonden, niemand vrij en niemand die vrijheid zoekt, maar alleen God speelt met deze dingen in de uitgebreide macht van Zijn zelfbewuste wezen, *parā māyā*, *mahimānam asya*, die wij het universum noemen.

Het Doel van Onze Yoga

Het doel van onze yoga is zelfperfectie, niet zelfvernietiging.

Er zijn twee paden uitgestippeld voor de voeten van de yogi, terugtrekking uit het universum en perfectie in het universum; het eerste komt tot stand door ascese, het tweede wordt bewerkt door *tapasyā*; het eerste ontvangt ons wanneer we God verliezen in het bestaan, het tweede wordt bereikt wanneer we het bestaan in God vervullen. Laat ons pad het pad van perfectie zijn, niet van verlaten; laat ons doel de overwinning in de strijd zijn, niet de ontsnapping aan alle conflicten.

Boeddha en Shankara veronderstelden dat de wereld radicaal vals en ellendig was; daarom was ontsnapping aan de wereld voor hen de enige wijsheid. Maar deze wereld is *Brahman*, de wereld is God, de wereld is *Satyam*, de wereld is *Ananda*; het is onze verkeerde interpretatie van de wereld door mentaal egoïsme dat een valsheid is en onze verkeerde relatie met God in de wereld die een ellende is. Er is geen andere valsheid en geen andere oorzaak van verdriet.

God schiep de wereld in Zichzelf door middel van *Māyā*; maar de Vedische betekenis van *Māyā* is geen illusie, het is wijsheid, kennis, vermogen, een brede uitbreiding van bewustzijn. *Prajñā prasrta purāṇi*. Almachtige Wijsheid schiep de wereld, het is niet de georganiseerde blunder van een of andere Oneindige Dromer; alwetende Kracht manifesteert of verbergt het in Zichzelf of in Zijn eigen vreugde, het is geen gebondenheid opgelegd door Zijn eigen onwetendheid aan het vrije en absolute *Brahman*.

Als de wereld *Brahman's* zelfopgelegde nachtmerrie was, zou ontwaken daaruit het natuurlijke en enige doel zijn van onze opperste inspanning; of als het leven in de wereld onherroepelijk gebonden was aan ellende, zou een manier om aan deze gebondenheid te ontsnappen het enige geheim zijn dat het ontdekken waard is. Maar volmaakte waarheid in het wereldse bestaan is mogelijk, want God ziet hier alle dingen met het oog van de waarheid; en volmaakte gelukzaligheid in de wereld is mogelijk, want God geniet van alle dingen met het gevoel van onvermengde vrijheid. Ook wij kunnen genieten van deze waarheid en gelukzaligheid, die door de Veda amritam onsterfelijkheid wordt genoemd, als we door ons egoïstische bestaan af te werpen en in volmaakte eenheid met Zijn wezen te treden, instemmen met het ontvangen van de goddelijke waarneming en de goddelijke vrijheid.

De wereld is een beweging van God in Zijn eigen wezen; wij zijn de centra en knopen van goddelijk bewustzijn die de processen van Zijn beweging samenvatten en ondersteunen. De wereld is Zijn spel met Zijn eigen zelfbewuste vreugde, Hij die alleen bestaat, oneindig, vrij en volmaakt; wij zijn de zelfvermenigvuldigingen van die bewuste vreugde, in het bestaan geworpen om Zijn speelkameraadjes te zijn. De wereld is een formule, een ritme, een symbolensysteem dat God tot Zichzelf uitdrukt in Zijn eigen bewustzijn – het heeft geen materieel bestaan, maar bestaat alleen in Zijn bewustzijn en zelfexpressie; wij, net als God, zijn in ons innerlijk wezen Dat wat uitgedrukt wordt, maar in ons uiterlijk wezen de termen van die formule, de noten van dat ritme, de symbolen van dat systeem. Laten we Gods beweging voorwaarts leiden, Zijn spel spelen, Zijn formule uitwerken, Zijn harmonie uitvoeren, Hem door onszelf uitdrukken in Zijn systeem. Dit is onze

vreugde en onze zelfvervulling; daartoe zijn wij, die het universum transcenderen en overstijgen, het universum-bestaan binnengegaan.

Volmaaktheid moet worden uitgewerkt, harmonie moet worden bereikt. Onvolmaaktheid, beperking, dood, verdriet, onwetendheid, materie, zijn slechts de eerste termen van de formule – onbegrijpelijk totdat we de bredere termen hebben uitgewerkt en de formule opnieuw hebben geïnterpreteerd; het zijn de eerste dissonanten van de stemming van de musicus. Uit onvolmaaktheid moeten we perfectie construeren, uit beperking om oneindigheid te ontdekken, uit dood om onsterfelijkheid te vinden, uit verdriet om goddelijke gelukzaligheid te herwinnen, uit onwetendheid om goddelijke zelfkennis te redden, uit materie om Geest te openbaren. Het doel van onze Yogabeoefening is om dit doel voor onszelf en de mensheid te verwezenlijken.

Het Volledige Doel van Yoga

Door Yoga kunnen we uit valsheid naar waarheid stijgen, uit zwakte naar kracht, uit pijn en verdriet naar gelukzaligheid, uit gebondenheid naar vrijheid, uit dood naar onsterfelijkheid, uit duisternis naar licht, uit verwarring naar zuiverheid, uit onvolmaaktheid naar perfectie, uit zelfverdeeldheid naar eenheid, uit *Māyā* naar God. Alle andere vormen van Yoga zijn bedoeld voor speciale en fragmentarische voordelen die niet altijd de moeite waard zijn om na te streven. Alleen datgene wat gericht is op het bezitten van de volheid van God is *pūrṇa* yoga; de sadhaka van de Goddelijke Volmaaktheid is de *pūrṇa* Yogi.

Ons doel moet zijn om perfect te zijn als God in Zijn wezen en gelukzaligheid is perfect, zuiver zoals Hij zuiver is, gelukzalig zoals Hij gelukzalig is, en, wanneer we zelf *siddha* zijn in de *pūrṇa* Yoga, om de hele mensheid tot dezelfde goddelijke perfectie te brengen. Het maakt niet uit of we ons doel op dit moment niet bereiken, zolang we ons maar met heel ons hart aan de poging overgeven en, door er constant in en voor te leven, ook maar een paar centimeter vooruitgaan; zelfs dat zal de mensheid helpen uit de strijd en schemering te komen waarin ze nu leeft, naar de stralende vreugde die God voor ons bestemd heeft. Maar wat ons onmiddellijke succes ook is, ons onveranderlijke doel moet zijn om de hele reis te volbrengen en niet tevreden te blijven liggen in een of ander stadium van de weg of onvolmaakte rustplaats.

Alle Yoga die je volledig van de wereld wegvoert, is een hoge maar beperkte specialisatie van goddelijke *tapasyā*. God omvat in Zijn perfectie alles; jij moet ook alomvattend worden.

God in Zijn ultieme bestaan, voorbij alle manifestatie en alle kennis, is het Absolute *Parabrahman*; in relatie tot de wereld is Hij datgene wat al het universele bestaan transcendeert, terwijl Hij ernaar kijkt of zich ervan afkeert; Hij is dat wat het universum bevat en in stand houdt, Hij is dat wat het universum wordt en Hij is het universum & alles wat het bevat.

Hij is ook de Absolute en Allerhoogste Persoonlijkheid die speelt in het universum en als het universum; in het universum lijkt Hij de Ziel & Heer ervan te zijn, als het universum lijkt Hij de beweging of het proces van de Wil van de Heer te zijn en alle subjectieve en objectieve resultaten van de beweging te worden. Alle toestanden van het *Brahman*, het transcendente, het continent, het universele, het individuele worden geïnformeerd & in stand gehouden door de goddelijke Persoonlijkheid. Hij is zowel het Bestaande als de staat van bestaan. We noemen de staat van bestaan het *Onpersoonlijke Brahman*, het Bestaande het *Persoonlijke Brahman*. Er is geen verschil tussen hen, behalve in het spel van ons bewustzijn; want elke onpersoonlijke staat is afhankelijk van een gemanifesteerde of geheime Persoonlijkheid en kan de Persoonlijkheid die zij vasthoudt en verhult, onthullen. Elke Persoonlijkheid heeft zich aan zichzelf verbonden en kan zich in een onpersoonlijk bestaan storten. Dit kunnen ze doen omdat Persoonlijkheid en Onpersoonlijkheid slechts verschillende toestanden van zelfbewustzijn zijn in één Absoluut Wezen.

Filosofieën en religies twisten over de prioriteit van verschillende aspecten van God en verschillende yogi's, rishi's en heiligen hebben de voorkeur gegeven aan deze of gene filosofie of religie. Onze taak is niet om

over één ervan te twisten, maar om ze allemaal te realiseren en te worden, niet om één aspect te volgen ten koste van de rest, maar om God te omarmen in al Zijn aspecten en voorbij elk aspect.

God, die in verschillende vormen in de wereld afdaalt, heeft op deze aarde de mentale en lichamelijke vorm voltooid die wij mensheid noemen.

Hij heeft zich in de wereld gemanifesteerd door het spel van de allesbesturende Ziel met zijn eigen vormende Wil of *Shakti*, een bestaansritme waarvan Materie de laagste term is en zuiverheid de hoogste. Denken & Leven staan op Materie (*Manas & Prāna* op *Annam*) en vormen de onderste helft van wereldbestaan (*aparardha*); zuiver bewustzijn en zuivere gelukzaligheid komen voort uit zuiver Zijn (*Chit* en *Ananda* uit *Sat*) en vormen de bovenste helft van het wereldbestaan. Zuivere idee (*vijñāna*) vormt de schakel tussen beide. Deze zeven principes of bestaansvoorwaarden vormen de basis van de zevenvoudige wereld van de Purana's (*Satyaloka, Tapas, Jana, Mahar, Swar, Bhuvār & Bhūr*).

De lagere hemisfeer in deze ordening van bewustzijn bestaat uit de drie *vyāhrti*'s van de Veda, "*Bhūr, Bhuvār, Swar*"; het zijn bewustzijns-toestanden waarin de principes van de bovenwereld tot uitdrukking komen of zich proberen te uiten onder verschillende omstandigheden. Zuiver in hun eigen huis, zijn ze in dit vreemde land onderworpen aan perverse, onzuivere en verstoringende combinaties en werkingen. Het uiteindelijke doel van het leven is om je te ontdoen van de perversiteit, onzuiverheid en verstoring en deze volmaakt uit te drukken in deze andere omstandigheden. Je leven op deze aarde is een goddelijk gedicht dat je vertaalt naar aardse taal of een muziekstuk dat je in woorden omzet.

In *Sat* zijn is één in veelheid, één die zijn veelheid beschouwt zonder erin verloren te gaan of verward te raken en veelheid die zichzelf kent als één zonder de kracht van meervoudig spel in het universum te verliezen. Onder de omstandigheden van denken, leven en lichaam wordt *ahamkāra* geboren, de subjectieve of objectieve vorm van bewustzijn wordt ten onrechte aangenomen voor een zelfbestaand wezen, het lichaam voor een onafhankelijke realiteit en het ego voor een onafhankelijke persoonlijkheid; het ene verliest zichzelf in ons in zijn veelheid en wanneer het zijn eenheid herwint, vindt het het, vanwege de aard van de denken, moeilijk om zijn spel van veelheid te behouden. Daarom, wanneer we opgaan in de wereld, missen we God in Zichzelf; wanneer we God zoeken, missen we Hem in de wereld. Onze taak is om het mentale ego af te breken en op te lossen en terug te keren naar onze goddelijke eenheid zonder onze kracht van individueel en meervoudig bestaan in het universum te verliezen.

Bewustzijn in *Chit* is lichtgevend, vrij, onbegrensd en effectief; datgene waarvan het zich bewust is als *Chit* (*Jñāna-śakti*) vervult het onfeilbaar als *Tapas* (*Kriyā-śakti*); want *Jñāna-śakti* is slechts de stabiele en alomvattende, *Kriyā-śakti* slechts de emotionele en intensieve vorm van één zelfverlichtend Bewust Wezen. Ze vormen één kracht van de bewuste kracht van God (*Chit-Shakti* van *Sat-Purusha*). Maar in de lagere hemisfeer, onder de omstandigheden van denken, leven en lichaam, wordt de helderheid verdeeld en opgebroken in ongelijke stralen, de vrijheid belemmerd door egoïsme en ongelijke vormen, de effectiviteit versluierd door het ongelijke spel van krachten. We hebben daarom staten van bewustzijn, onbewustheid en vals bewustzijn, kennis en onwetendheid en valse kennis, effectieve kracht en

inertie en ineffectieve kracht. Onze taak is om afstand te doen van onze verdeelde en ongelijke individuele kracht van handelen en denken in de ene, onverdeelde universele *Chitshakti* van *Kali* om onze egoïstische activiteiten te vervangen door het spel in ons lichaam van de universele Kali en zo blindheid en onwetendheid in te ruilen voor kennis en ineffectieve menselijke kracht voor de goddelijke effectieve Kracht.

Heerlijkheid in *Ananda* is puur, onvermengd, één en toch veelvoudig. Onder de omstandigheden van denken, leven en lichaam raakt het verdeeld, beperkt, verward en verkeerd gericht en door schokken van ongelijke krachten en een ongelijke verdeling van *Ananda* onderhevig aan de dualiteit van positieve en negatieve bewegingen, verdriet en vreugde, pijn en plezier. Onze taak is om deze dualiteiten op te lossen door hun oorzaak te doorbreken en onszelf te storten in de oceaan van goddelijke gelukzaligheid, één, veelvuldig, gelijkmatig verdeeld (*sama*), die vreugde schept in alle dingen en zich pijnlijk voor niets terugtrekt.

Kortom, we moeten dualiteiten vervangen door eenheid, egoïsme door goddelijk bewustzijn, onwetendheid door goddelijke wijsheid, gedachte door goddelijke kennis, zwakte, strijd en inspanning door zelfgenoegzame goddelijke kracht, pijn en vals genot door goddelijke gelukzaligheid. Dit wordt in de taal van Christus genoemd: het koninkrijk der hemelen op aarde te gronde richten, of, in moderne taal, God in de wereld realiseren en bewerkstelligen.

De mensheid is, op aarde, de levensvorm die gekozen is voor dit menselijk streven en deze goddelijke vervulling; alle andere levensvormen hebben dit niet nodig of zijn er gewoonlijk niet toe in staat, tenzij ze in de mensheid veranderen. De goddelijke volheid is daarom het enige werkelijke doel van de mensheid. Deze moet in het individu tot stand worden gebracht, zodat het in de mensheid tot stand kan worden gebracht.

De mensheid is een mentaal bestaan in een levend lichaam; haar basis is materie, haar centrum en instrument het denken en haar medium leven. Dit is de toestand van de gemiddelde of natuurlijke mensheid.

In ieder mens zijn de vier hogere principes verborgen (*avyakta*). *Mahas*, zuivere idealiteit in *vijñāna*, is geen *vyāhriti* maar de bron van de *vyāhrtis*, de bank waar mentale, vitale en lichamelijke handelingen hun grote en oneindige rijkdom uit putten en omzetten in kleine muntjes van het lagere bestaan. *Vijñāna*, de verbinding tussen de goddelijke staat en het menselijke dier, is de ontsnappingspoort voor de mens naar de bovennatuurlijke of goddelijke mensheid.

De inferieure mensheid daalt af van het denken naar leven en lichaam; de gemiddelde mens verblijft constant in het denken, beperkt door en gericht op leven en lichaam; de superieure mens stijgt op naar een geïdealiseerde mentaliteit of naar een zuiver idee, directe waarheid van kennis en spontane waarheid van het bestaan; de opperste mens stijgt op naar goddelijke zaligheid en van daaruit stijgt hij ofwel op naar zuiver Sat en *Parabrahman*, of blijft om zijn lagere leden te zaligen en dit menselijk bestaan te verheffen tot goddelijkheid in zichzelf en anderen.

De mens die in de hogere of goddelijke en nu verborgen helft van zijn bewustzijn verblijft, na de sluier te hebben gescheurd, is de ware supermens en het eindproduct van die progressieve zelfmanifestatie van God in de wereld, Geest uit materie, die nu het evolutieprincipe wordt genoemd.

Om op te stijgen tot goddelijk bestaan, kracht, licht en gelukzaligheid en al het aardse bestaan in die vorm te hervormen, is het hoogste streven van religie en het volledige praktische doel van Yoga. Het doel is om God in het universum te realiseren, maar dat kan niet zonder de transcendente God van het Universum te realiseren.

Parabrahman, Mukti en Menselijke Denksystemen

Parabrahman is het Absolute, en omdat Het het Absolute is, kan het niet gereduceerd worden tot termen van kennis. Je kunt het Oneindige op een bepaalde manier kennen, maar je kunt het Absolute niet kennen.

Alles, bestaand of niet-bestaand, is een symbool van het Absolute, geschapen in zelfbewustzijn (*Chid-Atman*); door Zijn symbolen kan het Absolute gekend worden voor zover de symbolen het onthullen of ernaar verwijzen, maar zelfs de kennis van de gehele som van symbolen komt niet neer op werkelijke kennis van het Absolute. Je kunt *Parabrahman* worden; je kunt *Parabrahman* niet kennen. *Parabrahman* worden betekent teruggaan door zelfbewustzijn naar *Parabrahman*, want je bent Dat al, alleen heb je jezelf vooruit geprojecteerd in zelfbewustzijn naar de termen of symbolen ervan, *Purusha & Prakriti*, waardoor je het universum in stand houdt.

Om *Parabrahman* te worden zonder termen of symbolen, moet je daarom uit het universum verdwijnen. Door *Parabrahman* te worden zonder zijn zelfsymbolen, word je niet iets wat je al niet bent, en houdt het universum ook niet op te functioneren. Het betekent alleen dat God één stroom of beweging van Zichzelf uit de oceaan van het manifeste bewustzijn terugwerpt naar datgene waaruit al het bewustzijn is voortgekomen.

Allen die het universumbewustzijn verlaten, gaan niet noodzakelijkerwijs *Parabrahman* in. Sommigen gaan de ongedifferentieerde Natuur in (*Avyakrita Prakriti*), sommigen verliezen zich in God, sommigen gaan over in een duistere staat van niet-herkenning van het universum (*Asat, Shunya*), sommigen in een verlichte staat van niet-herkenning van het universum — Zuivere Ongedifferentieerde *Atman*, Zuivere Sat of Bestaansbasis van het Universum — sommigen in een tijdelijke staat van diepe slaap (*sushupti*) in de onpersoonlijke principes van *Ananda, Chit* of *Sat*. Dit zijn allemaal vormen van bevrijding en het ego ontvangt van God door Zijn *Māyā* of *Prakriti* de impuls naar één van hen, waar de allerhoogste *Purusha* hem naartoe wil leiden. Degenen die Hij wil bevrijden, maar toch in de wereld wil houden, maakt Hij *jivanmukta*'s of zendt ze weer uit als Zijn *vibhūti*'s. Zij stemmen ermee in om voor de goddelijke doeleinden een tijdelijke sluier van *Avidyā* te dragen, die hen helemaal niet bindt en die ze gemakkelijk kunnen scheuren of afwerpen. Daarom is het verlangen naar *Parabrahman* worden een soort lichtgevende illusie of sattwisch spel van *Māyā*; want in werkelijkheid is er niemand gebonden, niemand vrij en niemand die bevrijd hoeft te worden en alles is slechts Gods *Līlā*, *Parabrahman*'s spel van manifestatie. God gebruikt deze *sattwische Māyā* in bepaalde ego's om hen omhoog te trekken in de lijn van Zijn speciale doel en voor deze ego's is het het enige juiste en mogelijke pad.

Maar het doel van onze Yoga is *Jivanmukti* in het universum; niet omdat we bevrijd moeten worden of om welke andere reden dan ook, maar omdat dat Gods wil in ons is, moeten we leven bevrijd in de wereld, niet bevrijd uit de wereld.

De *Jivanmukta* moet, voor perfecte kennis en zelfvervulling, op de drempel van *Parabrahman* staan, maar niet de drempel overschrijden.

De verklaring die hij van de drempel terughaaft, is dat Dat is & wij Dat zijn, maar wat Dat is of niet is, kunnen woorden niet beschrijven, noch kan het denken onderscheiden.

Parabrahman, het Absolute, is onbeschrijfelijk door welke naam of concreet begrip dan ook. Het is niet Zijn of Niet-Zijn, maar iets waarvan Zijn en Niet-Zijn primaire symbolen zijn; niet *Atman* of *niet-Atman* of *Māyā*; niet Persoonlijkheid of Onpersoonlijkheid; niet Kwaliteit of Niet-Kwaliteit; niet Bewustzijn of Niet-Bewustzijn; niet Gelukzaligheid of Niet-Gelukzaligheid; niet *Purusha* of *Prakriti*; niet god, noch mens, noch dier; geen bevrijding of slavernij, maar iets waarvan al deze dingen primaire of afgeleide, algemene of specifieke symbolen zijn. Wanneer we echter zeggen dat *Parabrahman* niet dit of dat is, bedoelen we dat het in zijn essentie niet beperkt kan worden tot dit of dat symbool of een som van symbolen; in zekere zin is *Parabrahman* dit alles en dit alles is *Parabrahman*. Er is niets anders wat dit alles kan zijn.

Dat *Parabrahman* Absoluut is, is niet onderworpen aan logica, want logica is alleen van toepassing op het bepaalde. We spreken van verwarring als we zeggen dat het Absolute het bepaalde niet kan manifesteren en daarom het universum onwaar of niet-bestaand is. De ware aard van het Absolute is dat we niet weten wat het is of niet is, wat het wel of niet kan doen; we hebben geen reden om te veronderstellen dat er iets is dat het niet kan doen of dat zijn Absoluutheid beperkt wordt door enige vorm van impotentie. We ervaren spiritueel dat wanneer we al het andere overstijgen, we tot iets Absoluuts komen; we ervaren spiritueel dat het universum de aard heeft van een manifestatie die als het ware voortkomt uit het Absolute; maar al deze woorden en uitdrukkingen zijn slechts intellectuele termen die proberen het onuitsprekelijke uit te drukken. We moeten zo goed mogelijk uitdrukken wat we zien, maar hoeven niet te betwisten wat anderen zien of stellen; we moeten veeleer accepteren, in ons eigen systeem plaatsen en verklaren wat zij hebben gezien en gesteld. Ons enige geschil is met degenen die de visie of de vrijheid en waarde van de uitspraken van anderen ontkennen; niet met degenen die tevreden zijn met het uiten van hun eigen visie. Een filosofisch of religieus systeem is slechts een weergave van die ordening van het bestaan in het universum die God ons heeft geopenbaard als onze bestaansstatus. Het is gegeven zodat het denken het iets heeft om op te staan terwijl we handelen in *Prakriti*. Maar onze visie hoeft niet precies dezelfde ordening te hebben als die van anderen, noch is de gedachtevorm die bij onze mentaliteit past, gebonden aan een mentaliteit die anders is samengesteld. Vastberadenheid, zonder dogmatisme, in ons eigen systeem, tolerantie, zonder zwakte, voor alle andere systemen zou daarom onze intellectuele visie moeten zijn.

Je zult zien dat dispuutanten je systeem in twijfel trekken op grond van het feit dat het niet consistent is met deze of gene Shastra of deze of gene grote autoriteit, of het nu een filosoof, heilige of Avatar is. Bedenk dan dat realisatie en ervaring alleen van essentieel belang zijn. Wat Shankara betoogde of Vivekananda intellectueel over het bestaan opvatte, of zelfs wat Ramakrishna vanuit zijn veelvuldige en gevarieerde realisatie stelde, is alleen waardevol voor zover je door God wordt bewogen om het te accepteren en te vernieuwen in je eigen ervaring. De meningen van denkers, heiligen en Avatars moeten worden aanvaard als aanwijzingen, maar niet als belemmeringen. Wat voor jou van belang is, is wat je hebt gezien of wat God

in Zijn universele persoonlijkheid, of onpersoonlijk, of persoonlijk, in een leraar, goeroe of padvinder, onderneemt om jou te laten zien op het pad van Yoga.

Het Evolutionaire Doel van Yoga

In de Katha Upanishad komt een van die krachtige en veelzeggende zinnen voor, die een wereld van betekenis bevatten in een punt van verbale ruimte, waarmee de Upanishads dicht bezaaid zijn. Yogo hi prabhavapyayau. Want yoga is het begin en einde van de dingen. In de Purana's wordt de betekenis van de zin onderstreept en uitgewerkt. Door Yoga schiep God de wereld, door Yoga zal Hij deze uiteindelijk in Zichzelf opnemen. Maar niet alleen de oorspronkelijke schepping en uiteindelijke ontbinding van het universum, alle grote veranderingen van dingen, creaties, evoluties en vernietigingen worden bewerkstelligd door het essentiële proces van Yoga, *tapasyā*. In deze oude visie presenteert Yoga zich als de effectieve, misschien wel de essentiële en werkelijke uitvoerende beweging van de natuur zelf in al haar processen. Als dit zo is in de algemene werking van de natuur, als, dat wil zeggen, een goddelijke Kennis en een goddelijke Wil in dingen, door zichzelf in relatie te brengen met objecten, de ware oorzaak is van alle kracht en effectiviteit, dan zou dezelfde regel moeten gelden voor menselijke activiteiten. Het zou met name moeten gelden voor alle bewuste en gewilde processen van psychologische discipline – yogasystemen, zoals wij ze noemen; yoga kan in werkelijkheid niets anders zijn dan een volmaakt en zelfbewust natuurlijk proces, bedoeld om snel objecten te bewerkstelligen die de gewone natuurlijke beweging langzaam uitvoert, in het trage tempo van een seculiere of zelfs duizendjarige evolutie.

Er is een duidelijk verschil. Het doel dat ons in Yoga wordt voorgelegd, is God; het doel van de Natuur is het bewerkstelligen van het supernatuurlijke; maar deze twee doelen zijn één geheel en één intentie. God en het supernatuurlijke zijn slechts het ene, het werkelijke en het andere, het formele aspect van de ene onbereikbare vervulling waarnaar onze menselijke opmars is gericht. Yoga voor de mens is de opwaartse werking van de Natuur, bevrijd van langzame evolutie en lange terugvallen en zelfbewust in goddelijke of menselijke kennis.

God is Dat wat het Al is en toch het Al overstijgt en transcendeert; er is niets in het bestaan dat niet God is, maar God is noch de som van het bestaan, noch iets in die som, behalve symbolisch, in beeld van Zijn eigen bewustzijn. Met andere woorden, alles wat afzonderlijk bestaat, is een specifiek symbool en de hele som van het bestaan is een algemeen symbool dat probeert het onvertaalbare bestaan, God, te vertalen in de termen van het wereldbewustzijn. Het is bedoeld om te proberen, het is niet bedoeld om te slagen; want op het moment dat het slaagt, houdt het op zichzelf te zijn en wordt het dat onvertaalbare iets waaruit het begonnen is, God. Geen enkel symbool is bedoeld om God perfect uit te drukken, zelfs niet het hoogste; maar het is het voorrecht van de hoogste symbolen om in Hem hun afzonderlijke bepaaldheid te verliezen, op te houden symbolen te zijn en in bewustzijn datgene te worden wat gesymboliseerd wordt. De mensheid is zo'n symbool of eidolon van God; we zijn gemaakt, om de Bijbelse uitdrukking te gebruiken, naar Zijn beeld; en daarmee bedoelen we niet een formeel beeld, maar het beeld van Zijn wezen en persoonlijkheid; we zijn van de essentie van Zijn goddelijkheid en van de kwaliteit van Zijn goddelijkheid; we zijn gevormd in de mal en dragen het stempel van een goddelijk wezen en een goddelijke kennis.

In alles wat fenomenaal bestaat, of, zoals ik liever zal zeggen, dieper ingaand op de aard van de dingen, symbolisch, zijn er twee delen van het zijn, ding op zichzelf en symbool, Zelf en Natuur, res (ding dat is) en factum (ding dat gedaan of gemaakt is), onveranderlijk zijn en veranderlijk worden, dat wat supernatuurlijk is en dat wat natuurlijk is. Elke bestaanstoestand heeft een kracht in zich die haar ertoe aanzet zichzelf te transcenderen. Materie beweegt zich naar het worden van leven, het Leven streeft naar het worden van Denken, Denken streeft ernaar ideale waarheid te worden, waarheid stijgt naar het worden van goddelijke en oneindige Geest. De reden is dat elk symbool, als gedeeltelijke uitdrukking van God, zich uitstrekt naar en streeft naar zijn eigen volledige realiteit; het streeft ernaar zijn ware zelf te worden door zijn schijnbare zelf te transcenderen. Dingen die gemaakt zijn, worden aangetrokken tot dingen die zijn, wordend tot het zijn, het natuurlijke tot het supernatuurlijke, symbool tot dingen-op-zichzelf, de Natuur tot God.

De opwaartse beweging is dus het middel tot zelfvervulling in deze wereld; maar het is niet dwingend voor alle objecten. Want er zijn drie voorwaarden voor alle veranderlijke bestaansvormen: de opwaartse ascensie, de gestopte status en de neerwaartse val. De natuur beweegt zich in haar lagere toestanden weliswaar opwaarts in de massa, maar zoekt de uiteindelijke verlossing voor slechts een beperkt aantal van haar individuen. Het is niet elke vorm van materie die het leven organiseert, hoewel elke vorm van materie welig tiert van de levensgeest en vol is van haar dringende vraag naar bevrijding en zelf-expressie. Niet elke vorm van leven organiseert het denken, hoewel in alle vormen van leven het denken aandringend aanwezig is, op zoek naar ontsnapping en zelfexpressie. Ook is niet elk mentaal wezen geschikt om het leven van de ideale waarheid te organiseren, hoewel in elk mentaal wezen, in hond & aap & worm niet minder dan in de mens, de gevangen geest van waarheid & kennis naar ontsnapping en zelfexpressie zoekt. De natuur probeert in elke gerealiseerde staat van haar bouwwerk eerst het natuurlijke bestaan van haar schepselen in die staat te verzekeren; pas nadat dit primaire doel is bereikt, probeert ze via de best geschikte onder hen te ontsnappen aan haar werken, af te breken wat ze heeft opgebouwd en iets daarbuiten te bereiken. Pas wanneer ze de mens bereikt, komt ze tot een type wezen waarvan elk individu in essentie in staat is om niet alleen het natuurlijke, maar ook het supernatuurlijke erin te realiseren; en zelfs dit geldt met aanpassingen, met beperkingen. Maar hierover zal het beter zijn om in een ander verband uitgebreider te spreken.

Desalniettemin blijft het waar dat de opwaartse beweging de meesterbeweging van de Natuur is; een stilgelegde status is een lagere vervulling, & indien volmaakt, een voorbijgaande perfectie. Het is een perfectie in de rijken van strijd en in de stijl van voorbijgaande vormen, een vervulling in de koninkrijken van Ashanaya Mrityu, Honger die de dood is, Honger die schept en zich voedt met zijn creaties; de opwaartse beweging is dat wat via de dood naar onsterfelijkheid leidt en in deze aarde van het lichaam het gelukzalige en stralende koninkrijk van de hemel verwezenlijkt; de neerwaartse val is vernietiging, Hel, een grote verdoemenis, *mahati vinashtih*. Dit zijn de drie gatis of eindstadia van wording die in de Gita worden aangegeven: *uttama*, *madhyama* en *adhama*, de hoogste, middelste en laagste, aangeboden aan de keuze van de mensheid. Het is aan ieder van ons om te kiezen. Want als wij kiezen, zal God Zichzelf in ons vervullen, naar

een voorbijgaande menselijke bevrediging, een goddelijke perfectie of een ontbinding van onze menselijkheid in de vruchtbare afvalstof van de Natuur.

Elke natuur is dus een stap naar een supernatuur, — naar iets dat natuurlijk is voor zichzelf, maar supernatuurlijk voor dat wat zich daaronder bevindt. Het leven is supernatuurlijk voor de Materie, het denken supernatuurlijk voor het leven, het ideale wezen supernatuurlijk voor het Denken, de Oneindige Geest supernatuurlijk voor het ideale wezen. We moeten, daarom, het supernatuurlijke als ons doel aanvaarden; want de neiging van onze natuur naar de supernatuurlijke natuur erboven is een bevel van de wereldmacht dat gehoorzaamd moet worden en niet waartegen gerebelleerd en gewantrouwd moet worden. Hier heeft Geloof zijn belang en religie, wanneer onbedorven, zijn onschatbare nut; want ons natuurlijke denken zoekt te verblijven in zijn natuur en sceptisch staat tegenover de supernatuurlijke natuur. Geloof en religie waren voorzieningen van de Alwijze Energie om de natuurlijke en louter mentale mens te laten wennen aan de ingevingen van de ideale ziel in hem, die zelfs nu probeert te ontsnappen uit de schemering naar het licht, uit het tasten naar de waarheid, uit de zintuigen en het redeneren naar visie en directe ervaring. De opwaartse neiging wordt ons opgelegd en we kunnen er niet permanent weerstand aan bieden; op een gegeven moment zal God zijn handen op ons leggen en ons dwingen die steile helling op te gaan, zo moeilijk voor ons ongeregenereerd stappen. Want net zo zeker als het dier zich ontwikkelt tot de mensheid en in zijn meest flexibele vorm een soort menselijkheid bereikt, net zo zeker als de aap en de mier, die eenmaal verschenen waren, de mens moesten volgen, zo zeker ontwikkelt de mens zich tot goddelijkheid en komt hij in zijn meer bekwame typen steeds dichterbij goddelijkheid, bereikt hij een soort godheid, en zo zeker is het genie en de heilige, die eenmaal verschenen zijn, de mens verplicht om in zichzelf en uit zichzelf de supermens te ontwikkelen, de *siddha purusha*. Voor deze conclusie is geen profetische kracht of openbaring nodig; het is de onvermijdelijke consequentie van de eerdere demonstraties, die voor ons zijn uitgewerkt in het enorme laboratorium van de Natuur.

We moeten de Natuur overstijgen, boven-Natuur worden, maar uit wat ik heb gezegd volgt dat we te werk moeten gaan door voordeel te halen uit iets dat nog steeds gevangen zit in de Natuur zelf, door een lijn te volgen die de Natuur voor ons probeert te openen. Door toe te geven aan onze gewone natuur vallen we zowel af van de Natuur zelf als van God; door de Natuur te transcenderen, bevredigen we onmiddellijk haar sterkste impuls, vervullen we al haar mogelijkheden en stijgen we op naar God. De mens raakt eerst het goddelijke aan en wordt dan het goddelijke. Maar er zijn mensen die de Natuur proberen te doden om het Zelf te worden. Zullen we hen volgen? Nee, hoe groot en verheven hun pad ook is, hoe ontzagwekkend en verblindend hun aspiratie ook is, want het is niet Gods bedoeling in de mensheid en daarom niet onze ware dharma. Laat iemand, als hij wil, zeggen dat wij de lagere keuze hebben gemaakt. We antwoorden in de taal van de Gita, *Sreyan swadharma viguno*: Beter is de wet van ons eigen bestaan, hoewel inferieur, te gevaarlijk de superieure wet van het bestaan van een ander. Gods wil in ons gehoorzamen is zeker zaliger, misschien zelfs goddelijker dan opstijgen naar de strenge hoogten van de *Adwaitin* en de onuitsprekelijke zelfvernietiging in een ondefinieerbaar Bestaan. Voor ons is de omhelzing van *Krishna* voldoende en de glorie van de almachtige boezem van *Kali*. We

moeten de Natuur overstijgen en bezitten, niet haar doden. Hoe dan ook, wat de keuze voor uitzonderlijke individuen ook moge zijn, het is een algemeen pad van hoogste vervulling voor de mensheid dat we zoeken – want ik stel jullie in Yoga geen individueel pad voor dat onverschillig staat tegenover de rest van de mensheid – en hier kan geen twijfel of aarzeling bestaan. Noch de overdrijvingen van spiritualiteit, noch de overdrijvingen van materialisme zijn ons ware pad. Elke algemene beweging van onze menselijkheid die de natuur probeert te ontkennen, hoe religieus, verheven of streng ook, van welke oogverblindende zuiverheid of etherische aard ook, is en zal altijd gedoemd zijn tot mislukking, ziekelijke teleurstelling, desillusie of perversie, omdat het in de aard van de mensheid een voorbijgaande impuls tot overdrijving is, omdat het in tegenspraak is met Gods voorwaarde voor ons, die de natuur daar hebben geplaatst als een onmisbare term voor Zijn zelfvervulling in het universum en onszelf als de allerhoogste instrumenten en helpers op deze aarde van die goddelijke zelfvervulling. Elke beweging van de mensheid die ons vraagt tevreden te zijn met onze gewone Natuur, op aarde te verblijven, op te houden te streven naar het hemelse in ons en er in plaats daarvan voor te kiezen te leven als de dieren die naar onze sterfelijke toekomst voor zich kijken en neerwaarts naar de aarde die we bewerken, niet omhoog naar God en onze onbegrepen perfectie, is en zal altijd gedoemd zijn tot vermoeidheid, verstarring en stilstand of tot een snelle en gewelddadige supernatuurlijke reactie, omdat dit ook voor de massa der mensen een voorbijgaande impuls van overdrijving is en omdat het in tegenspraak is met Gods bedoeling in ons, die onze Natuur is binnengegaan en er geheimzinnig in woont en ons door een duistere, instinctieve en overweldigende aantrekkingskracht tot Hem dwingt. Materialistische bewegingen zijn onnatuurlijker en abnormaler dan ascetische en negatieve religies en filosofieën; want deze leiden ons tenminste omhoog, hoewel ze te razendsnel en ver gaan voor onze menselijkheid, maar de materialist, onder het voorwendsel ons terug te brengen naar de Natuur, leidt ons volledig van haar weg. Hij vergeet of ziet niet dat de Natuur slechts fenomenaal Natuur is, maar in werkelijkheid God. Het goddelijke element in haar is dat wat zij het zuiverst en werkelijk is; de rest is slechts term en voorwaarde, proces en stadium in haar gehele, zich geleidelijk ontwikkelende openbaring van de geheime goddelijkheid. Hij vergeet ook dat de Natuur evolueert, niet geëvolueerd, en dat wat we nu zijn, nooit de term kan zijn voor wat we hierna zullen zijn. Het supernatuurlijke moet, volgens de logica der dingen, het eindpunt en doel van haar beweging zijn.

Daarom is het eerste wat we moeten leren om niet verstrikt, verloren en gebonden te raken door de Natuur, en aan de andere kant niet woedend op haar te zijn en haar te vernietigen, als we volledige yogi's willen zijn en zeker op weg willen gaan naar onze goddelijke perfectie. Alle wezens, zelfs de wijzen, volgen hun natuur en wat zal de dwang en marteling ervan hen baten? Prakritim yanti bhutani, nigrahah kim karishyati? En het is allemaal zo nutteloos! Voel je je door haar gebonden en hunkering naar bevrijding? Alleen in haar hand ligt de sleutel die uw boeien zal ontsluiten. Staat zij tussen u en de Heer? Zij is Sita; bid tot haar, zij zal opzijaan en Hem aan u tonen; maar waag het niet om Sita en Rama te scheiden, om haar naar een verre Lanca te sturen onder de hoede van gigantische zelfkwellingen, zodat u Rama voor uzelf kunt hebben in Ayodhya. Worstel met Kali, als u wilt, zij houdt van een

goede worstelaar; maar worstel niet liefdeloos met haar, of uit pure walging en haat; want haar ongenoegen is verschrikkelijk en hoewel ze van de Asura's houdt, vernietigt ze hen. Ga liever via haar en onder haar bescherming, ga met een juist begrip van haar en met een ware en onwankelbare wil; zij zal u leiden in welke omzwervingen dan ook, maar zeker en op de wijste manier, naar de Algelukzalige Persoonlijkheid en de Onuitsprekelijke Aanwezigheid. De natuur is de kracht van God Zelf, die deze menigten wezens leidt, door de nacht, de woestijn en de gebieden van de vijand naar hun geheime en beloofde erfgoed.

De supernatuur is dan ook in alle opzichten ons doel in Yoga; om natuurlijk te zijn voor de wereld, om de natuur innerlijk te overstijgen, zodat we zowel innerlijk als uiterlijk haar kunnen bezitten en genieten als vrij en heer, swarat en samrat; om nog steeds het symbool te zijn in een wereld van symboolwezens, om daardoorheen te reiken naar dat wat gesymboliseerd wordt, om het symbool te realiseren; om nog steeds een figuur van de mensheid te zijn, een mens onder de mensen, een levend lichaam onder de levende lichamen, manus, mentale wezens, gehuisvest in die levende materie onder andere belichaamde mentale wezens; zijn en blijven in onze uiterlijke delen, alles wat we schijnbaar zijn, maar het toch overstijgen en in het lichaam worden wat we werkelijk zijn in het geheime zelf: God, geest, opperste en oneindige wezen, pure gelukzaligheid van goddelijke vreugde, pure Kracht van goddelijke actie, puur Licht van goddelijke kennis. Ons hele schijnbare leven heeft slechts een symbolische waarde en is goed en noodzakelijk als een worden; maar al het worden heeft zijn voor zijn doel en vervulling en God is het enige wezen. Goddelijk worden in de aard van de wereld en in het symbool van de mensheid is de perfectie waarvoor we geschapen zijn.

De Volheid van Yoga — In Conditie

We moeten onze menselijke gestalte overstijgen en goddelijk worden; maar als we dit willen doen, moeten we eerst God verkrijgen; want het menselijke ego is de lagere onvolmaakte term van ons bestaan, God is de hogere volmaakte term. Hij is de bezitter van onze supernatuur en zonder Zijn toestemming kan er geen effectieve opstanding plaatsvinden. Het eindige kan niet oneindig worden tenzij het zijn eigen geheime oneindigheid waarneemt en erdoor of ertoe wordt aangetrokken; noch kan het symboolwezen, tenzij het een glimp opvangt van, liefheeft en het Werkelijke Zijn in zichzelf nastreeft, door zijn eigen kracht de grenzen van zijn schijnbare natuur overwinnen. Het is een bepaald worden en is gefixeerd in de aard van het symbool dat het geworden is; alleen de aanraking van dat wat alle wordingen is en alle wordingen overstijgt, kan het bevrijden van de gebondenheid aan zijn eigen beperkte Natuur. God is Dat wat het Al is en wat het Al overstijgt. Het is daarom alleen de kennis, liefde en het bezit van God die ons vrij kunnen maken. Alleen hij die transcendent is, kan ons in staat stellen onszelf te overstijgen; alleen hij die universeel is, kan ons verruimen vanuit ons beperkte, specifieke bestaan.

In deze noodzaak ligt de rechtvaardiging van die grote en onvergankelijke kracht van de Natuur, die het rationalisme ten onrechte en irrationeel heeft veracht: religie. Ik spreek over religie — niet over een geloofsbelijdenis, kerk of theologie, want al deze dingen zijn eerder vormen van religiositeit dan de essentie of zelfs altijd de handeling van religie — maar over die persoonlijke en intieme religie, een ding van temperament, geest en leven, niet van opvattingen en formele handelingen, die een mens hartstochtelijk en in beslag neemt tot zijn eigen visie op de Allerhoogste of zijn eigen idee van iets hogers dan hijzelf, dat hij moet volgen of worden. Zonder een vurige aanbidding van de Allerhoogste in het hart, een sterk verlangen ernaar in de wil of een hevige dorst ernaar in het temperament, kunnen we niet de impuls hebben om anders te zijn dan onszelf, of de kracht om iets zo moeilijks te doen als het overstijgen van onze eigen ingewortelde en bezittende menselijke natuur. De profeten hebben gesproken en de Avatars zijn altijd afgedaald met één doel: ons tot God te roepen, ons te inspireren tot deze grote roeping van onze opwaarts spannende energieën, of anders om iets in de wereld voor te bereiden dat de mensheid dichterbij het doel van haar moeilijke opwaartse reis zal brengen.

Op het eerste gezicht lijkt het misschien alsof deze religieuze termen of deze religieuze geest niet nodig zijn. Als het doel is om iets superieurs aan de mens te worden, om een supermens te ontwikkelen uit onszelf, zoals de mens is geëvolueerd uit de aap, — als die bewering van de progressie inderdaad waar is, — de aap uit inferieure dierlijke vormen, zij weer uit weekdieren & protoplasma, kwallen of plantaardige dieren, & zo tot het einde van de reeks, wat is er dan nodig anders dan de training, bij voorkeur de meest intelligente & wetenschappelijke training van onze mentale, morele en fysieke energieën totdat ze een punt bereiken waarop ze door de psychische chemie van de Natuur worden omgezet in het komende superieure type? Maar het probleem is in werkelijkheid niet zo eenvoudig. Er liggen drie fouten verborgen aan de basis van deze sceptische vraag. We vergissen ons in de aard van de te bewerken operatie, we vergissen ons in de aard van de kracht

& het proces dat het bewerkt, we vergissen ons in de aard van het ding dat de kracht gebruikt & het proces bewerkt.

De Natuur stelt de mens niet voor om een hoger mentaal, moreel en fysiek variatietype te ontwikkelen naar de vorm van de huidige mens – het symbool dat wij zijn; ze stelt voor om dat algemene type volledig te doorbreken om voort te gaan naar een nieuw symboolwezen dat supernatuurlijk zal zijn om de mens te presenteren zoals de huidige mens dat is voor het dier onder hem. Het is twijfelachtig of de Natuur in de puur menselijke vorm veel verder kan gaan dan ze tot nu toe is gegaan; dat ze bijvoorbeeld een hoger mentaal type kan voortbrengen dan Newton, Shakespeare, Caesar of Napoleon, een hoger moreel type dan Boeddha, Christus of Sint-Franciscus, een hoger fysiek type dan de Griekse atleet of, om moderne voorbeelden te geven, een Sandow of een Ramamurti. Zij probeert misschien een betere combinatie van mentale en morele energieën teweeg te brengen, of van morele, mentale en fysieke energieën; maar is het waarschijnlijk dat zij iets veel boven het niveau van Confucius of Socrates zal brengen? Het is waarschijnlijker en lijkt waar dat de Natuur op dit gebied een hoger niveau en een betere combinatie probeert te generaliseren. We hoeven ook niet te geloven dat haar doel, zelfs hier, is om alle mensen op hetzelfde niveau te brengen; want dat kan alleen door af te dalen. Niets in de Natuur is vrij van ongelijkheden, behalve de vormen die het laagst en minst ontwikkeld zijn. Hoe hoger de geleverde inspanning, hoe rijker het organisme van de soort, hoe groter de kans op ongelijkheid. In een zo hoge en ontwikkelde natuurlijke beweging als de mens is gelijkheid van individuele kansen denkbaar, maar gelijkheid van natuurlijke vermogens en prestaties is een hersenschim. Evenmin zal de generalisatie van vermogens of de toename van materiële middelen enig verschil maken in het niveau van natuurlijke verwezenlijking. Alle verzamelde ontdekkingen en gevarieerde informatie van de moderne wetenschapper zullen hem mentaal niet superieur maken aan Aristoteles of Socrates; hij is noch een scherper verstand noch een grotere mentale kracht. Alle gevarieerde activiteiten van de moderne filantropie zullen geen groter moreel type opleveren dan Boeddha of Sint Franciscus. De uitvinding van de auto zal de verloren snelheid en het uithoudingsvermogen niet goedmaken, noch gymnastiek de fysieke capaciteit van de neger of de Amerikaanse indiaan herstellen. We zien daarom de grenzen van de mogelijkheden van de natuur in het menselijk symbool, vastgelegd door het karakter van het symbool zelf en door haar herkend in haar streven.

Het is nog steeds de vraag of de Natuur zich binnen deze grenzen vooral bezighoudt met het uitputten van de mogelijkheden van het menselijke symbool. Dat is veeleer de menselijke bezigheid en daarom de richting die ze inslaat wanneer het menselijk intellect haar normale voortgang verstoort. Aan zichzelf overgelaten & zelfs gebruikmakend van menselijke ingrepen, lijkt ze er eerder op uit te zijn de mal te breken dan deze te vervolmaken – weliswaar alleen in haar meer gevorderde individuen & gedurfdere bewegingen en met gepaste aandacht voor de veiligheid van het algemene menselijke type, maar dit is altijd haar methode wanneer ze naar een nieuw symbool wil evolueren zonder de eerdere soort te vernietigen. Hoe beschaafder dere mens wordt, hoe meer ze hem plaagt met morele afwijkingen, excessen van ondeugd en deugd en verwarringen van het type ondeugd en deugd zelf; hoe meer hij intellectualiseert, hoe meer hij aandringt op rationaliteit als zijn uiterste doel,

hoe meer zij ontevreden raakt en hem smeekt om in plaats daarvan zijn instincten en intuïties te ontwikkelen; hoe meer hij streeft naar gezondheid en hygiëne, hoe meer zij ziekten en krankzinnigheden van denken en lichaam vermenigvuldigt. Hij heeft gezegevierd over het supernatuurlijke, hij heeft haar vastgeketend aan het materiële, menselijke en rationele; onmiddellijk breekt ze woedend uit in ondenkbare heroplevingen en gigantische supernatuurlijkheden. Welk werk ze ook van plan is, ze zal zich daarin niet laten weerhouden door de beperkte menselijke rede. Door heel haar enorme wezen voelt ze de pulsatie van een supernatuurlijke kracht, de werking en het streven van een kennis die superieur is aan de materiële rede. Ze breekt uit, daarom, ze dwingt, ze dringt aan. Overal zien we haar streven om het mentale, morele en fysieke type dat ze heeft gecreëerd te doorbreken en er voorbij te komen naar nieuwe processen die nog niet duidelijk zijn te onderscheiden. Ze valt doelbewust de gezonde gezondheid en het evenwicht van ons normale type intellectualiteit, moraliteit en fysieke bestaan aan. Ze is ook getroffen door een manie van kolossalisme; kolossale structuren, kolossale combinaties, kolossale hoogten en snelheden, kolossale dromen en ambities tekenen zich overal min of meer duidelijk, min of meer vaag af. Nog niet in staat om haar wil in het individu te doen, werkt ze met massa's; niet in staat in het denken, met materiële vormen en uitvindingen; niet in staat in werkelijkheden, met hoop en dromen; niet in staat Napoleons en super-Napoleons te reproduceren of te produceren, generaliseert ze een groter bereik van menselijk vermogen waaruit zij hierna gemakkelijker kunnen voortkomen, en ondertussen creëert ze in plaats daarvan Vechtsporten en Super-gevechtsporten, Trusts en mammoetcombinaties, wemelt van afstandvernietigende uitvindingen en lijkt gretig en woedend om de beperkingen van ruimte en tijd die ze zelf heeft gecreëerd, te vertrappen.

Alsof ze haar vinger wil wijzen naar wat ze beoogt, heeft ze de tekenen van dit proces van breken en herbouwen verzameld in de fenomenen van genialiteit. Het is nu algemeen bekend dat genialiteit zich in de menselijke soort nauwelijks voordoet zonder toezicht, onvoorbereid of zonder afwijkingen in het individuele lichaam, de vitaliteit en het denken die het bevat, — degeneratie, krankzinnigheid of een afwijking in de erfelijkheid die het veroorzaakt, en zelfs verstoring en supranormaliteit in de menselijke omgeving waarin het voorkomt. De haast van een briljante generalisatie schept op deze basis de paradox dat genialiteit zelf een morbide verschijnsel van krankzinnigheid of degeneratie is. De ware verklaring is voldoende duidelijk. Om genialiteit in het menselijk systeem te vestigen, is de Natuur gedwongen de normaliteit van dat systeem te verstoren en gedeeltelijk te verbreken, omdat ze er een element in introduceert dat vreemd is, omdat het superieur is aan het type dat het verrijkt. Genialiteit is niet de perfecte evolutie van dat nieuwe en goddelijke element; het is slechts een begin of op zijn hoogst een benadering in bepaalde richtingen. Het werkt grillig en onzeker te midden van een enorme massa enigszins ontregelde menselijke mentaliteit, vitale nervositeit en fysieke animaliteit. Het ding zelf is goddelijk, het is slechts de ongoddelijke mal waarin het werkt die in meer of mindere mate wordt gebroken en omgeploegd door de niet-geassimileerde kracht die erin werkt. Soms is er een element in de goddelijke indringer dat zijn hand op de mal legt en deze in stand houdt, zodat deze helemaal niet breekt of gebrekkig is; of als er een verstoring is, is die klein en verwaarloosbaar. Zo'n element was er in

Caesar, Shakespeare en Goethe. Soms verschijnt er ook een kracht waarop we de beschrijving van genie niet meer kunnen toepassen zonder hopeloos tekort te schieten in onze terminologie. Dan buigen degenen die ogen hebben om te zien, zich neer en belijden de Avatar. Want het is vaak het werk van de Avatar om reeds, gedeeltelijk of geheel, te typeren wat de Natuur nog niet heeft bewerkstelligd in de massa of zelfs in het individu, zodat zijn heengaan het kan stempelen op de materiële ether waarin we leven.

Maar wat is dit type waarvan de grote Moeder in barensnood is? Welke geboorte zal voortkomen uit de kreten en weeën van deze langdurige en machtige zwangerschap? Een groter type mensheid, zou je kunnen zeggen. Maar om te begrijpen wat we zeggen, moeten we eerst duidelijk zien wat de mensheid is die zij probeert te overtreffen. Dit menselijke symbool, dit type dat we nu zijn, is een mentaal wezen met een mentaal ego, dat altijd in een vitaal geval werkt door het denken, maar op de materie, in de materie en door de materie. Het wordt in zijn hogere werkingen beperkt door zijn lagere instrumenten. Zijn basis van denken is egoïstisch, sensationeel en bepaald door ervaring en omgeving; zijn kennis volgt daarom bredere of smallere cirkels in een vast en mager bereik. Zijn morele temperament en handelen zijn eveneens egoïstisch, sensationeel, ervaringsgericht en bepaald door de omgeving; om deze reden is het in gelijke mate gebonden aan zonde en deugd en alle pogingen om het ras radicaal te moraliseren binnen de grenzen van zijn egoïstische aard zijn en moeten, ondanks bepaalde aanpassingen, noodzakelijkerwijs in een algehele mislukking eindigen. Het is niet alleen een gemengd, maar een verward type, waarbij lichaam en vitaliteit het denken belemmeren en het denken verstoort door zowel lichaam als vitaliteit. Zijn zoektocht naar kennis, gebaseerd op zintuiglijk contact, is een tasten zoals die van een mens die 's nachts zijn weg zoekt in een bos; het maakt kennis met zijn omgeving door deze aan te raken, erop te rennen of erover te struikelen; en hoewel het een onzeker licht heeft van de rede die haar gegeven is, corrigeert deze handicap gedeeltelijk, maar omdat de rede ook moet uitgaan van de zintuigen, die consequent waarden vervalsen, wordt rationele kennis niet alleen beperkt, maar ook achtervolgd door enorme vaagheden en onzekerheden, zelfs in datgene wat ze zelf lijkt te hebben begrepen. Ze verkrijgt een paar bloemen van waarheid door te rommelen in een doornige haag van twijfels en dwalingen. De handelingen van dit type zijn ook een doorbreken van struikgewas, een bloedige maar gekwelde strompeling door gretige mislukkingen naar gedeeltelijke en tijdelijke successen. Immens superieur aan al het andere dat de Natuur tot nu toe heeft bewerkstelligd, is dit type toch zo beladen met handicaps, dat, als het onmogelijk was om zijn vorm te doorbreken en vooruit te gaan, er veel rechtvaardiging zou zijn voor die pessimistische filosofieën die wanhopen aan het Leven en in de Wil om niet te Leven de enige ontsnappingsroute voor de mensheid zien, die haar geen andere redding biedt. Maar de Natuur is de wil van de alwijze God en zij is niet bezig de wereld tot absurditeit te reduceren. Ze kent haar doel, ze weet dat de mens zoals hij nu is, slechts een overgangstype is; en voor zover ze consistent kan zijn met het voortbestaan van het type, streeft ze naar wat ze in Gods eeuwige kennis heeft gezien als daarachter. Vanuit dit ego beweegt ze zich naar een universeel bewustzijn, van deze beperking naar een vrije beweging in de oneindigheid, van dit schemerige en tastende denken naar de directe, zonovergoten visie op de

dingen, van dit conflict zonder problemen tussen deugd en ondeugd naar een wandel die spontaan een door God aangewezen pad volgt, van deze gebroken en door verdriet belegerde actie naar een vreugdevolle en vrije activiteit, van deze verwarde strijd van onze leden naar een gezuiverde, ontrafelde en harmonieuze combinatie, van deze gematerialiseerde mentaliteit naar een geïdealiseerd en verlicht leven, lichaam en denken, van het symbool naar de realiteit, van de mens gescheiden van God naar de mens in God en God in de mens. Kortom, zoals ze met succes heeft gestreefd van materie naar leven, van leven naar denken en mentaal ego, zo streeft ze ook met een voorbestemd succes naar een element voorbij het denken, de *vijñāna* van de hindoes, het zelfverlichtende idee of Waarheidszelf dat nu verborgen en superbewust is in de mens en de wereld, zoals het leven altijd verborgen was in materie en denken in het leven. Wat deze *vijñāna* is, moeten we nog zien, maar daardoor weet ze dat ze die hoogste term van alles stevig kan grijpen, die de realiteit van alle symbolen is, in de Geest, in *Sachchidananda*.

Het doel van de Natuur is ook het doel van Yoga. Yoga, zoals de Natuur op haar hoogtepunt, probeert deze mal van ego, deze mal van gementaliseerd levenslichaam en gematerialiseerde denken, te doorbreken, om ideale actie, ideale waarheid en oneindige vrijheid in ons spirituele wezen te bereiken. Om zo'n enorm doel te bereiken, moeten grote en gevaarlijke processen worden gebruikt. Degenen die deze weg met enthousiasme hebben bewandeld of nieuwe paden naar het doel hebben geopend, hebben vaak het verlies van rede, verlies van leven en gezondheid of de teloorgang van het morele wezen als een mogelijkheid moeten beschouwen. Ze zijn niet te beklagen of te minachten, zelfs niet wanneer ze bezwijken; ze zijn veeleer martelaren voor de vooruitgang van de mensheid, veel meer dan de verloren navigator of de wetenschapper die door de gevaren van zijn onderzoek wordt gedood. Ze bereiden bewust de hoogst mogelijke prestatie voor, waar de rest van de mensheid instinctief en onbewust naartoe beweegt. We kunnen zelfs zeggen dat Yoga het voorgeschreven middel is dat de Natuur achter de hand houdt voor het bereiken van haar doel, wanneer ze haar lange werk heeft voltooid om ten minste een deel van de mensheid te laten evolueren, temperamentvol opgewassen tegen de inspanning en intellectueel, moreel en fysiek voorbereid op succes. De Natuur beweegt zich naar de supernatuur, Yoga beweegt zich naar God; de wereldimpuls en het menselijk streven zijn één beweging en dezelfde reis.

Natuur

Als dit de aard is van de uit te voeren operatie, niet een perfectionering van de huidige menselijke vorm, maar een verbreking ervan om over te gaan tot een hoger type, wat is dan de kracht en het proces dat dit tot stand brengt? Wat is deze Natuur waarover we zo vloeiend spreken?¹ We spreken er gewoonlijk over alsof het iets machtigs en bewusts is dat leeft en plannen maakt; we kennen er een doel aan toe, de wijsheid om dat doel na te streven en de macht om te bewerkstelligen wat het nastreeft. Worden we in onze taal gerechtvaardigd door de actualiteit van het universum, of is dit slechts onze hardnekkige gewoonte om menselijke figuren toe te passen op niet-menselijke dingen en de werking van intelligentie op niet-intelligente processen die juist zijn omdat ze moeten en niet omdat ze willen en dit magnifieke geordende universum voortbrengen door een of andere stomme, blinde en brute noodzaak die in zijn oorsprong en aard onvoorstelbaar is voor intelligente wezens? Als dat zo is, heeft deze blinde brute kracht iets voortgebracht dat hoger is dan zichzelf, iets dat niet van tevoren in haar schoot bestond of er op enigerlei wijze toe behoorde. We kunnen niet begrijpen wat zijn & Natuur zijn, niet omdat we nog te klein en beperkt zijn, maar omdat we te veel boven zijn & Natuur staan. Onze intelligentie is een lichtgevende afwijking in een duisternis waaruit ze onmogelijk voortgebracht kon worden, aangezien niets in die duisternis zichzelf rechtvaardigde als oorzaak van haar schepping. Tenzij denken inherent was aan brute materie, – en in dat geval is materie slechts schijnbaar bruto, – was het onmogelijk voor materie om denken voort te brengen. Maar aangezien dit ons tot een onmogelijkheid leidt, kan het niet de waarheid zijn. We moeten dan veronderstellen dat, als materie bruto is, het denken ook bruto is. Intelligentie is een illusie; er is niets anders dan een schok van materiële inslagen die trillingen en reacties van materie veroorzaken die zich vertalen in de verschijnselen van intelligentie. Kennis is slechts een relatie van materie met materie, en is intrinsiek noch anders noch superieur aan het tegen elkaar botsen van atomen of de fysieke botsing van twee stieren in een weide. De betrokken materiële actoren en de voortgebrachte verschijnselen zijn verschillend en daarom noemen we de terugslag van het ene gehoorde voorhoofd van het andere geen daad van kennis of intelligentie, maar wat er is gebeurd, is intrinsiek hetzelfde. Intelligentie is zelf inert en mechanisch en slechts het fysiologische resultaat van een fysiologische beweging en heeft niets psychisch of mentaal in de aloude betekenis van de woorden ziel en geest. Dit is de visie van het moderne wetenschappelijke rationalisme,

¹ *De volgende zin werd aan het begin van dit essay geschreven tijdens de revisie. Hij werd niet in de tekst verwerkt en wordt daarom hier is voetnoot weergegeven:*

De Natuur is de Kracht van het Bewustzijn in het oneindige Zijn. De mening die een mechanische wereld ziet waarin bewustzijn slechts een uitzonderlijke figuur van de dingen is, is een overhaaste conclusie getrokken uit onvolmaakte gegevens.

weliswaar in een andere taal dan die van de wetenschapper, geformuleerd om de logische consequenties en implicaties ervan naar voren te brengen, maar nog steeds in feite de moderne beschrijving van het universum.

In die beschrijving bestaat de aard van een ding uit zijn samenstelling, de eigenschappen die in die samenstelling besloten liggen en de werkingswetten die door die eigenschappen worden bepaald; zo is bijvoorbeeld ijzer samengesteld uit bepaalde elementaire stoffen, bezit het als gevolg van zijn samenstelling bepaalde eigenschappen, zoals hardheid, enz. en zal het onder bepaalde omstandigheden op een bepaalde manier handelen als gevolg van zijn eigenschappen. Als we deze analyse op grotere schaal toepassen, zien we het universum als de samenstelling van bepaalde brute krachten die in bepaalde materiële substanties werken, die in zichzelf en in die substanties bepaalde primaire en secundaire, algemene en bijzondere eigenschappen bezitten en als gevolg daarvan werken door bepaalde onveranderlijke tendensen en vaste processen die we door een menselijke figuur de Wetten van de Natuur noemen. Dit is de natuur. Bij een grondige analyse blijkt ze een spel te zijn van twee entiteiten, Kracht en Materie; maar deze twee, als de Unitaristische kijk op het universum juist is, zal ooit bewezen worden dat het slechts één entiteit is, hetzij alleen Materie, hetzij alleen Kracht.

Zelfs als we deze moderne kijk op het universum accepteren, die, het is helemaal niet gevaarlijk om te voorspellen, in de loop van een eeuw zal zijn verdwenen in een grotere synthese, valt er nog steeds iets te zeggen over de aanwezigheid of afwezigheid van intelligentie in de natuur. Waaruit bestaat intelligentie immers, wat zijn de samenstelling, eigenschappen en wetten ervan? Wat is onder deze omstandigheden de menselijke intelligentie, de enige soort intelligentie die we in staat zijn van binnenuit te bestuderen en daardoor te begrijpen? Ze wordt gekenmerkt door drie kwaliteiten of processen: het vermogen en proces van aanpassing aan een doel, het vermogen en proces van onderscheid tussen de effecten op zijn zintuigen en het vermogen en proces van mentaal bewust begrip. Menselijke intelligentie is, kortom, ideologisch, onderscheidend en mentaal bewust. Over anders dan mensen, over dieren, bomen, metalen, krachten, kunnen we van binnenuit niets zeggen, we kunnen alleen de aanwezigheid of afwezigheid van deze elementen van bewustzijn afleiden uit het bewijsmateriaal verzameld door een externe observatie. We kunnen, zonder intern bewijsmateriaal, niet met zekerheid zeggen dat de boom geen denken is dat gevangen zit in materie en zich niet kan uiten in de media die het tot zijn beschikking heeft; we kunnen niet zeggen dat het geen reacties van plezier en pijn ondergaat; maar uit het externe bewijsmateriaal leiden we het tegendeel af. Onze negatieve conclusie is waarschijnlijk, maar niet zeker. Hij kan zelf worden ontkend in de toekomstige vooruitgang van kennis. Maar toch, als we het bewijsmateriaal nemen zoals het is, tot welke feiten komen we dan eigenlijk in deze vergelijking tussen intelligente en niet-intelligente Natuur?

Ten eerste bezit de Natuur in veel hogere mate dan de mens het teleologische vermogen en proces. Een doel voor ogen stellen, middelen en processen combineren, aanpassen, wijzigen, verenigen, variëren om dat doel te bereiken, moeilijkheden bestrijden en overwinnen, middelen bedenken om moeilijkheden te omzeilen wanneer ze niet te overwinnen zijn, dit is een van de edelste en goddelijkste aspecten van de menselijke intelligentie. Maar de

werking ervan in de mens is slechts een specialiteit van de universele werking ervan in de Natuur. Zij werkt het in de mens deels uit via de rede, bij dieren met zeer weinig en rudimentaire rede, voornamelijk via instinct, geheugen, impulsen en gewaarwordingen, bij planten en andere objecten met zeer weinig en rudimentaire rede, voornamelijk via impulsen en mechanische of, zoals wij het noemen, onvrijwillige handelingen. Maar overal is er het doel en de aanpassing aan het doel, en overal worden dezelfde basismiddelen gebruikt; want ook bij de mens wordt de rede slechts voor een selectie van zijn doelen en processen gebruikt; Voor het grootste deel gebruikt ze de dierlijke middelen, geheugen, impuls, gevoel, instinct – instincten die anders gericht zijn, minder beslissend en algemener dan de dierlijke instincten, maar uiteindelijk toch & evenzeer voor hun doel; en voor nog een ander deel gebruikt ze dezelfde louter mechanische impuls en onvrijwillige handeling, precies zoals in haar verwarde levenloze vormen van bestaan. Laten we niet zeggen dat de verkwisting van de Natuur, haar verspilling van materialen, haar frequente mislukking, haar ogenschijnlijke grillen en gegoochel tekenen zijn van doelloosheid en afwezigheid van intelligentie. De mens met zijn rede is schuldig aan dezelfde tekortkomingen en dwaalwegen. Maar noch de mens, noch de natuur is daarom doelloos of onintelligent. Het is de Natuur die de mens zelf dwingt anders te zijn dan al te ijverig utilitair, want zij weet het beter dan de econoom en de utilitaire filosoof. Zij is een universele intelligentie en ze moet niet alleen letten op de som, maar ook op elk detail, zowel op het universele als op het specifieke effect; ze moet elk detail uitwerken met haar oog op de groep en niet alleen op de groep, maar op de hele soort en niet alleen op de hele soort, maar op de hele wereld van de soort. De mens, een specifieke intelligentie beperkt door zijn rede, is niet in staat tot deze grootsheid; hij zet zijn specifieke doelen op de voorgrond en ziet noch waar het zich erin verdiepen zijn algemeen welzijn schaadt, noch kan raden waar ze botsen met het universele doel. Haar mislukkingen hebben een nut – we zullen zo dadelijk zien hoe groot een nut; haar grillen hebben een verborgen ernst. En toch herinnert ze zich bovenal dat, voorbij alle formele doelen, haar ene grote doel het teweegbrengen van universeel genot is, gebaseerd op arrangement als middel, maar dat de middelen ervan overstijgt. Daarheen beweegt ze zich; ze schept behagen onderweg, ze schept behagen in het werk, ze schept ook behagen, buiten het werk.

Maar in dit alles anticiperen we, we spreken alsof de Natuur zelfbewust is; waar we toe zijn gekomen is dat de Natuur teleologisch is, ruimer dan de mens, volmaakter dan de mens, & de mens zelf is alleen teleologisch daardoor in de Natuur & door dezelfde elementaire middelen & processen als het dier & de plant, zij het met toevoegingen van nieuwe middelen die eigen zijn aan het denken. Dit, zo kan men zeggen, vormt geen Intelligentie, --- want intelligentie is niet alleen teleologisch, maar ook onderscheidend en mentaal bewust. Mechanisch onderscheidingsvermogen bezit de Natuur zeker in de hoogste mate; zonder dit zouden haar teleologische processen onmogelijk zijn. De rank die recht door de lucht groeit, komt in contact met een touw, een stok, de stengel van een plant; onmiddellijk grijpt hij deze vast als met een vinger, verandert zijn rechte groei in een gekrulde en samendrukkende beweging, en wikkelt zich steeds rond de steun. Wat veroorzaakt deze verandering? Wat zorgt ervoor dat hij de aanwezigheid van een steun en de mogelijkheid van deze nieuwe beweging onderscheidt? Het is het instinct van

de rank en verschilt intrinsiek op geen enkele manier van het instinct van de pasgeboren pup die zich onmiddellijk vastgrijpt aan de tepels van zijn moeder of het instinct van een man in zijn meer mechanische behoeften en handelingen. We zien de maanlotus haar bloemblaadjes openen voor de maan en ze sluiten voor de aanraking van de dag. Waarin verschilt deze onderscheidende beweging van de beweging van de hand die terugspringt na aanraking met een vlam, of van de terugdeinzende beweging van walging en ongenoegen in de zenuwen na een afschuwelijke aanblik, of van de terugdeinzende beweging van ontkenning en onwelgevalligheid in de geest na een walgelijk idee of mening? Intrinsiek lijkt er geen verschil te zijn; maar er is wel een verschil in omstandigheden. De een gaat niet gepaard met mentaal zelfbewustzijn, de anderen gaan wel gepaard met dit uiterst belangrijke element. We denken ten onrechte dat er geen wil schuilt in de handeling van de rank en de lotus, en geen onderscheidingsvermogen. Er is een wil, maar geen gementaliseerde wil; er is onderscheidingsvermogen, maar geen gementaliseerd onderscheidingsvermogen. Het is mechanisch, zeggen we, — maar begrijpen we wat we bedoelen als we het zeggen, — en geven we andere namen, noemen we wilskracht, onderscheidingsvermogen een natuurlijke reactie of een organische neiging. Deze namen zijn slechts verschillende maskers die een intrinsieke identiteit verbergen.

Zelfs als we niet verder konden gaan, zouden we een enorme stap hebben gezet; want we hebben al het idee dat het ding dat we Natuur noemen een grote Wilskracht bezit, bevat of identificeert met een grote Wilskracht die zich een enorm doel en een miljoen complex gerelateerde bijkomstige doelen voor ogen stelt, die deze vervult door middel van vernuft, aanpassing, ordening, mechaniek, gebruikmakend van een onfeilbaar onderscheidingsvermogen en zijn complexe werk enorm vervult. Van deze grote Kracht zou de menselijke intelligentie slechts een beperkte en inferieure beweging zijn, die erdoor wordt geleid en gebruikt, en die zijn doelen dient, zelfs wanneer het zijn doelen lijkt te bestrijden. We kunnen Intelligentie aan zo'n Macht ontzeggen, omdat zij geen tekenen van mentaal bewustzijn geeft en niet in elk deel van haar werken een menselijke of mentale intelligentie gebruikt; maar ons bezwaar is slechts een metafysisch onderscheid. Praktisch gezien, kijkend naar het leven en niet naar abstract denken, kunnen we, als we deze opvatting erkennen, erop vertrouwen dat de werking van dit onintelligente onderscheidingsvermogen hetzelfde zal zijn alsof het de werking van een universele Intelligentie was & het doel & de middelen van de mechanische wil - de doelen & middelen die zouden worden gekozen door een Almachtige Wijsheid. Maar als we deze zekerheid bereiken vereist de Rede zelf niet van ons dat we met deze zekerheid in de Natuur of daarachter een universele Intelligentie en een Almachtige Wijsheid erkennen? Als de resultaten zo zijn als deze krachten zouden creëren, moeten we dan niet de aanwezigheid van deze krachten als oorzaak erkennen? Wat is de meest ware rationalistische benadering: erkennen dat de werken van Intelligentie door Intelligentie worden voortgebracht, of beweren dat ze door een blinde Machine worden voortgebracht die onbewust perfectie bewerkstelligt? Erkennen dat de opkomst van openlijke intelligentie in de mensheid te danken is aan de gespecialiseerde functie van een geheime intelligentie in het universum, of beweren dat het het product is van een Kracht waaraan het principe van Intelligentie zelf ontbreekt? De paradox rechtvaardigen door te

zeggen dat dingen op een bepaalde manier worden uitgewerkt omdat het hun aard is om op die manier te worden uitgewerkt, is de rede voor de gek houden; want het brengt ons geen centimeter verder dan het simpele feit dat ze zo worden uitgewerkt, men weet niet waarom.

De ware reden voor de moderne terughoudendheid om toe te geven dat de natuur intelligentie en wijsheid heeft, of intelligentie en wijsheid is, is de constante associatie in het menselijke denken van deze dingen met een mentaal zelfbewuste persoonlijkheid. Intelligentie, zo denken wij, veronderstelt iemand die intelligent is, een ego dat deze intelligentie bezit en gebruikt. Een onderzoek van het menselijk bewustzijn toont aan dat deze associatie een vergissing is. Intelligentie bezit ons, niet wij intelligentie; intelligentie gebruikt ons, niet wij intelligentie. Het mentale ego in de mens is een creatie en instrument van intelligentie en intelligentie zelf is een natuurkracht die zich in een rudimentaire of gevorderde staat manifesteert in al dierlijk leven. Dit bezwaar verdwijnt dus. Niet alleen maar de wetenschap zelf, door het ego op de juiste plaats te zetten als een product van het denken, heeft aangetoond dat intelligentie geen menselijk bezit is, maar een natuurkracht en daarom een kenmerk van de natuur, een manifestatie van de universele Kracht.

De vraag blijft: is het een fundamenteel en alomtegenwoordig kenmerk of slechts een ontwikkeling die zich manifesteert in een selecte minderheid van haar werken? Ook hier is de moeilijkheid dat we intelligentie associëren met een georganiseerd mentaal bewustzijn. Maar laten we de feiten bekijken en ondervragen die de wetenschap ons heeft bijgebracht. We zullen slechts één ervan bekijken: de vliegenvangende plant van Amerika. Hier is een plantaardig organisme dat honger heeft – laten we zeggen, een onbewuste honger, dat dierlijk voedsel nodig heeft, dat een val voor zich zet, zoals de spin die zet, dat voelt zodra het slachtoffer de val aanraakt, dat onmiddellijk de prooi sluit en grijpt, eet en verteert en op de loer ligt voor meer. Deze bewegingen zijn precies de bewegingen van de mentale intelligentie van de spin, alleen veranderd en geconditioneerd door de relatieve onbeweeglijkheid van de plant en, voor zover we kunnen waarnemen, beperkt tot het beheersen van deze opperste vitale behoefte en de bevrediging ervan. Waarom zouden we mentale intelligentie toeschrijven aan de spin en geen enkele aan de plant? Toegegeven, het is rudimentair en alleen georganiseerd voor speciale doeleinden, maar toch lijkt het erop dat dezelfde natuurlijke kracht aan het werk is in de spin en de plant, die intelligent middelen bedenkt om een doel te bereiken en toezicht houdt op de werking van het apparaat. Als er geen denken in de plant zit, dan zijn zijn mentale intelligentie en mechanische intelligentie in essentie onweerstaanbaar één en hetzelfde, en de rank die zijn steun omarmt, de plant die zijn prooi vangt en de spin die zijn slachtoffer grijpt, zijn allemaal vormen van één kracht van actie, die we misschien niet Intelligentie noemen als we dat willen, maar die duidelijk hetzelfde is als Intelligentie. Het verschil zit hem tussen Intelligentie georganiseerd als denken, en Intelligentie die niet georganiseerd is maar werkt met een brede elementaire zuiverheid, die in zekere zin onfeilbaarder is dan de werking van het denken. In het licht van deze feiten wordt de opvatting van de Natuur als oneindige teleologische en onderscheidende kracht van intelligentie, ongeorganiseerd en onpersoonlijk omdat ze superieur is aan organisatie en persoonlijkheid, de allerhoogste waarschijnlijkheid, de

mechanische theorie is slechts een mogelijkheid. Bij gebrek aan zekerheden eist de rede dat we het waarschijnlijke boven het mogelijke accepteren en een harmonieuze en natuurlijke boven een gewelddadige en paradoxale verklaring.

Maar is het zeker dat in deze Intelligentie en haar werken het Denken een specialiteit is en Persoonlijkheid – in tegenstelling tot het mentale ego – volledig afwezig is, behalve als een bloei en gemak van het Denken? Wij denken van wel, omdat we veronderstellen dat waar geen dierlijke tekenen van bewustzijn zijn, bewustzijn niet kan bestaan en niet bestaat. Dit kan ook een aanname zijn. We moeten onthouden dat we niets van de boom en de steen weten behalve de uiterlijke tekenen van leven of rust; onze innerlijke kennis is beperkt tot de verschijnselen van de menselijke psychologie. Maar zelfs in deze beperkte sfeer is er veel dat ons ertoe zou moeten aanzetten heel diep na te denken en lang te pauzeren voordat we ons haasten tot overhaaste negatieve beweringen. Een mens slaapt, droomloos, hij denkt; maar we weten dat het bewustzijn voortdurend in hem aan het werk is, dromend, altijd dromend; van zijn lichaam en zijn omgeving weet hij niets, maar toch voert dat lichaam uit zichzelf alle noodzakelijke levensprocessen uit. Bij de mens, verdoofd of in trance, doet zich hetzelfde fenomeen voor van een verdeeld wezen, een bewustzijn dat mentaal actief is, los van het lichaam dat mentaal gelijk is aan de boom en de steen, maar vitaal actief en functionerend als de boom. Catalepsie presenteert een nog merkwaardiger fenomeen van een lichaam dat dood en inert is zoals de steen, niet eens vitaal actief zoals de boom, maar een denken dat zich volkomen bewust is van zichzelf, zijn medium en zijn omgeving, hoewel niet langer in actief bezit van het medium en daarom niet langer in staat om materieel op zijn omgeving in te werken. Hoe kunnen we, gezien deze voorbeelden, beweren dat er geen leven is in de steen, geen denken in steen of boom? De premisse van het syllogisme waarmee de wetenschap de boom het bewustzijn ontzegt of de steen het leven, namelijk dat waar geen uiterlijk teken van leven of bewuste mentaliteit is, leven en mentaliteit niet bestaan, is bewezen onjuist. De mogelijkheid, zelfs een zekere waarschijnlijkheid doet zich voor – gezien de eenheid van de Natuur en de alomtegenwoordige intelligentie in haar werken – dat de boom en de steen in hun totaliteit precies zo'n verdeeld wezen zijn, een vorm die nog niet doordrongen en bezeten is door het bewuste denken, een bewuste intelligentie die in zichzelf droomt of, zoals de catalepticus, zich bewust is van zijn omgeving, maar omdat hij nog niet bezeten is door zijn medium (de intelligentie in de catalepticus is tijdelijk onteigend) niet in staat is enig teken van leven of mentaliteit te tonen of agressief op zijn omgeving in te spelen.

We hoeven niet stil te staan bij deze onvolmaakte waarschijnlijkheid, want de nieuwste psychologische onderzoeken maken deze bijna overweldigend in zijn vasthoudendheid en staan dicht bij het feitelijke bewijs. We weten nu dat er binnen de mens een droomzelf of slaapzelf bestaat, anders dan het wakende bewustzijn, actief in de verdoofde, de gedrogeerde, de gehypnotiseerde, de slapende, die weet wat het wakende denken niet weet, begrijpt wat het wakende denken niet begrijpt, zich nauwkeurig herinnert wat het wakende denkvermogen niet eens de moeite heeft genomen op te merken. Wie is deze schijnbare slaper in de wakende toestand, deze waker in de slaap, vergeleken met wiens alomvattende aandacht en perfecte observatie, geheugen en intelligentie ons wakende bewustzijn slechts een

fragmentarische en haastige droom is? Merk dit belangrijke punt op: dit volmaaktere bewustzijn in ons is niet het product van evolutie – nergens in de geëvolueerde en wakende wereld is er zo'n wezen dat zich automatisch de klanken van een vreemde taal herinnert en herhaalt, die onopgemerkt aan het geoefende verstand kletsen, spontaan problemen oplost waar het geoefende verstand zich voor heeft teruggetrokken, alles opmerkt, alles begrijpt, alles herinnert. Daarom is dit bewustzijn binnenin onafhankelijk van evolutie en, daarom, mogen we aannemen, vóór de evolutie. Esha supteshu jagarti, zegt de Katha Upanishad: Dit is de Waker in allen die slapen.

Dit nieuwe psychologische onderzoek staat nog in de kinderschoenen en kan ons niet vertellen wat dit geheime bewustzijn is, maar de kennis die Yoga ons oplevert, stelt ons in staat om met zekerheid te stellen dat dit het volledige mentale wezen binnenin is dat leven en lichaam begeleidt, *manomayah pranashariraneta*. Hij is het die onze evolutie leidt en het denken uit het leven wekt en steeds meer bezitneemt van dit geëvitaliseerde menselijke lichaam, zijn medium en instrument, zodat het kan worden wat het nu niet is: een perfect instrument van de mentaliteit. In de steen is hij ook en in de boom, in die slapers is er ook iemand die ontwaakt; maar hij heeft in die vormen nog geen bezitgenomen van het instrument voor de doeleinden van de geest; hij kan ze alleen gebruiken voor de doeleinden van vitaliteit in zijn groei of in zijn actieve functioneren.

We zien daarom dat de moderne psychologie, hoewel ze nog steeds afwijkt van de enige rationele en logische conclusie die mogelijk is op basis van haar gegevens, onvermijdelijk en onder de pure dwang van feiten marcheert naar de waarheden die duizenden jaren geleden door de oude Rishi's zijn gevonden. Hoe kwamen ze ertoe? Niet door speculatie, zoals de geleerden ijdel veronderstellen, maar door Yoga. Want het grote struikelblok dat de wetenschap in de weg staat, is haar onvermogen om tot haar object door te dringen, de noodzaak waarmee ze werkt om te bouwen op afleidingen uit externe studie, & al haar wanhopige en wrede pogingen om de tekortkoming te compenseren door vivisectie of andere meedogenloze experimenten kunnen het gebrek niet verhelpen. Yoga stelt ons in staat het object te doorgronden door de kunstmatige barrières van de lichamelijke ervaring en het mentale ego-gevoel in de waarnemer op te lossen. Het haalt ons uit de beperkte greep van persoonlijke ervaring en werpt ons in de grote universele stromingen; haalt ons uit de persoonlijke mentale mantel en maakt [ons] één met het universele zelf en het universele denken. Daarom konden de oude Rishi's zien wat we nu weer vaag beginnen te zien: niet alleen is de Natuur zelf een oneindige teleologische en onderscheidende onpersoonlijke Kracht van Intelligentie of Bewustzijn, *prajñā prasrita purani*,² maar ook dat God in en over de Natuur woont als oneindige universele Persoonlijkheid, universeel in het universum, geïndividualiseerd zowel als universeel in de specifieke vorm, of zelfbewustzijn, die de enorme en complexe werkingen ervan waarneemt, ervan geniet en tot hun doel leidt. Er is niet alleen *Prakriti*; er is ook *Purusha*.

Tot nu toe slagen we er dus in ons een idee te vormen van de grote kracht die onze overgang van onze natuur naar onze supernatuur zal bewerkstelligen. Het is een kracht van Bewust Zijn, die zich manifesteert in

² Intelligent Bewustzijn dat in het begin ontstond.
Swetaswatara Upanishad

vormen en bewegingen en die zich uitwerkt, precies zoals het wordt geleid, van stadium tot stadium, de vooraf bepaalde voortgang van ons worden en de Wil van God in de wereld.

Māyā

De wereld bestaat als symbool van Brahman; maar het denken schept of accepteert valse waarden van dingen en beschouwt ze als symbool voor de essentiële werkelijkheid. Dit is onwetendheid of kosmische illusie, de vergissing van het denken en zintuigen, waaraan de Magiër Zelf, Meester van de Illusie, ons oproept te ontsnappen. Deze valse waardering van de wereld is de *Māyā* van de Gita en kan overwonnen worden zonder het handelen of het wereldbestaan op te geven. Maar bovendien is het hele universele bestaan in die zin een illusie van *Māyā*, dat het geen onveranderlijke transcendente en uiteindelijke realiteit van dingen is, maar slechts een symbolische realiteit; het is een waardering van de realiteit van *Brahman* in termen van kosmisch bewustzijn. Al deze objecten die we zien of waarvan we ons mentaal bewust zijn als objectief bestaand, zijn slechts vormen van bewustzijn. Ze zijn het ding-op-zichzelf, eerst omgezet in termen en ideeën, geboren uit een beweging of ritmisch proces van bewustzijn, en vervolgens geobjectiveerd, in het bewustzijn zelf en niet echt extern daaraan. Ze hebben daarom een vaste conventionele realiteit, maar geen eeuwig duurzame essentiële realiteit; ze zijn symbolen, niet helemaal het gesymboliseerde ding, middelen van kennis, niet helemaal het gekende. Om het vanuit een ander gezichtspunt te bekijken: Bestaan of *Brahman* kent twee fundamentele bewustzijnstoestanden: kosmisch bewustzijn en transcendentaal bewustzijn. Voor kosmisch bewustzijn is de wereld reëel als een directe eerste term die het onuitsprekelijke uitdrukt; voor transcendentaal bewustzijn is de wereld slechts een secundaire en indirecte term die het onuitsprekelijke uitdrukt. Wanneer ik kosmisch bewustzijn heb, zie ik de wereld als mijn gemanifesteerde Zelf; in transcendentaal bewustzijn zie ik de wereld niet als de manifestatie van mijn Zelf, maar als een manifestatie van iets dat ik kies te zijn voor mijn Zelfbewustzijn. Het is een conventionele term die mij uitdrukt en die mij niet bindt; ik zou het kunnen oplossen en mezelf anders uitdrukken. Het is een vocabulaire van een bepaalde taal die iets uitdrukt in spraak of schrift dat evengoed uitgedrukt zou kunnen worden door een heel ander vocabulaire in een andere taal. Ik zeg tijger in het Engels; ik had net zo goed Sanskriet kunnen spreken en het woord *shardula* kunnen gebruiken; het zou geen verschil hebben gemaakt voor de tijger of voor mezelf, maar alleen voor mijn spel met de symbolen van spraak en gedachte. Zo is het ook met Brahman en het universum, het Ding op zichzelf en zijn symbolen met hun vaste conventionele waarden, waarvan sommige relatief zijn aan het algemene bewustzijn en sommige aan het individuele bewustzijn van het symboolwezen. Materie, Denken, Leven bijvoorbeeld zijn algemene symbolen met een vaste algemene waarde voor God in Zijn kosmische bewustzijn; maar ze hebben een andere individuele waarde, maken een andere indruk of presenteren zich anders, zoals we zeggen, tegenover mezelf, tegenover de mier of tegen de god en de engel. Deze perceptie van de puur conventionele waarde van vorm en naam in het Universum wordt in de metafysica uitgedrukt door de formule dat de wereld een creatie is van *parā māyā* of opperste Kosmische Illusie.

Daaruit volgt niet dat de wereld onwerkelijk is of geen bestaan heeft dat de naam waard is. Geen van de oude geschriften van het Hindoeïsme bevestigt de onwerkelijkheid van de wereld, noch is het een logisch gevolg

van de grote maar verre en moeilijke waarheid die woorden zo ontoereikend zijn om uit te drukken. We moeten onthouden dat al deze termen, *Māyā*, illusie, droom, onwerkelijkheid, relatieve realiteit, conventionele waarde, slechts verbale figuren zijn en niet met een al te letterlijke scholastieke of logische nadruk moeten worden opgelegd. Ze zijn als de verfkwast die de schilder in wanhoop naar zijn schilderij gooit, omdat hij niet het gewenste effect bereikt; ze zijn stenen die naar de waarheid worden gegooit, niet naar de waarheid zelf. We zullen dit duidelijk genoeg zien wanneer we de Kosmos vanuit een heel ander standpunt bekijken, — het standpunt niet van *Māyā*, maar van *Līlā*.³ Maar bepaalde grote metafysische denkers, die niet voldoende beseffen dat woorden, net als alles, slechts conventionele waarden hebben en symbolen zijn van een waarheid die op zichzelf onuitsprekelijk is, hebben uit de ideeën die door deze woorden worden gesuggereerd, de meest rigoureuze en concrete conclusies getrokken. Ze hebben de hele wereld veroordeeld als een ellendige en leugenachtige droom, des te hatelijker en onnuttiger vanwege een bepaald element van onuitsprekelijke realiteit dat het helderder ziende deel van hun denken gedwongen was te beseffen en gedeeltelijk te erkennen. De waarheid in hun premissen heeft van hun doctrines een machtig instrument gemaakt voor de bevrijding van grote en strenge zielen; de dwaling in hun conclusie heeft de mensheid geteisterd met het ijdele en onvruchtbare evangelie van de ijdelheid, niet alleen van het valse wereldse bestaan, maar van alle wereldse bestaan. In de extreme vormen van deze visie zijn zowel de Natuur als de supernatuur, mens en God leugens van het bewustzijn, mythen van een kosmische droom en niet de moeite waard om te accepteren. Verbetering is een hersenschim, goddelijkheid een lokaas en alleen opgaan in een transmundaan onpersoonlijk bestaan is het nastreven waard. De aanbidders van God, de zoekers naar menselijke perfectie, zij die de mensheid willen verheffen van de natuur tot de supernatuur, vinden op hun pad twee grote struikelblokken: enerzijds de lagere neiging van de Natuur om te volharden in haar vroegere verworvenheden, die zich uitdrukt in het verdwaasde naturalisme van de praktische mens en de wereldling, en anderzijds deze grootse overschrijding van de grens, niet alleen vertegenwoordigd door de wereldvluchtende asceet, die immers in zijn recht staat, maar ook door het deprimerende pessimisme van de onwetenden die noch van plan zijn de wereld te ontvluchten, noch, als ze dat wel zouden doen, zouden kunnen opklimmen tot de werkelijke grandeur van het ascetisme, maar nog steeds intellectueel doordrongen zijn van en overschaduwd worden in temperament door deze hoogwaardige en fatale doctrines. Een betere dag zal aanbreken voor India wanneer de schaduw is opgeheven en het Indiase mentale bewustzijn, zonder de waarheid van *Māyā* te verloochenen, waarneemt dat het slechts een gedeeltelijke verklaring van het bestaan is. Het wereldse bestaan is niet onmisbaar voor Gods zijn of Gods gelukzaligheid, maar het is daarom geen ijdelheid; noch is een bevrijd werelds bestaan – bevrijd in God – een ijdel of vals bestaan.

³ Illusie is zelf een illusie. Dat wat de ziel die aan onwetendheid ontsnapt, *Māyā* lijkt, een illusie of droom, wordt door de ziel gezien als reeds vrij om *Līlā* van God en het spel van de geest te zijn.

De gewone leer van *Māyā* is geen simpele waarheid, maar gaat uit van drie verschillende spirituele percepties. De eerste en hoogste is deze opperste perceptie dat de wereld een massa bewustzijnsymbolen is, met een conventionele waarde, dat wezens alleen bestaan in *Brahman's* zelfbewustzijn en individuele persoonlijkheid en ego-zintuig slechts symbolen en termen zijn in het universele symboolbestaan. We hebben dat gezegd en we zullen zien dat we door deze perceptie niet gedwongen worden de wereld neer te zetten als een mythe of een waardeloze conventie. Evenmin zou de *Māyāvādin* zelf tot deze extreme conclusie zijn gekomen als hij zijn twee andere percepties niet in de zuiverheid van deze hoogste zielservaring had gebracht. De tweede, de laagste, is de perceptie van de lagere of *Aparā Māyā* die ik in de opening van dit essay heb aangegeven - de perceptie van het systeem van valse waarden dat door denken en zintuigen wordt opgelegd aan de symboolfeiten van het universum. In een bepaald stadium van onze mentale cultuur is het gemakkelijk in te zien dat de zintuigen misleidende gidsen zijn, dat alle mentale meningen en oordelen onzeker, partijdig & gekweld & achtervolgd door twijfel, dat de wereld geen realiteit is in de zin waarin het denken haar als een realiteit beschouwt, in de zin waarin de zintuigen, die alleen bezeten zijn door & alleen letten op de praktische waarden van dingen, hun *vyāvahārika artha*, ermee omgaan als een realiteit. Wanneer dit stadium bereikt wordt, komt het denken tot de perceptie dat al zijn waarden voor de wereld vals zijn, misschien omdat er geen ware waarde is of slechts een ware waarde die niet denkbaar is voor het denken, en vanuit dit idee is het gemakkelijk voor onze ongeduldige menselijke natuur om tot de conclusie te komen dat het zo is & dat alle bestaan, of op zijn minst alle wereldbestaan, illusoir is, een sensatie geboren uit het niets, een spel van nullen. Vandaar het Boeddhisme, de sensationele agnostische filosofieën, *Māyāvāda*. Ook is het in een bepaald stadium van morele cultuur gemakkelijk te beseffen dat de morele waarden die door de emoties, passies en aspiraties aan daden en ervaringen worden toegekend, valse waarden zijn, dat de objecten van onze zonden het niet waard zijn om voor te zondigen & zelfs dat onze principes en waarden niet bestand zijn tegen de schok van de werkelijkheid van de wereld, maar dat zij ook conventionele waarden zijn die wij niet bindend vinden voor de grote mars van de Natuur. Hieruit is het natuurlijk en juist om tot *vairāgya* of ontevredenheid met een leven vol valse waarderingen te komen en heel gemakkelijk vooruit te komen, wederom in het ongeduld van onze onvolmaakte menselijke natuur, tot de voltooiing van een volledige *vairāgya*, niet alleen ontevredenheid met een vals moreel leven, maar ook afkeer van leven in welke vorm dan ook & de conclusie van de ijdelheid van het wereldse bestaan. We hebben een mentale *vairāgya*, een morele *vairāgya*, en aan deze krachtige motieven wordt in de grotere typen de krachtigste van allemaal toegevoegd, de spirituele *vairāgya*. Want in een bepaald stadium van spirituele cultuur komen we tot de perceptie van de wereld als een systeem van loutere bewustzijnswaarden in *Parabrahman* of tot een tussenliggende term, de ervaring, die waarschijnlijk de doorslaggevende factor was in het denken van grote spirituele zoekers zoals *Shankara*, van de zuivere & heldere onpersoonlijke *Sachchidananda* daarbuiten, onaangetast door & schijnbaar ver verwijderd van alle kosmische bestaan. Wanneer we deze grote ervaring intellectueel door het denken observeren, is de conclusie natuurlijk en bijna onvermijdelijk dat deze Zuivere

& Heldere Ene het universum beschouwt als een luchtspiegeling, een onwerkelijkheid, een droom. Maar dit zijn slechts de termen, de woordwaarden & conventionele ideewaarden waarin het denken dit feit van onaangetaste transcendentie vervolgens vertaalt; en het vertaalt het zo omdat dit de termen zijn die hij zelf gewend is toe te passen op alles wat daarbuiten is, ervan ver verwijderd is, en het niet praktisch beïnvloedt in tastbare relaties. Het denken dat aanvankelijk in materie verdiept is, accepteert slechts een objectieve realiteit; alles wat niet geobjectiveerd is of schijnbaar objectief tot uitdrukking kan worden gebracht, noemt het een leugen, een luchtspiegeling, een droom, een onwerkelijkheid of, als het gunstig gezind is, een ideaal. Wanneer hij daarna zijn opvattingen corrigeert, is het eerste wat hij doet zijn waarden omkeren; wanneer hij in een gebied en op een niveau komt waar het leven in de materiële wereld ver weg, onspiritueel of schijnbaar niet spiritueel verwerkelijk lijkt, past hij hier onmiddellijk zijn oude uitdrukkingen droom, luchtspiegeling, leugen, onwerkelijkheid of louter onjuiste idee toe en verplaatst hij zijn exclusieve en intolerante gebruik van het woord-symbool realiteit van object naar geest. Voeg aan deze mentale vertaling in zijn eigen conventionele woordwaarden van het feit van onaangetaste transcendentie de intellectuele conclusies en temperamentvolle afstotingen van mentale en morele *vairāgya* toe, die samen het idee van de wereld als een systeem van bewustzijnswaarden beïnvloeden en misvormen, en we hebben *Māyāvāda*.

Sectie Drie

Het Absolute en de Manifestatie

Om Tat Sat

De hoogste interpretatie die tot nu toe in menselijk begrip en ervaring is gegeven, kan aldus worden geformuleerd met de voorwaarde dat ze, omdat ze menselijk is, onvolledig moet zijn.

TAT. Dat.

Het Absolute Ongemanifesteerde — *Parabrahman*, *Purushottama*, *Parameswara* (die in zichzelf de *Parāshakti* en in haar het Al draagt).

SAT. Het Bestaande (Ik Ben).

Het Absolute dat alle kracht van de manifestatie bevat. Het Absolute is *Parabrahman-Mahāmāya*. Het Absolute is *Purushottama-Parāprakṛiti*. Het Absolute is *Parameswara-Adyā* (oorspronkelijk) *Parāshakti*.

OM. Het Woord van Manifestatie.

A – De uiterlijke manifestatie (bewustzijn gerealiseerd in het actuele en concrete – door het menselijk bewustzijn gezien als de waaktoestand.)

U – De innerlijke manifestatie (intermediair – het innerlijke, niet het meest innerlijke wezen – bewustzijn gerealiseerd in de innerlijke potentialiteiten en tussenliggende toestanden tussen het meest innerlijke supramentale en het uiterlijke – door het menselijk bewustzijn gezien als het subliminale en geassocieerd met de droomtoestand.)

M – Het meest innerlijke zaad of gecondenseerde bewustzijn (het innerlijke supramentale, door het menselijk bewustzijn waargenomen als iets superbewusts, alwetends en almachtigs, en geassocieerd met de toestand van droomloze slaap of volledige Trance.)

AUM – *Tuṛīya*, de Vierde; de zuivere Geest voorbij deze drie, *Atman*-bewustzijn dat *Tat Sat* binnengaat en zich ermee kan identificeren. Aangenomen wordt dat het in zijn absoluteheid alleen te verkrijgen is in absolute trance – *nirvikalpa samādhi*.

Dit alles (eerst in de Upanishads) is het gezichtspunt vanuit het mentale bewustzijn. Het is onvolledig omdat twee dingen die één zijn, zijn weggelaten: de Persoonlijke Manifestatie en de naam van de *Mahashakti*. De daarop volgende groei van spirituele kennis heeft geleid tot een voortdurende poging om deze ontbrekende elementen toe te voegen.

Wanneer het verborgen geheim is ontdekt en effectief is gemaakt, zal het menselijk bewustzijn worden overtroffen, het superbewuste bewust worden gemaakt en het onderbewuste of onbewuste, dat de onvermijdelijke schaduw is van het superbewuste, gevuld met het ware spirituele en supramentale bewustzijn. De Trance-, Droom- en Waaktoestanden (allemaal onvolmaakt op dit moment en ofwel aangeraakt door duisternis of beperkt) worden elk volledig bewust en de muren, gaten of omkeringen van het bewustzijn die ertussen liggen, worden gesloopt.

Tat zal dan verschijnen in zijn volledige waarheid, het Allerhoogste Absolute, Eén in Twee, elk volledig in de ander en beiden één in een onuitsprekelijk Bestaan, Bewustzijn en *Ananda*.

Sat is de eeuwige en oneindige waarheid van *Sachchidananda*, klaar voor manifestatie. Het is het Ene Bestaan, maar de Twee in Eén zijn er, elk in elk, elk volmaakt in de ander.

OM is de manifestatie. De *Mahashakti* komt voort uit de Allerhoogste voor de schepping. In de eeuwige manifestatie zijn de Twee in Eén duidelijk aan elkaar; hun identiteit en eenheid vormen de basis van de diversiteit van dit spel, en het is het bezit van de waarheid dat de manifestatie stabiel en eeuwig maakt.

In de tijdelijke schepping lijkt *Sat* gescheiden te zijn van *Chit* en *Ananda*. Daardoor wordt het spel van het onbewustheid mogelijk en de schepping van een Onwetendheid en een onwetende *Māyā*. De *Chit-Shakti* moet de *Sat Purusha* aan zichzelf en haar schepping onthullen en hem volledig ontmoeten en de ware identiteit en eenheid in de *Ananda* hervinden. Ze lijkt van hem vervreemd, maar ze is altijd in hem en hij in haar. Het is deze verborgen waarheid die zich moet manifesteren en effectief moet worden, en de ontdekking ervan is het geheim van de nieuwe schepping waarin het bovenbewuste en het onbewuste zich bewust zullen worden en zich zullen vullen met de allerhoogste *Sacchidananda*, Eén in Twee en Twee in Eén. Dan zal de tijdelijke manifestatie herschapen worden naar het beeld van de Waarheid. Ze zal in harmonie zijn met de eeuwige manifestatie, opgebouwd door wat er rechtstreeks vanuit het Eeuwige naar beneden komt. Want door de *Ananda* en het Supramentale staat de eeuwige manifestatie achter de tijdelijke schepping en ondersteunt ze in het geheim de betrokken en evoluerende bewegingen ervan.

De Allerhoogste Mahashakti

De geheime naam van de Allerhoogste Mahashakti betekent

मयोभूः . . राधा	Love, Bliss,	<i>Ananda</i>
महामाया, पराप्रकृति	Creative and Formative Knowledge- Power	<i>Chit-Tapas</i>
	Support, Covering, Pervasion	<i>Sat</i>

Want de Allerhoogste is *Ananda* die Bewustzijn en Bestaan verenigt in de enkele Kracht (Shakti) van deze dingen.

*

Alles is geschapen door de Allerhoogste Godin, de *Allerhoogste en Oorspronkelijke Mahashakti*, alles komt uit haar voort, alles leeft door haar, alles leeft in haar, zoals zij in alles leeft. Alle wijsheid en kennis zijn haar wijsheid en kennis; alle macht is haar macht, alle wil en kracht haar wil en kracht, alle actie is haar actie, alle beweging haar beweging. Alle wezens zijn delen van haar bestaanskracht.

*

Zeven maal zeven zijn de niveaus van de Allerhoogste Godin, de stappen van opstijging en neergang van de Goddelijke Transcendente en *Universele Adyashakti*.

Hierboven bevinden zich de driemaal zeven hoogste gebieden van Sat-ChitAnanda, त्रिः सप्त परमा पदानिमातुः ; daartussenin liggen de zeven gebieden van de goddelijke waarheid en uitgestrektheid, Mahad Brahma, सत्यमृत बृहत् eronder staan de driemaal zeven stappen van de opstijging en afdaling in deze evolutionaire wereld van het aardse bestaan.

Deze drie gradaties zijn achtereenvolgens het Supramentale of Waarheidsmentale, met zijn zeven zonnen; Leven met zijn zeven Lotussen; Aarde met zijn zeven Juweelcentra.

De zeven Lotussen zijn de zeven chakra's van de Tantrische traditie, afdalend en opstijgend van het Mentale (*Sahasradala, Ajna*[,] *Vishuddha, Anahata*) die het Leven via Leven in Kracht (*Manipura, Swadhisthana*) opneemt tot Leven betrokken bij Materie ([*Mūlādhāra*]).

Al deze Levenscentra zijn op zichzelf centra van Waarheid, in het Leven, net zoals de zeven Zonnen elk een vlamkend hart van Waarheid in stralend Goddelijk-Geest-Bestaan zijn; maar deze lotussen zijn door de Onwetendheid versluiert, gesloten, opgesloten in hun eigen occulte energieën. Vandaar de duisternis, valsheid, dood en het lijden van ons bestaan.

De Juwelencentra van Moeder Aarde zijn zeven stralende juweelharten van Waarheid in Substantie; maar ze zijn gevangen in duisternis, gefossiliseerd in onbeweeglijkheid, versluierd, gesloten, opgesloten in hun eigen occulte energieën door de hardheid, duisternis en traagheid van de materiële Onbewustheid. Het bevrijden van al deze krachten door de stralende en vlamme afdaling van de zonnen van het Supramentale en de vrijlating van de achtste Zon van Waarheid, verborgen in de Aarde, in de duisternis van de Onbewustheid, in de grot van Vala en zijn Panis, is de eerste stap naar het herstel van Moeder Aarde tot haar eigen goddelijkheid en het aardse bestaan tot het oorspronkelijke licht, de waarheid, het leven en de gelukzaligheid van de onbevleete *Ananda*.

De Zeven Zonnen van de het Supramentale

1. De Zon van supramentale waarheid, — Kennis-Kracht die de supramentale schepping doet ontstaan.
Afdaling in de Sahasradala.
2. De Zon van Supramentaal licht en wilskracht, die de Kennis-Kracht overdraagt als dynamische visie en bevel om de supramentale schepping te scheppen, te stichten en te organiseren.
Afdaling in het Ajna-chakra, het centrum tussen de ogen.
3. De Zon van het Supramentale Woord, die de Kennis-Kracht belichaamt, gemachtigd om de supramentale schepping uit te drukken en te ordenen.
Afdaling in het keelcentrum.
4. De Zon van supramentale Liefde, Schoonheid en Gelukzaligheid, die de ziel van de Kennis-Kracht vrijmaakt om de supramentale schepping te bezielen en te harmoniseren.
Afdaling in de Hart-Lotus
5. De Zon van Supramentale Kracht gedynamiseerd als een kracht en bron van leven ter ondersteuning van de supramentale schepping.
Afdaling in het navelcentrum.
6. De Zon van Levensstraling (Krachtstralen) verspreidt de dynamis en giet deze in concrete formaties.
Afdaling in het voorlaatste centrum.
7. De Zon van Supramentale Substantie-Energie en Vorm-Energie, bekrachtigd om het supramentale leven te belichamen en de schepping te stabiliseren.
Afdaling in de *Mūlādhāra*.

De Zeven Centra van het Leven

1. De duizendbladige Lotus — boven het hoofd met zijn basis op de hersenen. Basis of ondersteuning in Levensdenken voor het Supramentale; initiatiefcentrum van het verlichte Mentale.
2. Het centrum tussen de wenkbrauwen in het midden van het voorhoofd. Wil, visie, innerlijke mentale vorming, actieve en dynamische denken.
3. Het centrum in de keel. Spraak, extern denken, alle externe expressie en vorming.
4. De hartlotus. Extern, het emotionele denken, het vitale mentale; in het innerlijke hart het psychische centrum.
5. Het navelcentrum. Het grotere vitale eigenlijke; levenskrachtcentrum.
6. Het centrum tussen de navel en de *Mūlādhāra*. Het lagere vitale; het verbindt alle bovenstaande centra met het fysieke.
7. Het laatste centrum of *Mūlādhāra*. Materiële ondersteuning van het vitale; initiatie van het fysieke.

Alles daaronder is het onderbewuste fysieke.

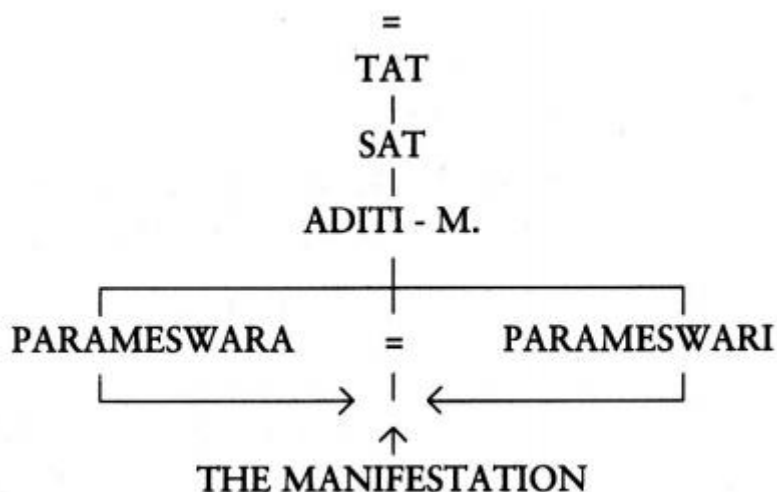
OPPERSTE ZELFBEPERKENDE ABSOLUTE

Eerste Absolute – Tat. Het Absolute Transcendente, het Allerhoogste, *Parātpara*, (bevattende alles, beperkt door niets).

Tweede Absolute – Sat. Het allerhoogste, op zichzelf staande absolute Bestaan, *Sachchidananda*, (*Ananda* die *Sat* & *Chit* verenigt), dat in zijn absolute eenheid het duale Principe (Hij & Zij, *Sah* en *Sā*) en het viervoudige Principe, OM, met zijn vier toestanden als één, vasthoudt.

Derde Absolute – *Aditi* – M [de Moeder]. *Aditi* is de ondeelbare bewustzijnskracht en *Ananda* van het Allerhoogste; M, zijn levende dynamis, de opperste Liefde, Wijsheid, Macht. *Ādyā-Shakti* van de Tantra = *Parabrahman*

Vierde Absolute – *Parameswara* (van de Gita) = *Parameswari* (van de Tantra)

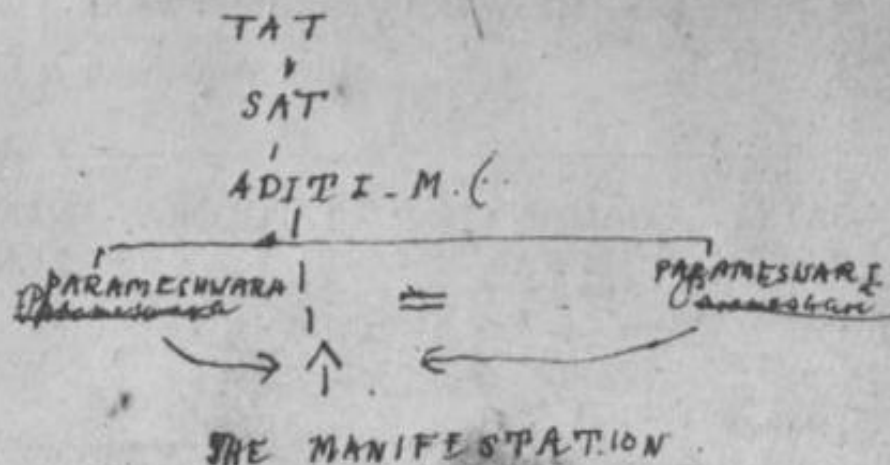
SUPREME SELF-CONTAINED
ABSOLUTE

Foot Absolute - Tat: The Absolute Transcendent, the
^{Paraphrase}
 Supreme, (containing all, limited by nothing).

Second Absolute. Sat. The supreme self contained
absolute Existence, Sachchidananda, ^{Chanda being Sat & Chit}, ^{the fourfold} ~~absolute~~ holding ^{the} ~~its~~ ^{its} ~~absolute~~ ^{its} ~~unity~~ ^{its} ~~the~~ ^{its} ~~four~~ ^{its} ~~fold~~ ^{its} ~~Principle~~ ^{its} ~~;~~ ^{its} ~~Traya~~ ^{its} ~~with~~ ^{its} ~~its~~ ^{its} ~~three~~ ^{its} ~~states~~ ^{its} ~~as~~ ^{its} ~~one~~ ^{its}

Third Absolute - Adult - M. *Shakti* is the indivisible
conscious force and *Aranda* of the *Impress*. M. *Shakti*
dynamis, ^{its nature} Love, Wisdom, Power. *Adya Shakti* - *Prakriti*
of the *Tattva*

Fourth Absolute - Parameswara = Paramaswari
of the Gita of the Tantra

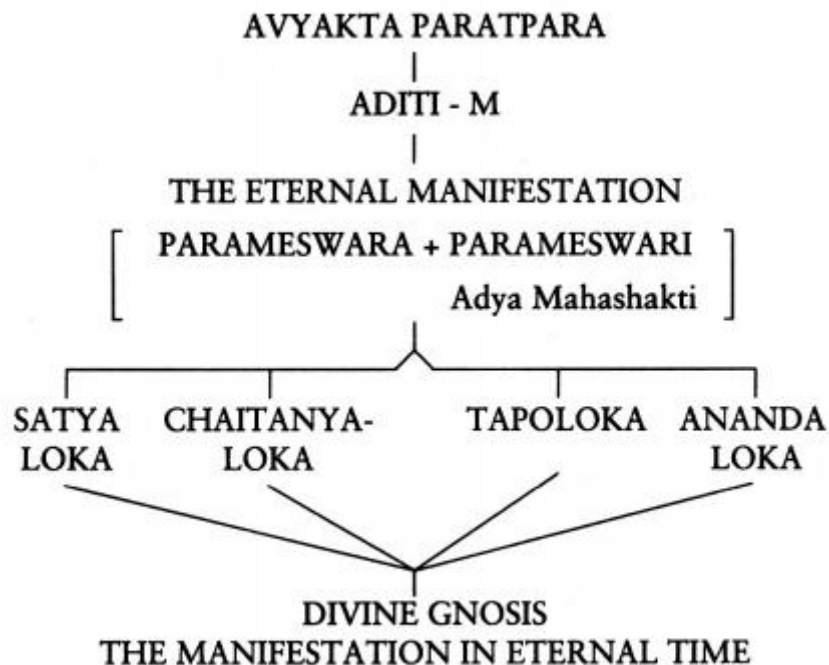
DE MANIFESTATIE

I

Eerste Absolute: De verborgen *Avyakta*, Allerhoogste, zelfbetrokken *Sachchidananda*, *Parabrahman* (*Parameswara iswari*).

Tweede Absolute: *Aditi* – M. die in zichzelf het Allerhoogste bevat. Het Goddelijk Bewustzijn, Kracht, *Ananda*, die alle universums in stand houdt – *Parā Śakti*, *Para Prakriti*, *Mahāmāyā* (*yayedam dhāryate jagat*).

Derde Absolute: De Eeuwige Manifestatie (De allerhoogste *Satya Loka*, *Chaitanyaloka*, *Tapoloka*, *Ananda-loka* – niet die van de mentale reeks.)

THE MANIFESTATION -

- First Absolute The concealed Ayaakā Supreme, self-included
Satchidananda, Parabrahma (Parameśvara - cōśara)
- Second Absolute ^{containing in herself the Supreme} Aditi M. The Divine Consciousness
Force, Ananda upholding all the universe - Para Śakti,
Para Prakṛti, Mahamaya (yayadam dhārgata jagat).
- Third Absolute - The Eternal Manifestation ^{the supreme} (Sūrya Loka,
Chaitanya Loka, Tapoloka, Ananda Loka - not those of the mortal
series.)

AVYAKTA PARATPARA

ADITI - M

THE ETERNAL MANIFESTATION

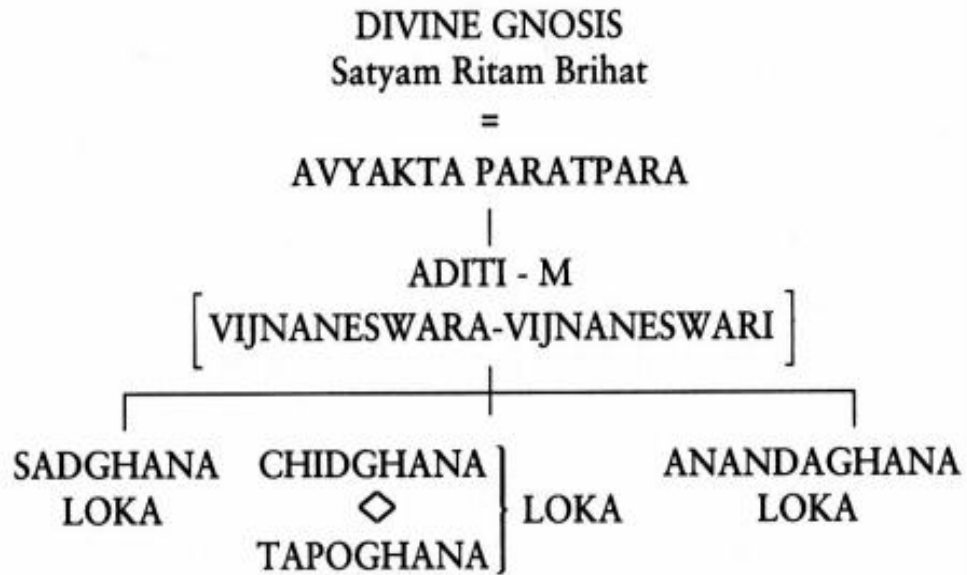
[PARAMESWARA + PARAMESWARI]
Adya Kāśhakti

SATYA LOKA CHAITANYA LOKA TAPOLOKA ANANDA LOKA

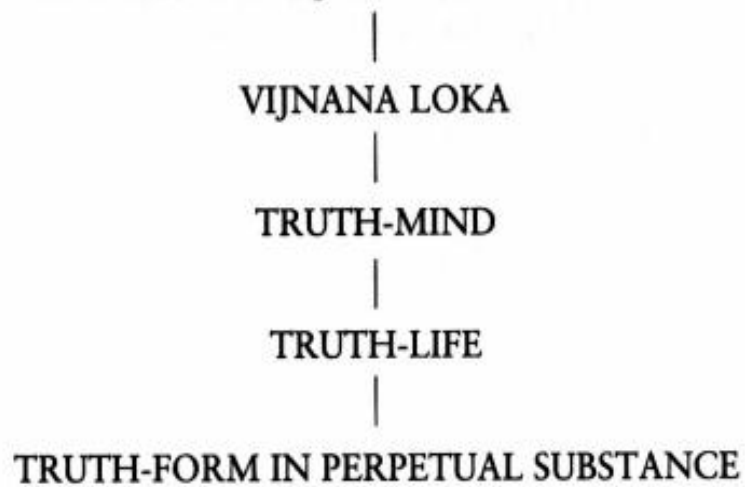
THE DIVINE GROUND

THE MANIFESTATION IN ETERNAL
TIME

II
De Manifestatie in de Eeuwige Tijd

The Thrice Seven Supreme Planes of the Mother.

The Temporal Manifestation

॥
The Manifestation in Eternal Time.

DIVINE GRACES

Satyam Ritam Brihat

AVYAKTA PARATPARA

ADITI M.

[VIJNANESWARA - VIJNANESWART]

SADGHANA LOKA

CHIDGHANA LOKA
{ TAPIGHANA }

ANANDACHAYA
LOKA

The Three Seven Supreme Planes of the
Kotter.

VIJNANA LOKA

TRUTH - MIND

TRUTH - LIFE

TRUTH - FORM IN ~~SPACE~~ ^{PERMANENT} SUBSTANCE

The Temporal Manifestation

DE ALLERHOOGSTE

|
Sachchidananda – Ongemanifesteerd, maakt elke vorm van manifestatie mogelijk.

Sachchidananda IN MANIFESTATIE

De Allerhoogste Niveaus van Oneindig Bewustzijn

- (1) *Sat* (wat *Chit-Tapas* en *Ananda* impliceert)
- (2) *Chit* (wat *Sat* en *Ananda* impliceert)
- (3) *Ananda* (wat *Sat* en *Chit-Tapas* impliceert)

SUPERGEEST of GODDELIJKE GNOSIS.

(Het Zelfbepalende Oneindige Bewustzijn)

Vanuit het perspectief van onze opstijging is dit het Waarheidsbewustzijn, onderscheiden van alles daaronder, dat behoort tot de separatieve Onwetendheid.

BOVENMENTALE of MĀYĀ

(Het Bovenmentale neemt alle Waarheid die naar hem toekomt van het Supramentale, maar stelt elke Waarheid op als een afzonderlijke kracht en idee die in staat zijn om met de andere te conflicteren en ermee samen te werken. Elk bovenmentaal wezen heeft zijn eigen wereld, elke kracht heeft zijn eigen spel en werpt zichzelf naar buiten om zijn eigen vervulling in het kosmische spel te verwezenlijken. Alles is mogelijk; en vanuit deze afzonderlijke zetel van conflicterende en zelfs wederzijds ontkennende mogelijkheden komt ook, zodra denken, leven en materie in het spel worden geworpen, de mogelijkheid van onwetendheid, onbewustheid, onwaarheid, dood en lijden.)

THE SUPREME

1

Sachchidananda - Unmanifest, making possible every kind of manifestation.

1

SACCHIDANANDA IN MANIFESTATION

The Supreme Plane of Infinite Consciousness

- (1) Sat (implying Chit-Tapas and Ananda)
- (2) Chit (implying Sat and Ananda).
- (3) Ananda (implying Sat and Chit-Tapas.)

1

SUPERMIND or DIVINE Gnosis.

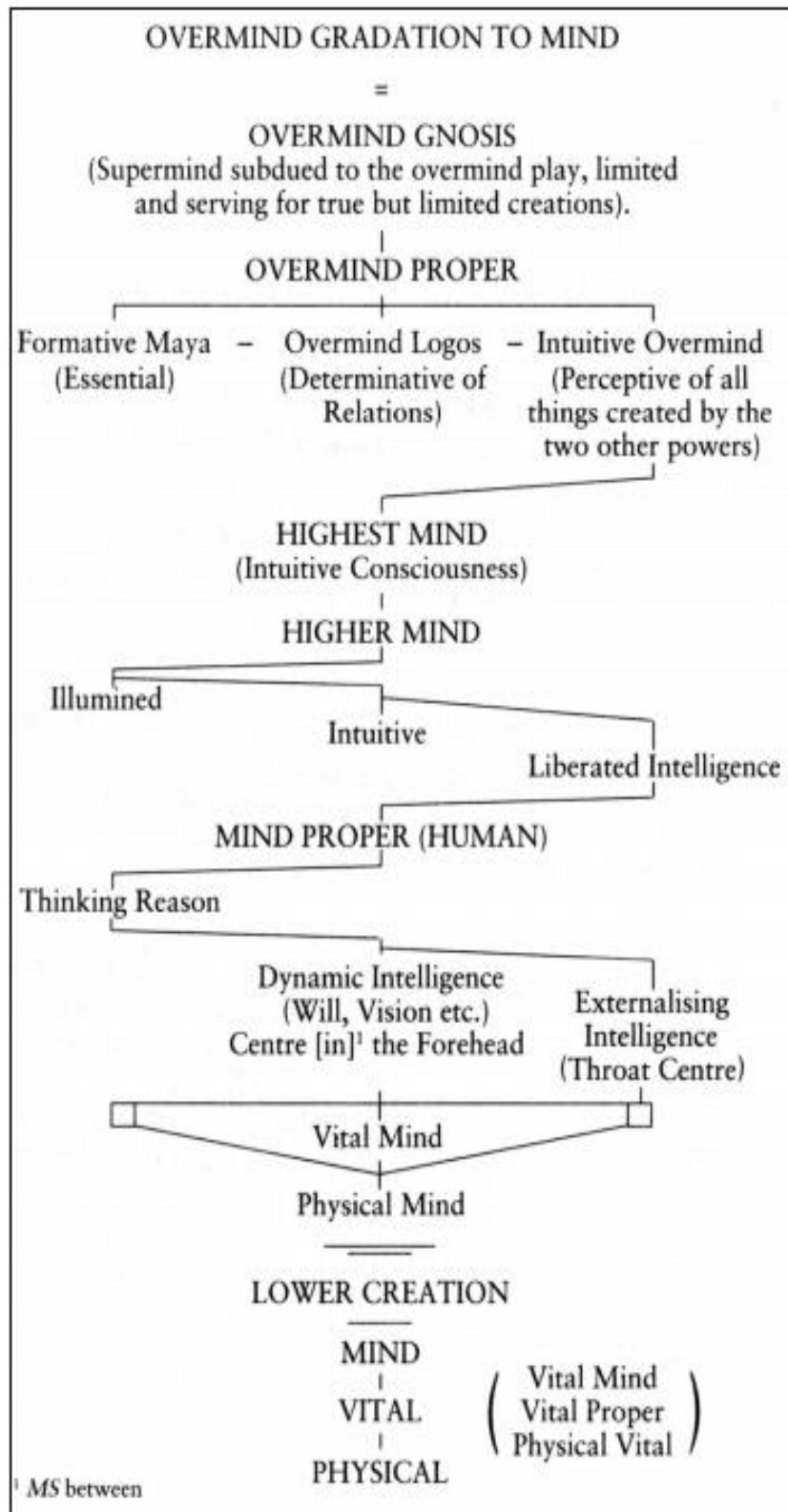
(The Self-Determining Infinite Consciousness)

From the point of view of our ascent upwards, this is the Truth-Consciousness as distinguished from all below that belong to the defective ignorance.

1

OVERMIND or MAYA

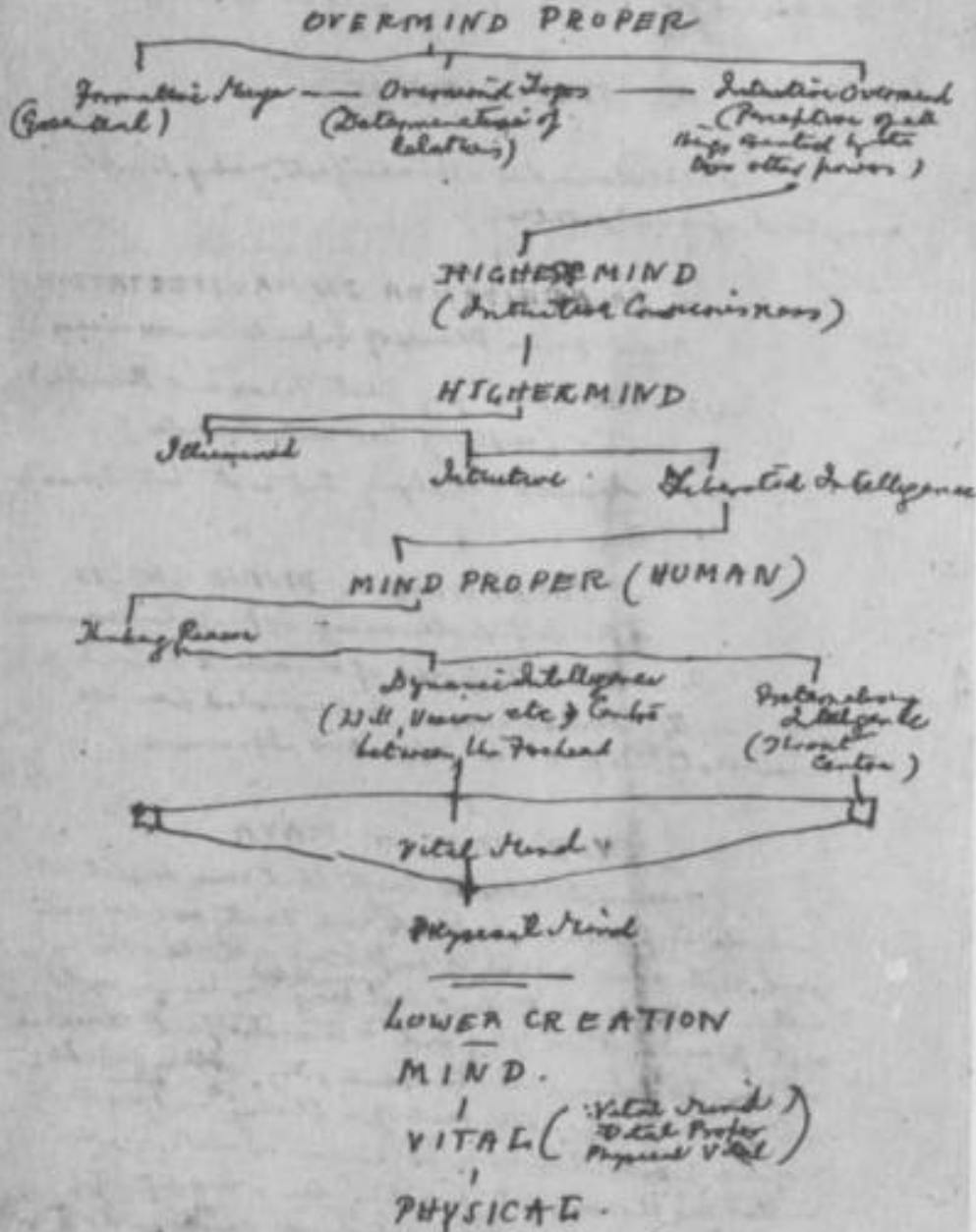
(Overmind takes all Truth that comes down to it from the Supermind, but sets each Truth as a separate force and idea capable of conflicting with the others as well as cooperating with them. Each being has his own world, each force has its own play and turns itself out to make its own fulfillment in the cosmic play. All is possible; and from this separation results of conflicting and mutually negative possibilities comes to us, as soon as mind, life and matter are thrown out into play the possibility of ignorance, unconsciousness, falsehood, death and suffering.)

OVERMIND GRADATION TO MIND

OVERMIND ANALYSIS

(Supermind subjected to the normal play, limited and passing for time but limited reactions) :

Section Vier

Mens en Supermens

De Mens en het Supramentale

De mens is een overgangswezen, hij is niet definitief; want in hem en hoog boven hem stijgen de stralende graden op die opklimmen naar een goddelijke supermensheid.

De stap van mens naar supermens is de volgende naderende prestatie in de evolutie van de aarde. Daar ligt onze bestemming en de bevrijdende sleutel tot ons aspirerende, maar moeilijke en beperkte menselijke bestaan – onvermijdelijk omdat het tegelijk de bedoeling is van de innerlijke Geest en de logica van het proces van de Natuur.

De verschijning van een menselijke mogelijkheid in een materiële en dierlijke wereld was de eerste glimp van een komend goddelijk Licht – de eerste verre aanduiding van een godheid die uit Materie geboren zou worden. De verschijning van de supermens in de mensenwereld zal de vervulling zijn van die verre, stralende belofte.

Het verschil tussen mens en supermens zal het verschil zijn tussen denken en bewustzijn, zo ver daarbuiten als het denkende verstand voorbij het bewustzijn van plant en dier is; de differentiërende essentie van de mens is het denken, de differentiërende essentie van de supermens zal het supramentale of een goddelijke gnosis zijn.

De mens is een denken, gevangen, verduisterd en begrensd in een precair en onvolmaakt levend, maar onvolmaakt bewust lichaam. De supermens zal een supramentale geest zijn, die een bewust lichaam zal omhullen en vrijelijk zal gebruiken, plastisch voor spirituele krachten. Zijn fysieke lichaam zal een stevige steun en een adequaat stralend instrument zijn voor het goddelijke spel en werk van de geest in de Materie.

Het denken, zelfs vrij en in zijn eigen onvermengde en onbelemmerde element, is niet de hoogste mogelijkheid van bewustzijn; want het denken bezit geen Waarheid, maar slechts een minderwaardig vat of instrument en hier een onwetende zoeker die gretig plukt aan een massa valsheden en halve waarheden voor de onbevredigende pap van zijn honger. Voorbij het denken is een supramentale of gnostische kracht van bewustzijn, die in het eeuwige bezit is van de Waarheid; al haar beweging, gevoel, zintuig en uitkomst zijn instinct en stralend met de diepste werkelijkheid van de dingen en drukken niets anders uit.

Het Supramentale of de gnosis is in zijn oorspronkelijke aard tegelijk en in dezelfde beweging een oneindige wijsheid en een oneindige wil. Aan de bron is het het dynamische bewustzijn van de goddelijke Kenner en Schepper. Wanneer in het proces van ontvouwing van een steeds grotere kracht van het ene Bestaan, een delegatie van deze kracht in onze beperkte menselijke natuur afdaalt, dan en alleen dan kan de mens zichzelf overstijgen en goddelijk kennen en goddelijk handelen en scheppen; hij zal uiteindelijk een bewust deel van het Eeuwige zijn geworden. De supermens zal geboren worden, niet een vergroot mentaal wezen, maar een supramentale kracht die hier is afgedaald in een nieuw leven van het getransformeerde aardse lichaam. Een gnostische supermensheid is de volgende duidelijke en triomfantelijke overwinning die behaald moet worden door de geest die is afgedaald in de aardse natuur.

De schijf van een geheime zon van Macht, Vreugde en Kennis komt tevoorschijn uit het materiële bewustzijn waarin ons denken werkt als een

geketende slaaf of een verbijsterde en machteloze demiurg; het supramentale zal het gevormde lichaam zijn van die stralende gloed.

De supermens is niet de mens die zijn eigen natuurlijke zenit heeft bereikt, niet een hogere graad van menselijke grootheid, kennis, macht, intelligentie, wil, karakter, genialiteit, dynamische kracht, heiligheid, liefde, zuiverheid of perfectie. Het supramentale is iets dat de mentale mens en zijn beperkingen te boven gaat, een groter bewustzijn dan het hoogste bewustzijn dat eigen is aan de menselijke natuur.

De mens is een wezen uit de mentale werelden wiens mentaliteit werken hier betrokken, duister en gedegradeerd in een fysiek brein, afgesloten van zijn eigen goddelijke krachten en onmachtig om het leven te veranderen voorbij bepaalde nauwe en precare grenzen. Zelfs in de hoogste van zijn soort wordt het door deze afhankelijkheid belemmerd in zijn stralende mogelijkheden van opperste kracht en vrijheid. Meestal en bij de meeste mensen is het slechts een dienaar, een leverancier van vermaak, een verzorger van behoeften en belangen voor het leven en het lichaam. Maar de supermens zal een gnostische koning van de Natuur zijn; het supramentale in hem, zelfs in zijn evolutionaire begin, zal verschijnen als een straal van de eeuwige alwetendheid en almacht. Soeverein en onweerstaanbaar zal het de handen leggen op de mentale en fysieke instrumenten, en, staand boven en toch doordringend en bezittend onze lagere, reeds gemanifesteerde delen, zal het denken, leven en lichaam transformeren tot zijn eigen goddelijke en stralende natuur.

De mens op zichzelf is nauwelijks beter dan een ambitieus niets. Hij is een bekrompenheid die reikt naar onbegrepen wijden, een nietigheid die zich uitstrekt naar grootheden die hem te boven gaan, een dwerg die verliefd is op de hoogten. Zijn denken is een verduisterde straal in de pracht van het universele Denken. Zijn leven is een strevende, juichende en lijdende golf, een gretige, door passie heen en weer geslingerde en door verdriet geteisterde golf of een blind en dof zwoegend, onbeduidend moment van het universele Leven. Zijn lichaam is een zwoegende, vergankelijke stip in het materiële universum. Een onsterfelijke ziel is ergens verborgen in hem en geeft van tijd tot tijd enkele vonken van zijn aanwezigheid af, en een eeuwige geest is boven en overschaduw met zijn vleugels en ondersteunt met zijn kracht deze zielscontinuïteit in zijn natuur. Maar die grotere geest wordt belemmerd in zijn afdaling door het harde deksel van zijn geconstrueerde persoonlijkheid en deze innerlijke stralende ziel is gehuld, verstikt en onderdrukt in dichte uiterlijke lagen. In alle, op een paar na, is ze zelden actief, in vele nauwelijks waarneembaar. De ziel en geest in de mens lijken eerder boven en achter zijn gevormde natuur te bestaan dan deel uit te maken van de zichtbare werkelijkheid ervan; subliminaal in zijn innerlijke wezen of bovenbewust boven in een of andere onbereikte status, zijn ze in zijn uiterlijke bewustzijn mogelijkheden in plaats van gerealiseerde en aanwezige dingen. De geest is bezig met een geboorte in plaats van geboren te worden in de Materie.

Dit onvolmaakte wezen met zijn belemmerde, verwarde, ongeordende en grotendeels ineffectieve bewustzijn kan niet het einde en de hoogste hoogte zijn van de mysterieuze opwaartse golf van de Natuur. Er is iets meer dat nog van bovenaf naar beneden moet worden gebracht en nu alleen nog gezien wordt door gebroken glimpen door plotselinge scheuren in de

gigantische muur van onze beperkingen. Of anders moet er nog iets ontwikkeld worden van onderen, slapend onder de sluier van het mentale bewustzijn van de mens, of half zichtbaar door flitsen, zoals het leven ooit sliep in steen en metaal, het denken in de plant en de rede in de grot van het dierlijke geheugen onder zijn onvolmaakte apparaat van emotie, zintuiglijk apparaat en instinct. Iets is er in ons nog onuitgesproken dat moet worden overgebracht door een omhullende verlichting van bovenaf. Een godheid is gevangen in onze diepten, één in zijn wezen met een grotere godheid, klaar om af te dalen van bovenmenselijke toppen. In die afdaling en ontwaakte vereniging ligt het geheim van onze toekomst.

De grootheid van de mens ligt niet in wat hij is, maar in wat hij mogelijk maakt. Zijn glorie is dat hij de besloten plaats en geheime werkplaats is van een levende arbeid waarin supermenselijkheid klaar wordt gemaakt door een goddelijke Vakman.

Maar hij wordt toegelaten tot een nog grotere grootheid en het is dit dat hij, in tegenstelling tot de lagere schepping, toegestaan wordt om deels de bewuste ambachtsman van zijn goddelijke verandering te zijn. Zijn vrije instemming, zijn toegewijde wil en deelname zijn nodig zodat in zijn lichaam de glorie kan neerdalen die hem zal vervangen. Zijn streven is de roep van de aarde tot de supramentale Schepper.

Als de aarde roept en de Allerhoogste antwoordt, kan het uur nu al aanbreken voor die immense en glorieuze transformatie.

De Betrokken en Evoluerende Godheid

De involutie van een superbewuste Geest in onbewuste Materie is de geheime oorzaak van deze zichtbare en schijnbare wereld. Het sleutelwoord van het raadsel van de aarde is de geleidelijke evolutie van een verborgen, onbegrensd bewustzijn en kracht uit de schijnbaar inerte maar woest gedreven kracht van de ongevoelige Natuur. Het aardse leven is een zelfgekozen verblijfplaats van een grote Godheid en zijn aeonische wil is om het te veranderen van een blinde gevangenis in zijn prachtige woning en hoge, hemels reikende tempel.

De aard van de Godheid in de wereld is een raadsel voor het denken, maar voor ons groeiende bewustzijn zal het verschijnen als een eenvoudige en onvermijdelijke aanwezigheid. Bevrijd zullen we de onveranderlijke stabiliteit binnengaan van een eeuwig bestaan dat deze onthullende veelheid aan betekenisvolle veranderlijke vormen aanneemt. Verlicht zullen we ons bewust worden van het ondeelbare licht van een oneindig bewustzijn dat hier uitbreekt in veelvormige groeperingen en details van kennis. Gesublimeerd in macht, zullen we de onbegrensde beweging delen van een almachtige kracht die haar wonderen tot stand brengt binnen zelfopgelegde grenzen. Verankerd in verdrietloze gelukzaligheid zullen we de kalmte en extase bezitten van een onmetelijk Heerlijkheid dat voor altijd de talloze golven en ritmes en de steeds toenemende naar buiten en naar binnen trekkende intensiteiten schept van zijn eigen creatieve en communicatieve wereldbezittende en zelfbezittende gelukzaligheid. Dit, aangezien we innerlijk zielen zijn van die Geest, zal de aard zijn van onze viervoudige ervaring wanneer de evoluerende Godheid hier zal werken in zijn eigen onthulde beweging.

Als die volledige manifestatie vanaf het begin had plaatsgevonden, zou er geen aards probleem zijn, geen angst voor groei, geen verbijsterd zoeken vanuit denken en wil en leven en lichaam naar kennis en kracht en vreugde en een onsterfelijke volharding. Maar deze Godheid, of die nu in ons is of buiten ons, in dingen, krachten en wezens, begon vanuit een involutie in onbewustheid van de Natuur en begon met de manifestatie van haar schijnbare tegenstellingen. Vanuit een enorme kosmische onbewustheid en inertie en ongevoeligheid, een aanvankelijke vermomming die bijna niet-bestaan is, heeft de Geest in de Materie ervoor gekozen om te evolueren en langzaam vorm te geven, als in een onwillige en geleidelijk overgeevende materie, haar macht, licht, oneindigheid en gelukzaligheid.

De betekenis van de aardse evolutie ligt in deze langzame en progressieve bevrijding van een latente inwonende Geest. De kern van haar mysterie is de moeilijke verschijning, het trage worden van een goddelijk iets of iemand dat al betrokken is bij de fysieke Natuur. De Geest is daar met al zijn potentiële krachten in een eerste formele basis van zijn eigen ondersteunende, maar toch weerbarstige substantie. De grotere daaropvolgende en doelbewust ontstane bewegingen, leven en denken en intuïtie en ziel en supramentale en het licht van de Godheid, zijn er al, opgesloten en duister samengeperst in de oorspronkelijke kracht en eerste expressieve waarden van de Materie.

Voordat er enige evolutie kon zijn, moest er noodzakelijkerwijs deze involutie van het Goddelijke Al zijn die tevoorschijn moet komen. Anders zou er geen geordende en betekenisvolle evolutie zijn geweest, maar een

opeenvolgende schepping van dingen die onvoorzienbaar waren, niet vervat in hun antecedenten, niet in hun onvermijdelijke gevolgen of juiste volgelingen in de volgorde.

Deze wereld is geen schijnbare orde die toevallig wordt bestuurd door een onverklaarbare Toeval. Evenmin is het een wonderbaarlijk mechanisme, op wonderbaarlijke wijze bedacht door een struikelend gelukkige onbewuste Kracht of mechanische Noodzaak. Het is zelfs geen structuur die volgens zijn fantasie of wil is gebouwd door een externe en daarom noodzakelijkerwijs een beperkte Schepper. Mentaal voorstelbaar, elk van deze oplossingen kunnen één kant of schijn van de dingen verklaren; maar het is een grotere waarheid die als enige alle aspecten succesvol kan verenigen en alle feiten van het raadsel kan verhelderen.

Als alles inderdaad het resultaat was van kosmisch toeval, zou er geen noodzaak zijn voor een nieuwe vooruitgang; niets buiten het denken hoefde in de materiële wereld te verschijnen, — zoals er toen ook geen noodzaak bestond voor het denken om überhaupt te ontstaan uit de betekenisloze blinde materiële maalstroom. Bewustzijn zelf zou slechts een toevallige verschijning zijn, een vreemde hallucinerende weerspiegeling of schim van Materie.

Of als alles het werk was van een mechanische Kracht, dan had het denken ook helemaal niet hoeven verschijnen als onderdeel van de enorme malende machine; er was geen onmisbare behoefte aan dit subtielere en toch minder bekwame tastende mechanische vernuft. Er zou geen zwak denkend brein zijn geweest om te werken aan de ruim voldoende tandwielen, veren en zuigers van de eerste onfeilbare machine. Een supramentaal toegevoegd aan deze briljante en pijnlijke complicatie zou nog meer een overbodigheid en een stralende brutaliteit zijn; het zou niets meer kunnen zijn dan een valse aanspraak van een vergankelijk bewustzijn om de grotere onbewuste Kracht die zijn schepper is, te besturen en te bezitten.

Of als een experimenterende, externe en daarom beperkte Schepper de uitvinder was van het lijdende leven van het dier, het onhandige denken van de mens en dit enorme, grotendeels ongebruikte en nutteloze universum, dan was er geen reden waarom hij niet zou zijn gestopt met de constructie van een mentale intelligentie in zijn schepselen, tevreden met de moeilijke vindingrijkheid van zijn arbeid. Zelfs als hij almachtig en alwijs was, zou hij daar best even kunnen stilstaan, want als hij verder zou gaan, zou het schepsel het gevaar lopen te dicht bij het niveau van zijn Schepper te komen.

Maar als dit de waarheid is dat een oneindige Geest, een eeuwige Goddelijke Aanwezigheid en Bewustzijn en Kracht en Gelukzaligheid hier betrokken en verborgen is en langzaam tevoorschijn komt, dan is het onvermijdelijk dat zijn krachten, of de opklimmende graden van zijn ene kracht, ook één na de ander tevoorschijn komen totdat de hele glorie gemanifesteerd is, een machtig goddelijk Feit belichaamd, dynamisch en zichtbaar.

Alle mentale ideeën over de aard der dingen zijn inconclusieve overwegingen van onze ontoereikende logische rede wanneer deze probeert in haar beperkte licht en onwetende zelfgenoegzaamheid de logische waarschijnlijkheden van een universele orde te wegen, die na al haar speculatie en ontdekkingen nog steeds duister en een raadsel voor haar moeten blijven. De ware getuige en ontdekker is ons groeiende bewustzijn;

want dat bewustzijn is zelf het teken en de kracht van het evoluerende Goddelijke, en zijn groei uit de schijnbare onbewustheid van het materiële universum is de fundamentele, de enige blijvende, progressieve index gebeurtenis van de lange aardegeschiedenis.

Alleen wanneer dit evoluerende bewustzijn kan uitgroeien tot zijn eigen volledige goddelijke kracht, zullen we onszelf en de wereld direct kennen, in plaats van vast te blijven haken aan de uiteinden van een onvoldoende hoeveelheid kennis. Deze volledige kracht van het bewustzijn is het supramentale of gnosis, — supramentale, omdat we om het te bereiken voorbij het denken moeten gaan en ons tot hem moeten wenden, zoals het denken zelf voorbij is gegaan en zich tot het leven heeft gekeerd, en onbewuste materie en gnosis, omdat hij eeuwig zelfbezeten is van de Waarheid en in zijn eigen substantie en aard dynamische substantie van kennis is.

De ware kennis van dingen wordt onze rede ontzegd, omdat dat niet de grootste essentiële kracht van onze geest is, maar slechts een hulpmiddel, een overgangsinstrument, bedoeld om om te gaan met de verschijning van dingen en hun fenomenale proces. Ware kennis begint pas wanneer ons bewustzijn zijn huidige normale grens in de mens kan overschrijden: want dan wordt het zich direct bewust van zichzelf en van de Macht in de wereld en begint het op zijn minst een initiële kennis te hebben door identiteit, die de enige ware kennis is. Voortaan kent en ziet het, niet langer door de rede die tast tussen externe gegevens, maar door een steeds toenemende en steeds helderder zelfverlichtende en alverlichtende ervaring. Uiteindelijk zal het een bewust deel worden van het Goddelijke dat zich in de wereld openbaart; zijn leven zal een kracht zijn voor de bewuste evolutie van datgene wat nog ongemanifesteerd is in het materiële universum.

De Evolutie van het Bewustzijn

Al het leven hier is een stadium of een omstandigheid in een zich ontfouwende, progressieve evolutie van een Geest die zich heeft verward in de Materie en zich inspannt om zich in die onwillige substantie te manifesteren. Dit is het hele geheim van het aardse bestaan.

Maar de sleutel tot dat geheim is niet te vinden in het leven zelf, of in het lichaam; de hiëroglief ervan bevindt zich niet in het embryo of organisme, — want deze zijn slechts een fysiek middel of basis: het enige belangrijke mysterie van dit universum is de verschijning en groei van bewustzijn in de enorme, stomme onintelligentie van de Materie. De ontsnapping van het Bewustzijn aan een ogenschijnlijk oorspronkelijke Onbewustheid, — maar het was er al die tijd gemaskeerd en latent, want de onbewustheid van de Materie is zelf slechts een omhuld bewustzijn — zijn strijd om zichzelf te vinden, zijn reiken naar zijn eigen inherente volledigheid, perfectie, vreugde, licht, kracht, meesterschap, harmonie, vrijheid, dit is het langdurige wonder en toch het natuurlijke en alles verklarende fenomeen waarvan wij tegelijk de waarnemers en een deel, instrument en voertuig zijn.

Een Bewustzijn, een Wezen, een Kracht, een Vreugde was hier vanaf het begin duister gevangen in deze schijnbare ontkenning van zichzelf, deze oorspronkelijke nacht, deze duisternis en onwetendheid van de materiële Natuur. Dat wat is en voor altijd was, vrij, volmaakt, eeuwig en oneindig, Dat wat alles is, Dat wat we God, *Brahman*, Geest noemen, heeft zich hier opgesloten in zijn eigen zelfgeschapen tegendeel. De Alwetende heeft zich gestort in Onwetendheid, de Al-bewuste in Onbewustheid, de Alwijze in eeuwige Onwetendheid. De Almachtige heeft zichzelf geformuleerd in een enorme kosmische, zelf-gedreven Inertie die door desintegratie schept; het Oneindige uit zich hier in een grenzeloze fragmentatie; de Al-gelukzalige heeft een enorme ongevoeligheid aangenomen waaruit het zich worstelt door pijn en honger en verlangen en verdriet. Elders is het Goddelijke; hier in het fysieke leven, in deze duistere materiële wereld, zou het bijna lijken alsof het Goddelijke niet bestaat, maar slechts wordt, *θεος ουχ έστιν αλλα γινεται*. Deze geleidelijke wording van het Goddelijke uit zijn eigen fenomenale tegenstellingen is de betekenis en het doel van de aardse evolutie.

Evolutie is in essentie niet de ontwikkeling van een steeds meer georganiseerd lichaam of een steeds efficiënter leven – dit zijn slechts de machinerie en de uiterlijke omstandigheden ervan. Evolutie is de strijd van een Bewustzijn dat in de Materie slaapwandelt om te ontwaken en vrij te zijn en zichzelf en al zijn mogelijkheden tot het uiterste en wijdste, tot het allerlaatste en hoogste te vinden en te bezitten. Evolutie is de emancipatie van een zichzelf onthullend Zielsgeheim in Vorm en Kracht, de langzame wording van een Godheid, de groei van een Geest.

In deze evolutie is de mentale mens niet het doel en de voltooiing, de voltooiende waarde, de hoogste laatste betekenis; hij is te klein en onvolmaakt om de kroon te zijn op al deze arbeid van de Natuur. De mens is niet definitief, maar slechts een tussenliggende factor, een overgangswezen, een instrumenteel tussenwezen.

Dit karakter van de evolutie en deze bemiddelende positie van de mens zijn op het eerste gezicht niet duidelijk; want voor het uiterlijke oog lijkt het alsof de evolutie, althans de fysieke evolutie, al lang geleden voltooid was

en de mens als het armzalige beste resultaat achterliet en er geen nieuwe wezens of superieure scheppingen meer te verwachten waren. Maar dit lijkt ons alleen zolang we alleen naar vormen en uiterlijkheden kijken en niet naar de innerlijke betekenissen van het hele proces. Materie, lichaam, zelfs leven, zijn de eerste voorwaarden die nodig zijn voor het werk dat gedaan moest worden. Nieuwe levende vormen verschijnen misschien niet langer vrijelijk, maar dit komt doordat het niet, of in ieder geval niet in de eerste plaats, nieuwe levende vormen zijn waarmee de Kracht van de evolutie zich nu bezighoudt, met het evolueren, maar met nieuwe bewustzijnskrachten. Toen de Natuur, de Goddelijke Macht, een rechtopstaand lichaam had gevormd en in staat was om te denken, te bedenken, zichzelf en de dingen te onderzoeken en bewust te werken aan zowel de dingen als zichzelf, had ze wat ze wilde als haar geheime doel; al het andere verbannend naar de sfeer van secundaire bewegingen, wendde ze zich tot dat lang verborgen doel, haar belangrijkste hoogste krachten. Want tot dat moment was alles een lange, moeizaam trage voorbereiding; maar gedurende die hele periode was de ontwikkeling van het bewustzijn, waarin de verschijning van de mens het cruciale keerpunt was, in haar gewikkeld gebleven als haar ultieme bezigheid en ware doel.

Deze langzame voorbereiding van de Natuur besloeg immense eonen van tijd en oneindigheden van ruimte waarin ze haar enige bezigheid leken te zijn; de werkelijke bezigheid dringt zich op, tenminste wanneer we met het uiterlijke oog van de rede kijken alsof het slechts als een toevallige toevalligheid kwam, aan of nabij het einde, voor een tijdspanne en in een stipje en nauwelijks merkbaar hoekje van een van de kleinste provincies van een mogelijk klein universum tussen deze vele grenzeloze eindigheden, deze ontelbare universa. Als dat zo was, zouden we nog steeds kunnen antwoorden dat tijd en ruimte er niet toe doen voor het Oneindige en Eeuwige; Het is geen verspilling van arbeid voor dat — zoals het dat zou zijn voor onze korte door de dood gedreven levens — om biljoenen jaren te werken om slechts even te bloeien. Maar ook die paradox is slechts schijn — want de geschiedenis van deze ene aarde is niet het hele verhaal van de evolutie — er zijn zelfs nu elders andere aardes, en zelfs hier gingen vele aardcycli aan ons vooraf, en er zullen er nog vele volgen.

De natuur heeft ontelbare miljoenen jaren gewerkt om een materieel universum van vlammeende zonnen en zonnestelsels te scheppen; gedurende een kleinere maar nog steeds oneindige reeks van miljoenen vernederde ze zich om van deze aarde een bewoonbare planeet te maken. Gedurende al die onberekenbare tijd was ze, of leek ze, alleen bezig met de evolutie van de materie; leven en denken werden geheimgehouden in een ogenschijnlijk niet-bestaan. Maar de tijd kwam dat het leven zich kon manifesteren, een trilling in het metaal, een groei en zoeken, een naar binnen trekken en een gevoel naar buiten in de plant, een instinctieve kracht en gevoel, een nexus van vreugde en pijn en honger en emotie en angst en strijd in het dier, — een eerste georganiseerd bewustzijn, het begin van het lang geplande wonder. Vanaf dat moment was ze niet langer uitsluitend bezig met materie omwille van zichzelf, maar vooral met kloppende plasmatische materie die nuttig was voor de expressie van leven; de evolutie van het leven was nu haar enige doel. En langzaam manifesteerde ook het denken zich in het leven, een intens voelend, ruw denkend en plannend vitaal denken in het dier, maar in de mens de

volledige organisatie en het apparaat, het zich ontwikkelende zij het nog onvolmaakte mentale wezen, de Manu, het denkende, ontwerpende, strevende, reeds zelfbewuste wezen. En vanaf dat moment werd de groei van het denken, in plaats van enige radicale verandering van leven, haar stralende preoccupatie, haar wonderbaarlijke weddenschap. Het lichaam leek niet verder te evolueren; het leven zelf evolueerde weinig of slechts zoveel in zijn cycli als diende om de verheffing en verbreding van het Denken in het levende lichaam tot uitdrukking te brengen; een onzichtbare interne evolutie was nu de grote passie en het doel van de Natuur.

En als Geest alles was wat bewustzijn kon bereiken, als Denken de geheime Godheid was, als er geen hogere, grotere, [geen] wonderbaarlijkere bereiken waren, kon de mens worden overgelaten aan de vervulling van het Denken en zijn eigen bestaan voltooien en zou er hier niets zijn, of nodig, dat het bewustzijn naar zijn toppen voert, het uitbreidt tot zijn onommuurde uitgestrektheden, ermee in onpeilbare diepten stort; hij zou door zichzelf te vervolmaken de Natuur vervolmaken. Evolutie zou eindigen in een Mens-God, kroon op de aardse cycli.

Maar Denken is niet alles; want voorbij het Denken is er een groter bewustzijn; er is een supramentaal en een geest. Zoals de Natuur in het dier, het vitale wezen, werkte totdat ze uit hem de mens, de Manu, de denker, kon manifesteren, zo werkt ze in de mens, het mentale wezen, totdat ze uit hem een spirituele en supramentale godheid kan manifesteren, de waarheidsbewuste Ziener, de kenner door identiteit, het belichaamde Transcendentale en Universele in de individuele natuur.

Van de kluit en het metaal tot de plant, van de plant tot het dier, van het dier tot de mens, zoveel heeft ze van haar reis volbracht; een enorme afstand of een enorme sprong ligt nog voor haar. Zoals van materie naar leven, van leven naar denken, zo moet ze nu van denken naar het supramentale, van mens naar supermens overgaan; dit is de kloof die ze moet overbruggen, het allerhoogste wonder dat ze moet verrichten voordat ze kan rusten van haar strijd en ontevredenheid en kan staan in de straling van dat allerhoogste bewustzijn, verheerlijkt, getransmuteerd, tevreden met haar arbeid. De ondermens was ooit oppermachtig in haar, de mens die hem vervangt, loopt nu vooraan in de Tijd, maar toch wacht het doel en de bestemming van de toekomst daar op het supramentale, de supermens, een ongeboren glorie die voor haar nog niet is bereikt.

Het Pad

Supramentale Yoga is tegelijk een opstijging naar God en een afdaling van de Godheid in de belichaamde natuur.

De opstijging kan alleen worden bereikt door een eenzijdige, allesomvattende, opwaartse aspiratie van ziel, denken, leven en lichaam; de afdaling kan alleen plaatsvinden door een roep van het hele wezen naar het oneindige en eeuwige Goddelijke. Als deze roep en deze aspiratie er zijn, of als ze op welke manier dan ook geboren kunnen worden en constant kunnen groeien en de hele natuur kunnen omvatten, dan en dan alleen wordt een supramentale verheffing en transformatie mogelijk.

De roep en de aspiratie zijn slechts eerste voorwaarden; daarmee moet door hun effectieve intensiteit een opening van het hele wezen gepaard gaan naar het Goddelijke en een volledige overgave worden gebracht.

Deze opening is een wijd uitwerpen van de hele natuur op al haar niveaus en in al haar delen om onbegrensd het grotere goddelijke Bewustzijn te ontvangen dat zich reeds boven en achter dit sterfelijke halfbewuste bestaan bevindt en het omhult. Bij het ontvangen mag er geen onvermogen zijn om te bevatten, geen afbraak van wat dan ook in het systeem, denken, leven, zenuw of lichaam onder de transmuterende spanning. Er moet een eindeloze ontvankelijkheid zijn, een steeds toenemend vermogen om een steeds sterkere en steeds aanhoudendere werking van de goddelijke Kracht te verdragen. Anders kan er niets groots en blijvends worden gedaan; de Yoga zal eindigen in een ineenstorting of een inerte stopzetting of een verstikkende of rampzalige stilstand in een proces dat absoluut en integraal moet zijn, wil het geen mislukking zijn.

Maar aangezien geen enkel menselijk systeem deze eindeloze ontvankelijkheid en onfeilbare capaciteit heeft, kan supramentale Yoga alleen slagen als de Goddelijke Kracht, terwijl ze neerdaalt, de persoonlijke kracht vergroot en de kracht die ontvangt gelijkstelt aan de Kracht die van bovenaf binnenkomt om in de natuur te werken. Dit is alleen mogelijk als er van onze kant een progressieve overgave van het wezen in de handen van het Goddelijke is; er moet een volledige en onfeilbare instemming zijn, een moedige bereidheid om de Goddelijke Kracht met ons te laten doen wat nodig is voor het werk dat gedaan moet worden.

De mens kan zichzelf niet door eigen inspanning meer maken dan een mens; het mentale wezen kan zichzelf niet door zijn eigen, ongehinderde kracht veranderen in een supramentale geest. Alleen een afdaling van de Goddelijke Natuur kan het menselijke opvangsysteem vergoddijken.

Want de krachten van ons denken, ons leven en ons lichaam zijn gebonden aan hun eigen beperkingen en, hoe hoog ze ook mogen stijgen of hoe wijdverbreid ze ook mogen zijn, ze kunnen niet boven hun natuurlijke, ultieme grenzen uitstijgen of ze overschrijden. Maar toch kan de mentale mens zich openstellen voor wat hem te boven gaat en een supramentaal Licht, Waarheid en Kracht oproepen om in hem te werken en te doen wat het denken niet kan. Als het denken door inspanning niet kan worden wat boven het denken ligt, kan het supramentale afdalen en het denken transformeren tot zijn eigen substantie.

Als de supramentale Kracht door de mens, door zijn onderscheidende instemming en waakzame overgave, mag handelen volgens zijn eigen diepe

en subtiële inzicht en flexibele potentie, zal zij langzaam of snel een goddelijke transformatie teweegbrengen van onze huidige semi-volmaakte natuur.

Deze afdaling, deze werking, is niet zonder de mogelijkheid van een rampzalige val en gevaar. Als het menselijke denken of het levensverlangen de neerdalende kracht vastgrijpt en probeert deze te gebruiken volgens zijn eigen beperkte en dwalende ideeën of gebrekkige en egoïstische impulsen – en dit is tot op zekere hoogte onvermijdelijk totdat deze lagere sterveling iets heeft geleerd van de weg van die grotere onsterfelijke natuur – kunnen struikelpartijen en afwijkingen, harde en schijnbaar onoverkomelijke obstakels en wonden en lijden niet worden ontweken en zijn zelfs de dood of volledige ondergang niet onmogelijk. Alleen wanneer de bewuste integrale overgave aan het Goddelijke geleerd is door denken, leven en lichaam, kan de weg van Yoga gemakkelijk, recht, snel en veilig worden.

En het moet een overgave en een opening zijn naar het Goddelijke alleen en naar niemand anders. Want het is mogelijk voor een duistere denken of een onzuivere levenskracht in ons om zich over te geven aan ongoddelijke en vijandige krachten en ze zelfs voor het Goddelijke aan te zien. Er kan geen rampzalige dwaling meer bestaan. Daarom moet onze overgave geen blinde en inerte passiviteit zijn ten opzichte van alle invloeden of welke invloed dan ook, maar oprecht, bewust, waakzaam, gericht op de Ene en de Hoogste alleen.

Zelfovergave aan de goddelijke en oneindige Moeder, hoe moeilijk ook, blijft ons enige effectieve middel en onze enige blijvende toevlucht. Zelfovergave aan haar betekent dat onze natuur een instrument in haar handen moet zijn, de ziel een kind in de armen van de Moeder.

Aantekeningen bij de teksten

De in dit boek verzamelde stukken zijn geschreven door Sri Aurobindo tussen 1910 en 1940. Geen van hen werd tijdens zijn leven gepubliceerd; geen ervan kreeg de laatste herziening die hij aan zijn belangrijkste werken gaf. De meeste stukken werden eerst gepubliceerd in verschillende tijdschriften uitgegeven door de Ashram, en vervolgens in de verschillende edities van *Het Uur van God*, te beginnen met de eerste editie (1959).

De essays en diagrammen die hier worden gepubliceerd, zijn slechts een selectie uit de vele prozawerken die Sri Aurobindo tussen 1910 en 1950 in Pondicherry heeft geschreven. De gekozen stukken zijn de meest complete, volledig uitgewerkte en duidelijkste van zijn latere, postuum gepubliceerde prozawerken.

De hier verzamelde stukken waren natuurlijk nooit bedoeld door Sri Aurobindo om deel uit te maken van één werk. Een aantal werd in groepjes van twee, drie of vier geschreven, maar verschillende zijn afzonderlijke essays zonder tekstuele, in tegenstelling tot thematische, relatie met andere. De selectie en rangschikking van de stukken is het werk van de redacteurs.

Bij de rangschikking zijn drie factoren in overweging genomen: de fysieke (manuscript) relatie, de thematische en stilistische relatie, en de chronologie. Stukken die samen in één notitieboek zijn geschreven, zijn samen afgedrukt in dezelfde volgorde als waarin ze in dat notitieboek voorkomen. Net als in eerdere edities van *The Hour of God* zijn de essays gegroepeerd in thematische categorieën: Yoga; Mens en Superman (Evolutie); enz. Deze categorieën zijn tamelijk chronologisch consistent – voldoende om alle delen, behalve het eerste, één chronologische periode te laten vertegenwoordigen, en om alle delen, behalve het eerste, in de natuurlijke volgorde van vroegst naar laatst te kunnen rangschikken.

DEEL EEN: HET UUR VAN GOD

De drie essays in dit deel zijn bij elkaar geplaatst, omdat ze qua onderwerp en stijl geschikt zijn als openingszinnen. Ze hebben geen fysieke relatie, de ene komt zelfs niet uit dezelfde periode als de andere, maar ze hebben een grote gelijkenis in toon en gebruiken de tweede persoon enkelvoud om de lezer aan te spreken.

Het Uur van God. Dit essay werd naar alle waarschijnlijkheid geschreven in 1918, en in ieder geval niet meer dan een jaar of twee eerder of later. Een onvolledige tekst werd in augustus 1954 gepubliceerd als een Ashram "darshan-boodschap". De volledige tekst verscheen voor het eerst in de novemberuitgave van 1979 van het *Bulletin van Sri Aurobindo International Centre of Education*.

De Wet van de Weg. Dit essay werd geschreven in of rond 1927 en werd voor het eerst gepubliceerd in het *Bulletin* in april 1951. Het manuscript heeft geen titel; De redacteurs hebben een zinsnede uit de laatste zin als kop gebruikt. In eerdere edities heette het essay "De Weg".

De Goddelijke Supermens. Dit essay, geschreven in, of kort na, het jaar 1918 (net als "The Hour of God"), was mogelijk bedoeld voor gebruik in Sri Aurobindo's maandelijkse tijdschrift Arya, dat toen werd gepubliceerd. Het essay verscheen echter voor het eerst in druk in het *Bulletin* van april 1951.

DEEL TWEE: OVER YOGA

Deze negen essays, die qua thema verwant zijn, vormen een overzichtelijke chronologische groep: ze zijn allemaal geschreven in of rond het jaar 1913.

Zekerheden. Het is niet mogelijk om een precieze datum voor dit essay vast te stellen, maar het is duidelijk geschreven in de eerste jaren van Sri Aurobindo's verblijf in Pondicherry, d.w.z. 1910-1914. De reeks jaren kan veilig worden beperkt tot 1911-1913. Het werd voor het eerst gepubliceerd in *The Advent* in februari 1957. De Sanskrietzin aan het einde, een citaat uit de Bhagavad Gita (4.11), betekent "zoals mensen Mij naderen, zo accepteer Ik hen in Mijn liefde" (Sri Aurobindo's vertaling).

Eerste Definities en Beschrijvingen. Het notitieboekje waarin dit essay werd geschreven, waarschijnlijk in 1913, heeft twee titels: "Aanwijzingen voor yoga" en "De psychologie van yoga". "Eerste definities en beschrijvingen" is het enige stuk in het notitieboekje dat volledig is uitgewerkt. Het werd voor het eerst gepubliceerd in *The Advent* in november 1951. In de eerste editie van *The Hour of God* (1959) werd het gecombineerd met andere stukken uit hetzelfde notitieboek en stukken uit andere notitieboeken onder de titel "The Web of Yoga". "Initial Definitions and Descriptions" en "The Object of Our Yoga" (het volgende stuk) zijn de enige delen van "The Web of Yoga" die in de huidige editie zijn gepubliceerd.

Het Object van Onze Yoga. Dit essay werd gevonden in hetzelfde notitieboek als de volgende twee stukken. Het werd na deze twee stukken geschreven, maar waarschijnlijk in hetzelfde jaar, 1913. Het essay, zonder titel in manuscriptvorm, werd gepubliceerd als onderdeel van "The Web of Yoga" in de eerste editie van *The Hour of God*.

Het Volledige Doeleinde of Yoga. Parabrahman, Mukti en Menselijke Denk-Systemen. Deze twee essays werden in deze volgorde samen geschreven, vrijwel zeker in het jaar 1913. In manuscriptvorm staan ze bovenaan de hier vermelde titels en de nummers "I" en "II". Een derde titelloos en niet volledig uitgewerkt essay, dat niet in de voorliggende uitgave is opgenomen, volgt er direct op in hetzelfde notitieboek. De drie essays werden voor het eerst gepubliceerd in *The Advent* in april 1954 onder de redactionele titel "pūrṇa Yoga".

Het Evolutionaire Doel in yoga. De volheid van yoga — In Conditie. Natuur. Māyā. Deze vier essays werden waarschijnlijk in 1913 in deze volgorde in één notitieboek geschreven. Op de omslag van het notitieboek staat "Natuurlijke en Bovennatuurlijke mens"; dit was kennelijk bedoeld als de algemene titel van een boek dat deze en andere stukken zou bevatten. De teksten van de vier essays verschenen voor het eerst in de uitgave van april

1981 van *Sri Aurobindo: Archives and Research*. Een concept van het eerste essay werd gepubliceerd in de eerste editie van *The Hour of God* (1959) als het eerste deel van Sectie V van "The Web of Yoga". Het tweede deel van dit concept, vanaf de zin "Yoga beoefend kan in zijn doel perfect of gedeeltelijk zijn" tot het einde, werd door Sri Aurobindo herschreven als het tweede van de vier essays die hier gepubliceerd zijn, *The Fullness of Yoga — In Condition*. In dit essay wordt het concept gedurende tweeënhalve alinea vrij nauwgezet gevolgd; na dit punt wordt het concept op één regel uitgewerkt en het essay op een andere. (De betekenis van de zin "in condition" in de titel wordt niet duidelijk gemaakt in het essay; maar het komt voldoende naar voren in het concept. Zie *Sri Aurobindo: Archives and Research*, Vol. 6 (1982), p. 173.) Het is waarschijnlijk dat er geen eerdere versies van *Nature* en *Māyā* zijn geschreven; In ieder geval werd er geen enkel exemplaar gevonden, samen met de kladversies van de twee andere stukken. Nadat de opening, of, waarschijnlijker, de hele *Natuur* was geschreven, kwam Sri Aurobindo erop terug voor revisie. Hij voegde hierbij bovenaan de eerste pagina van het manuscript de regels toe die hier als voetnoot bij de tweede zin zijn afgedrukt. Sri Aurobindo lijkt deze regels bedoeld te hebben als een nieuwe opening voor het stuk, maar aangezien hij de oorspronkelijke eerste zin niet wijzigde om de nieuwe opening te volgen, en aangezien deze zin de Natuur verbindt met het essay dat eraan voorafgaat, is de oorspronkelijke opening behouden gebleven. De Natuur zou ooit "*Māyā, Līlā, Prakriti, Chit-Shakti*" heten. Individuele essays over elk van deze aspecten van de kracht die Natuur wordt genoemd, waren blijkbaar gepland, maar alleen *Māyā* werd geschreven. In de tweede alinea van dit essay schrijft Sri Aurobindo schrijft over zijn intentie om "naar de Kosmos te kijken vanuit... het standpunt van... Līlā". Hoewel hij nooit een essay over dit thema heeft kunnen voltooien, schetste hij wel, in twee zinnen op de achterkant van het notitieboekje, zijn visie op het onderwerp. Deze zinnen zijn als voetnoot opgenomen.

DEEL DRIE: HET ABSOLUTE EN DE MANIFESTATIE

Al deze stukken zijn geschreven in 1926 of 1927, behalve de laatste twee diagrammen, die uit een latere periode stammen. Alle vroegere stukken, op één na, staan in één notitieboekje.

Om Tat Sat. Deze drie woorden, geschreven door Sri Aurobindo bovenaan dit stuk, waren mogelijk niet bedoeld als een eigenlijke titel. Het stuk werd voor het eerst gepubliceerd in het *Bulletin* in april 1976.

De Opperste Mahashakti. Onder deze titel hebben de redacteurs drie verwante stukken over hetzelfde algemene onderwerp in hetzelfde notitieboek geplaatst, in de aangegeven volgorde. Omdat er echter niet-gerelateerd materiaal tussen de ene en de andere tekst staat, zijn de drie teksten gescheiden door asterisken. De laatste twee teksten werden in april 1976 in het *Bulletin* gepubliceerd; de eerste verschijnt hier voor het eerst.

Het thema van de eerste tekst wordt aangehaald in "Om Tat Sat". De Sanskrietwoorden, geschreven in devangarī-schrift, luiden als volgt:

mayobhuh...rādhā
mahāmāyā, parāprakṛti

Het eerste woord is een Vedisch epitheton dat "dat gelukzaligheid creëert" betekent. *Rādhā* is "de personificatie van de absolute liefde voor het Goddelijke" (*Brieven over Yoga*, p. 796). De laatste twee termen worden gedefinieerd in de verklarende woordenlijst van dit boek. Sri Aurobindo was mogelijk van plan een derde set Sanskrietwoorden te schrijven, maar heeft dat nooit gedaan.

In het derde stuk translitereren de twee Sanskrietzinnen in devanāgarī-schrift: *satyam rtam brhat* en *trih sapta paramā padāni mātuh*. De eerste zin wordt gedefinieerd in de woordenlijst; de tweede betekent "de driemaal zeven hoogste niveaus (letterlijk "voetstappen") van de Moeder".

De Zeven Zonnen van het Supramentale. De versie van dit stuk die hier is afgedrukt, is de derde van drie versies die in hetzelfde notitieboek zijn aangetroffen. Het verscheen in de eerste editie van *The Hour of God* (1959).

De Zeven Centra van het Leven. Dit stuk werd tegelijkertijd geschreven met de voorgaande en volgende, maar op een apart vel papier. Het werd voor het eerst gepubliceerd in het *Bulletin* in april 1976.

Opperste Zelfbevattende Absolute. De Manifestatie. De eerste hiervan is misschien geen titel, maar gewoon de term die bovenaan het diagram staat. De twee stukken werden voor het eerst gepubliceerd in *Mother India* in december 1953 onder de redactionele titel "The Divine Plan".

De Schaal van Bewustzijn. Bovenmentale Gradaties tot het Mentale.

Deze diagrammen dateren uit 1931. Ze waren bedoeld als onderdeel van een brief als antwoord op een vraag van een van Sri Aurobindo's discipelen, die had gevraagd naar bepaalde "systemen van spirituele en occulte kennis", die elk "hun eigen schema construeren". Deze twee geciteerde zinnen zijn afkomstig uit het antwoord dat Sri Aurobindo uiteindelijk aan de discipel stuurde (gepubliceerd in *Letters on Yoga*, pp. 249-51). Sri Aurobindo's diagrammen werden nooit verzonden; ze werden samen met de bovenstaande twee diagrammen onder dezelfde redactionele titel gepubliceerd in de editie van 1959 van *The Hour of God*. De Moeder heeft in een van haar gesprekken verklaard dat Sri Aurobindo deze diagrammen maakte in een half-speelse bui.

DEEL VIER: MENS EN SUPERMENS

Vroege versies van de eerste twee van deze essays kunnen met enige zekerheid gedateerd worden in 1927. De hier afgedrukte versies zijn uit één enkel notitieboek en mogelijk pas begin jaren 30 geschreven. De andere twee essays dateren uit dezelfde periode.

De Mens en het Supramentale. Er zijn talloze versies van dit essay en van essays die er thematisch mee verbonden zijn. De eerste versie is duidelijk uit 1927 of daaromtrent. De tweede, direct herschreven vanuit de eerste en niet lang daarna, werd gepubliceerd, met enkele verwante passages, onder de titel "Man A Transitional Being" in het *Bulletin* in augustus 1951. Er bevindt zich nog een versie tussen deze en de versie die in dit deel is afgedrukt, die blijkbaar begin jaren 30 is geschreven. Het werd pas gepubliceerd in augustus 1976 in het *Bulletin*.

De Betrokken en Evoluerende Godheid. Een eerdere versie van dit stuk, geschreven rond 1927, werd voor het eerst gepubliceerd onder de titel "Evolutie" (III) in het *Bulletin* in november 1951. De huidige versie, waarschijnlijk geschreven begin jaren 1930 (in hetzelfde notitieboek als "De Mens en de supergeest"), werd voor het eerst gepubliceerd in het *Bulletin* in augustus 1976.

De Evolutie van het Bewustzijn. Dit essay werd geschreven in hetzelfde notitieboek als de twee bovengenoemde stukken, en rond dezelfde tijd, d.w.z. rond 1930. Het werd voor het eerst gepubliceerd in het *Bulletin* in november 1976 als het eerste van twee afzonderlijke stukken onder de titel "Evolutie". In deze uitgave heeft het essay, zonder titel in manuscriptvorm, de titel "De evolutie van het bewustzijn". De Griekse zin op pagina 79 betekent "God is niet, maar wordt".

Het Pad. Dit essay is een van de vele stukken die rond 1930 over de supramentale yoga zijn geschreven. Drie hiervan werden in november 1955 samen gepubliceerd onder de redactionele titel "De Supramentale Yoga" in *De Advent*. Het voorliggende stuk, het meest volledig uitgewerkte, is het enige dat een titel in het manuscript heeft.

EDITIES VAN HET UUR VAN GOD

In 1959 werden veel van de hierboven beschreven stukken, samen met andere die niet in de huidige editie zijn opgenomen, gebundeld en gepubliceerd onder de titel *The Hour of God*. Een tweede druk van deze editie verscheen in 1964. Een tweede druk verscheen in 1970. (Het is niet mogelijk met zekerheid vast te stellen of 1964 een hercompositie was of niet, d.w.z. of het een druk of een editie was. In ieder geval zijn zowel 1964 als 1970 tekstueel identiek aan de eerste editie.) In 1972 werden alle stukken uit *The Hour of God*, lichtjes gereorganiseerd, opgenomen in *The Hour of God and Other Writings*, Deel 17 van de Sri Aurobindo Geboorte Centenary Bibliotheek. In 1973 werden de teksten uit 1972 fotografisch gereproduceerd in de oude volgorde (maar met één omissie) als de derde editie van *The Hour of God*. De vierde editie (1982) werd grondig gereorganiseerd: verschillende stukken die in de eerste drie edities waren opgenomen, werden vervangen door latere versies van dezelfde stukken, sommige stukken werden volledig weggelaten en andere werden toegevoegd. Zes afdrucken van de vierde editie werden gedrukt tussen 1982 en 2002. De huidige (vijfde) editie heeft dezelfde inhoud als de vierde. De teksten zijn afkomstig uit twee delen van de Complete

Works of Sri Aurobindo: deel 12, *Essays in Philosophy and Yoga* (1997) en deel 11, *Record of Yoga-II* (2001).

Glossarium van Sanskriettermen

De meeste Sanskrietwoorden en -zinnen die in dit boek voorkomen, worden hieronder gedefinieerd. Alle woorden zijn getranslitereerd volgens het internationale systeem; waar deze transliteratie aanzienlijk afwijkt van de gemakkelijkere (Engels-orthografische) transliteratie die soms door Sri Aurobindo wordt gebruikt, wordt de gemakkelijkere spelling tussen haakjes vermeld en wordt een kruisverwijzing gegeven.

Voor Sanskrietwoorden geschreven in *devanāgañ*-schrift, zie de Opmerkingen bij de teksten onder de betreffende tekst.

adhama – laagste.

aditi – de Moeder der Goden; de ondeelbare bewustzijnskracht van de Allerhoogste; opperste Natuur of oneindig bewustzijn.

advaitin (Adwaitin) – een Vedanta Monist.

ādyā mahāśakti – de oorspronkelijke *mahāśakti*.

ādyā śakti (Adyashakti) – oorspronkelijke Kracht; de transcendente Moeder.

ahamkāra – ego-zintuig; het delingsprincipe van ego-vorming.

ājñā-cakra – het centrum (cakra) tussen de wenkbrauwen, dat de dynamische geest, wil, visie en mentale vorming bestuurt.

amṛtam – Onsterfelijkheid.

anāhata – de hartlotus, het centrum (cakra) dat de emotionele geest en het vitale mentale bestuurt.

ānanda – gelukzaligheid, verrukking, gelukzaligheid, spirituele extase; het essentiële principe van verrukking; een zelfverrukking die de eigen aard is van het transcendente en oneindige bestaan.

ānandaghanaloka – wereld van dichte gelukzaligheid.

ānandaloka – wereld van gelukzaligheid.

annam – materie.

aparā māyā – de lagere māyā.

aparārdba – de lagere hemisfeer (van het wereldse bestaan).

asať – Niet-Zijn; Niet-Bestaan; Niets.

ātman – Zelf; Geest; de oorspronkelijke en essentiële aard van ons bestaan.
AUM – zie om.

avatāra – neerdaling (van God in de mens); Incarnatie.

avidyā – de Onwetendheid; het relatieve en meervoudige bewustzijn.

avyākṛta prakṛti (Avyakrita Prakriti) – ongedifferentieerde Natuur.

avyakta – ongemanifesteerd.

avyakta parātpara – het ongemanifesteerdste opperste van de Allerhoogste.

Ayodhya – koninkrijk geregeerd door Dasharatha en later door zijn zoon Rama.

bhūr – de materiële wereld.

bhuvar – wereld van zuivere vitaliteit.

brahman – de Werkelijkheid; de Eeuwige; het Absolute; de Geest; de Ene buiten wie er niets anders bestaat.

caitanyaloka – wereld van bewustzijn.

cakra (*chakra*) – subtiel centrum; ganglioncentrum in het zenuwstelsel.

cid-ātman (Chid-Atman) – Zelf van bewustzijn.

cidghanaloka (Chidghanaloka) – wereld van dicht bewustzijn.

cit (Chit) – bewustzijn; het principe van zuiver bewustzijn.

cit-śakti (Chit-Shakti) – bewustzijnskracht; de goddelijke energie.

cit-tapas (Chit-Tapas) – bewustzijnskracht; zuivere energie van bewustzijn.

dharma – wet van het zijn.

esa suptesu jāgati – dit wat ontwaakt in de slapers.
(Katha Upanishad 2.2.8)

gati – status van zielennatuur; uiteindelijke status van wording.

goeroe – leraar; spirituele leraar; gids. *Īśvari* – zij die meesterschap bezit; heersende Moeder.

jana – de vreugde die leven en wereld voortbrengt; de wereld van scheppende vreugde van het bestaan (in deze zin *janaloka*).

jivamnukta – de levende, bevrijde mens.

jivanmukti – bevrijding tijdens het leven.

jñāna-śakti (Jnana-Shakti) – de kracht van kennis.

kālī – de goddelijke Moeder in haar verschrikkelijke aspect als de vernietiger van de demonen.

kriyā-śakti (Kriya-Shakti) – de kracht van proces en handeling.

Kṛṣṇa (Krishna) – de heer van *ānanda*, liefde en *bhakti* (devotie).

kuvera – de god van rijkdom.

lañkā (Lanka) – eilandkoninkrijk van Ravana, leider van de demonen, waar hij Sita gevangen hield nadat hij haar had ontvoerd.

Līlā – spel, spel; het kosmische spel.

līlāmaya – speels; samengesteld uit het kosmische spel (*Līlā*).

madbyama – midden.

mahad brahma – de grote *brahman*; de Goddelijke Waarheid en Uitgestrektheid.

mahāmāyā – de grote *māyā*.

mahar, mahas – de grote wereld, de wereld van Waarheid; het supramentale.

mahati vinastih – een grote ondergang. (Kena Upanishad 2.5)

mahimānam asya – zijn grootheid.

manas – zintuiglijke denken; denken.

manipūra – het navelcentrum (chakra); Het is het levenskrachtcentrum, dat het grotere, vitale wezen bestuurt.

Manomayah prāna-śarīra-netā – het mentale Wezen, leider van het leven en het lichaam. (Mundaka Upanishad 2.2.8)

manu – mentaal wezen.

māyā – oorspronkelijk in de Veda de betekenis van alomvattende en creatieve kennis; later opgevat in de tweede en afgeleide betekenis: list, magie, illusie; de kosmische illusie; fenomenaal bewustzijn.

māyāvāda – de leer die stelt dat de wereld *māyā* is, d.w.z. illusie.

māyāvādin – iemand die de *māyāvāda* belijdt; illusionist.

mūlādhāra – wortelvat of -kamer; het fysieke bewustzijnscentrum (cakra); het is de materiële ondersteuning van het vitale en bestuurt het fysieke tot aan het onderbewuste.

nirvikalpa samādhi – absolute trance.

om – de mantra of het expressieve klanksymbool van de *brahman* in zijn vier domeinen, van de *turīya* tot het externe of materiële vlak (d.w.z. het naar buiten gerichte, het innerlijke of subtiele, en het bovenbewuste causale – elke letter A, U, M, geeft één van deze drie in oplopende volgorde aan en het geheel brengt de vierde staat, *turīya*, naar voren).

om tat sat – *om*, Dat is het ding dat Is.

Parabrahman – het allerhoogste brahman; het Goddelijke.

parā māyā – Allerhoogste vormende kracht; hogere goddelijke Natuur.

parameśvara (Parameshwara) – allerhoogste Heer.

parameśvarī (Parameshwari) – de allerhoogste *īśvarī*.

parā prakṛti (Para Prakriti) – de allerhoogste Natuur.

para-purusa (Parapurusha) – allerhoogste Ziel; God.

parā śakti – de allerhoogste macht.

parātpara – het allerhoogste van het Allerhoogste.

parātpara brahman – brahman hoger dan het hoogste.

prajñā prasṛtā purāṇī – Wijsheid die voortkwam uit het begin. (Shwetashwatara Upanishad 4.18)

prakṛti (Prakriti) – Natuur; Natuur-Ziel; uitvoerende of werkende kracht.

prakṛtim yanti bhūtāni, nigrāhaḥ kim karisyati – allebestaansvormen volgen hun natuur en wat zal het afdwingen ervan opleveren? (Gita 3.33)

prāṇa – de levenskracht, het leven; de vijf *prāṇa*'s: de vijf werkingen van de levenskracht (in het lichaam van de mens).

pūrṇa yoga – de integrale yoga. *purusa* (Purusha) – Persoon; Bewust Wezen; Bewuste Ziel; Ziel; essentieel wezen dat het spel van *prakṛti* ondersteunt.

Rāma – zoon van Dasharatha, koning van Ayodhya; beschouwd als een incarnatie van Vishnu.

rsi (Rishi) – een ziener.

sā – zij.

sahasrara – de hoogste van de *chakra*'s, de duizendbladige lotus; initiatiefcentrum van het verlichte mentale.

saccidānanda (sachchidananda) – het Goddelijke Wezen, een drie-eenheid van Bestaan (*sat*), Bewustzijn (*cit*) en Heerlijkheid (*ānanda*).

sadghanaloka – wereld van dicht bestaan.

sah – hij.

sakti (Shakti) – Energie, Kracht, Sterkte, Wil, Macht; de zelfbestaande, zelfcognitieve, zelfeffectieve Kracht van de Heer.

sama – gelijk; gelijk.

samrāt – alheerser.

śārdūla – tijger.

śāstra (Shastra) – geschrift.

sat – zijn, bestaan; het Bestaande.

sat purusa – het zuivere goddelijke Zelf; God.

sāttvika (sattwisch) – bestaande uit licht, evenwicht en vrede.

satyaloka – wereld van (de hoogste) waarheid van het zijn.

satyam – waarheid; waarheid van het zijn.

satyam ritam brhat (Satyam Ritam Brihat) – de Waarheid, het Recht, het Uitgestrekte.

Shakti – zie śakti.

Shastra – zie śāstra.

siddha – perfect; geperfectioneerd.

siddha purusa – een perfect wezen; de supermens.

Sītā – dochter van koning Janaka en echtgenote van Rama.

śreyān svadharmo vigunah – beter is iemands eigen wet van werken, hoewel op zichzelf gebrekkig... (Gita 3.35)

śūnya – nul; leegte.

susupti – diepe slaap; de slaaptoestand.

svādhīsthāna – het voorlaatste centrum (cakra), gelegen tussen de navel en de mulādhāra; het bestuurt de lagere vitale energie.

sva (Swar) – wereld die overeenkomt met het principe van de zuivere of onbelemmerde mentale.

svarāt (Swarat) – zelfheerser.

tad vā etat – dat is dit inderdaad.

tapas – hitte, energisme; het essentiële principe van energie.

tapasyā – inspanning, energisme, soberheid van de persoonlijke wil; concentratie van wil en energie voor elk yogisch of ander hoog doel.

tapoghanaloka – wereld van dichte tapas.

tatokhanaloka – wereld van tapas; wereld van oneindige wil of bewuste kracht.

tat – dat (het Absolute).

turīya – het vierde; het vierde niveau van ons bewustzijn; het superbewuste.

uttama – hoogste.

vairāgya – afkeer; walging (van de wereld).

vibhūti – goddelijke kracht; een kracht van God in de mens, belichaamde Wereldkracht of menselijke leider.

vijñāna – Zuiver Idee; de vrije spirituele of goddelijke intelligentie; Gnosis; Supermind.

vijñāloka – de wereld van vijñāna; de supramentale wereld.

vijñāneśvara (Vijnaneshwara) – de Heer van de *vijñāna*.

vijñāneśvarī (Vijnaneshwari) – de Īśvari van de *vijñāna*.

viśuddha – het keelcentrum (cakra); het bestuurt spraak, de externe geest, alle externe expressie en formatie.

vyāhrti – elk van de drie symbolische woorden van de mantra: (*om*) *bhūr bhuvah svah*.

vyāvahārika artha – praktische waarde.

yayedam dhāryate jagat – waardoor deze wereld in stand wordt gehouden.
(Gita 7.5)

yoga – vereniging; de vereniging van de ziel met het onsterfelijke wezen en het bewustzijn en de vreugde van het Goddelijke; een gemethodiseerde inspanning tot deze vereniging en tot zelfperfectie.

yogah hi prabhavāpyayau – want yoga is het begin en het einde van de dingen. (Katha Upanishad 2.3.11)

yogin – iemand die yoga beoefent, vooral iemand die gevestigd is in yogarealisatie.